

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ದಿನಾಂಕ
03.02.2022 ರ ಗುರುವಾರದಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.30 ಗಂಟೆಗೆ
ಕೊಠಡಿ ಸಂಖ್ಯೆ 419, 4ನೇ ಮಹಡಿ, ವಿಕಾಸ ಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಇಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ "ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರ" ದ ನಡವಳಿಗಳು

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಮಾನ್ಯರು

1. ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಿ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2. ಶ್ರೀ ಜಿ.ಸಿ. ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ, ಕಾನೂನು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ರಚನಾ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಉದ್ಘಾಟಕರು
3. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹಾಗೂ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು
4. ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ಹರಿಪ್ರಸಾದ್ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು

1. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಐ. ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡ
2. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಕುಮಾರ್ ಅರಳ,
3. ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಶೆಟ್ಟಿ
4. ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎಂ. ಅಂಗಪ್ಪ
5. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹರೀಶ್ ಕುಮಾರ್
6. ಶ್ರೀ ಮೋಹನ ಕುಮಾರ್ ಕೊಂಡಜ್ಜಿ,
7. ಶ್ರೀ ಪಿ.ಆರ್. ರಮೇಶ್
8. ಶ್ರೀ ಎನ್. ರವಿಕುಮಾರ್

9. ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರವಿ
10. ಶ್ರೀ ಅ.ದೇವೇಗೌಡ
11. ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರುದ್ರೇಗೌಡ
12. ಡಾ. ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಗೌಡ
13. ಶ್ರೀ ಯು.ಬಿ. ವೆಂಕಟೇಶ
14. ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ರಮೇಶ್ ಗೌಡ
15. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ
16. ಶ್ರೀ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಹ ನಾಯಕ್ ಕೆ.
17. ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್. ಅರುಣ್
18. ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಲ್. ಅನಿಲ್ ಕುಮಾರ್,
19. ಶ್ರೀ ಚಿದಾನಂದ್ ಎಂ. ಗೌಡ
20. ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ್ ಗುಳಗೌಡ
21. ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ರಾಜು
22. ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ದುಮ್ಮಾ ಉಳ್ಳೇಕರ್
23. ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಗೋಪಿನಾಥ್
24. ಶ್ರೀ ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಎಂ.ಪಿ. (ಸುಜಾ)
25. ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ಭಂಡಾರಿ
26. ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎನ್. ಮಂಜೇಗೌಡ
27. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್. ನವೀನ್
28. ಶ್ರೀ ಪಿ.ಹೆಚ್. ಪೂಜಾರ್
29. ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರ ರಾಜಣ್ಣ
30. ಡಾ. ಡಿ. ತಿಮ್ಮಯ್ಯ
31. ಶ್ರೀ ಶರಣಗೌಡ ಬಯ್ಯಪುರ
32. ಶ್ರೀ ವೈ.ಎಂ. ಸತೀಶ್

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

1	ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
2	ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ನಿರ್ಮಲ	ಅಪರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

(ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು)

ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷಣ

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಕ.ವಿ.ಪ:- ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ತಾನು ಎಷ್ಟೇ ಬೆಳೆದರೂ, ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಖರವಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಧುರೀಣರು ಸಹ ಹೊರತಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದು ಮತ್ತು ನಾಳೆ ಎರಡು ದಿನಗಳಂದು ಸದನದ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಹಾಗೂ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ವತಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಪೂರ್ವ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಅಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಹ ಘನತೆಯುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಲು ಆಗಮಿಸಿರುವಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ, ಕಾನೂನು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ರಚನೆ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಜೆ.ಸಿ. ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿರುವಂತಹ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ.ಹರಿಪ್ರಸಾದ್‌ರವರು ಆಗಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೆರಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೂ, ಬಂಧು-ಮಿತ್ರರಿಗೂ, ಮಾಧ್ಯಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಸಚಿವಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಸಹ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಕೋರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನಿರೂಪಕರು:- ಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಿಗೂ ಕೂಡ ಆತ್ಮೀಯವಾದಂತಹ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತಿನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು

ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರಾಗಿರುವಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಜಿ.ಸಿ. ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿರವರು ಹಾಗೂ ವೇದಿಕೆ ಮೇಲೆ ಉಪಸ್ಥಿತರಿರತಕ್ಕಂಥ ಗಣ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹಸ್ತದಿಂದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ.ಹರಿಪ್ರಸಾದ್, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರಾಗಿರುವಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಜಿ.ಸಿ. ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಶೆಟ್ಟಿ, ಡಾ.ತೇಜಸ್ವಿನಿಗೌಡ, ಶ್ರೀಮತಿ ವೀಣಾಅಜ್ಜಯ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್.ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿರವರು ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವಿದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು)

ನಿರೂಪಕರು:- ಉದ್ಘಾಟನೆ ನೆರವೇರಿಸಿದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು, ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು, ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದಂತಹ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಇವತ್ತಿನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಿದ್ದಾರೆ.

ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣ

ಶ್ರೀ ಜಿ.ಸಿ.ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ (ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರು):- ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಈ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ನೂತನವಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಬಹಳ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಮಾನ್ಯ ಬಿ.ಕೆ.ಹರಿಪ್ರಸಾದ್‌ರವರೇ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್.ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರೇ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಸಹೋದರ ಮತ್ತು ಸಹೋದರಿಯರೇ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರೇ. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಇವತ್ತು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಜೆಂಡಾವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥವರ ಪಟ್ಟಿ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೆ ನಾನು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭವ

ಹೊಂದಿರತಕ್ಕಂಥವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನೆದುರು ಇದ್ದೀರಿ. ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನದ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜನರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಭೀತಿಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಅವರಿಗೋಸ್ಕರ ಮತ್ತು ಅವರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು, ಅವರ ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ನೀತಿ-ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅಜೆಂಡಾಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಇರಬಾರದು.

ಜನ ಏನು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಣಕಾಸಿನ ಇತಿ-ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ನಾವು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಡುವುದು ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ನಾವು ಇಲ್ಲಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ನಾವು ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೋ ನಿಜವಾಗಲೂ ನಾವು ಗುರ್ತಿಸಲು ಮತ್ತು ಗೌರವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಲಾಯಕ್ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಹೋರಾಟ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಗುರ್ತಿಸಲಿ ಮತ್ತು ಗೌರವಿಸಲಿ ಎನ್ನುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ನಾವು ಆ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಮೇಲೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಗೌರವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗೌರವದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಳುಹಿಸಿದವರಿಗೆ ನಾವು ಮಾಡುವ ಅವಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, “ನಮ್ಮ ನಡಿಗೆ, ತಲೆ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಡಿ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನಡಿಗೆ” ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅರಿವು ನಮಗೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಲಸಗಳು ಸುಗಮವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಡೆಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಇದು ಏರುಪೇರು ಆದರೆ ಕಾಲಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಬಿದ್ದು ಕಾಲು ಮುರಿದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ತಾವೇನು ಇವತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅವರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಹುತೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಜೆ.ಹೆಚ್.ಪಟೇಲ್‌ರವರ ಜೊತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಡನಾಟ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವಾಗ “ಶಾಸನ ಸಭೆ ಕೋರ್ಟ್ ಅಲ್ಲ, ಅರಳ ಮರದ ಕಟಕಟಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಇವೆಡರ ಮಧ್ಯೆ ನೀವು device ನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ

ಮಾತನಾಡಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದರು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅರಳಿ ಮರದ ಕಟಕಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯ ಮಾತನಾಡಿದರು ನ್ಯಾಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ವಾದವನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಾದ ನನ್ನದೇ ಆಗಬೇಕು, ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚರ್ಚೆಯು ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆದ ಹಾಗೆ. ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಹೋಗುವ cream ಯಾರ ಭಾವನೆಗಳಾದರೂ ಬರಲಿ, ಯಾರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಬರಲಿ, ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಈ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದು, ನಮ್ಮ ಭಾವನೆ, ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ನಾವು ಏನು ಅಂದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೋ ಅಷ್ಟೇ ಪೂರ್ಣ ಅಲ್ಲ. ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥರಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತೀರಿ. ಅವರ ಅನುಭವವನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀತಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಒಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲ ಪರಿಣಿತರು ಇರುತ್ತೀರಿ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲ ಅನುಭವಗಳಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಅನುಭವ ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನ ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರ್ಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಯಾವ ಜ್ಞಾನವೂ ಕೂಡ ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನದ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡದು ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಲೂ ಯಾರಿಗೆ ಆ ಅನುಭವ ಇದೆಯೋ ಅವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ನಾವು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಮರ್ಥರಾಗಬೇಕು. ನಾನು ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷಣಕಾರರು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಾನು 2-3 ಇಶ್ಯೂವನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನಾವು ಶಾಸನ ಸಭೆ ಸದಸ್ಯರಾದ ತಕ್ಷಣವೇ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. You are elected for the State of Karnataka. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಶಾಸನ ಮಾಡುವುದು, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ನಾವು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಚುನಾವಣೆಗೆ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಪೂರ್ತ ನಡೆನುಡಿ ಅಲ್ಲಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಾವು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾಡು ನಮ್ಮಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಶಾಸನ ಸಭೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾನೂನನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ

ರಚಿತವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಭೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ತಾವೇನು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ, ದಯಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗ್ಗೆ, ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರ ಹಾಗು-ಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರೆ ನಿಮಗೂ ಕೂಡ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದವರನ್ನುಮರೆತೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಶೇ.15 ರಿಂದ ಶೇ.20 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತನಾಡುವುದು. ಮತ್ತೆ antagonize ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಿಮ್ಮತ್ತನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನಾವು ಮಾತನಾಡಲೇಬೇಕು ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟ. ಮಾನ್ಯ ಬಿ.ಕೆ.ಹರಿಪ್ರಸಾದ್‌ವರ, ನಾವು ಮೊದಲೆಲ್ಲಾ speaking to gallery ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಈಗ speaking to media ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಾವು electronic media ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾತನಾಡುವುದು ಆಗುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಯಾರನ್ನು preach ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ, ಯಾರೋ favor ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾರಿಗೋ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯನ್ನು ಒಂದು matinee cinema ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿಜವಾಗಲೂ ನಮಗೆ ಗೌರವ ತರುವುದಿಲ್ಲ. Conscious, ನಾವು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಯಾರಾಗಿ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಬೇರೆಯವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ ಸಾಹೇಬ್ ನಮಗೆ ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. “ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ curtail ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ರಿಪೀಟ್ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಅಲೋ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳಲು ಹೊರಟರೆ, ಅಂತಹವರನ್ನು ನಾನು ಅನುಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣರವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪುನರಾವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಅದು ನನಗೆ ಗೌರವ ತರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಹ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾರೂ ಸಹ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಬಾರದು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ದಾಖಲಾದರೆ, ಅದನ್ನೇ ಪುನಃ ಹೇಳುವುದು ಗಾಂಭೀರ್ಯ ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವೂ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ಮರೆಯಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗದವರು ಯಾರಾದರೂ ಸಹ ನಾವುಗಳು ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು

ಗಮನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಕಲಾಪಗಳು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಸದ್ಯಸರುಗಳು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಯುಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಂಬಂಧ ಹಲವಾರು ಮಾಹಿತಿ, ಅಂಶಗಳು, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡದೇ, ಬಹಳ ನಿಖರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಸಭೆಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ನಾವು ಮಾಡುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ ನಾವುಗಳು ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

ನಿಯಮ 69, ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಡಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುಬೇಕು. ಒಂದು ಬಾರಿ ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೆನು. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೇಳಬೇಕು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. Adjournment Motionನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕು; ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಎಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಕೊಟ್ಟ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾಗ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರೆತು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಬಹಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಸದ್ಭಳಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ, ಅದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರು 'ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ'ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿ ಶಾಸಕರಿಗೆ 'protection and privilege' ಗಳೆಂಬ ವಿಶೇಷವಾದ privilege ಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸತ್ತು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಹಳಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗಳಾಗಿವೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗತಿ ಏನು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು

ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಾಸನ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕೆಲಸದ ಅಡಚಣೆಯಾದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ 'ಹಕ್ಕು ಚ್ಯುತಿ'ಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಆದರೆ ಅದು ಶಾಸಕರ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ, ಅದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಯಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆನು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡರೆ ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲು ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಗಳು ಶಾಸಕರಲ್ಲ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದು ಕೇವಲ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಬೇಕೆ ವಿನಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕಿಗಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ಸಹ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವುಗಳು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಅವರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅರಿತು, ಅವರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅನುವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸಕರುಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಹ ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ವಕೀಲರುಗಳು ಮಾಡುವ ವಾದಗಳನ್ನು ಸದಾ ಆಲಿಸುವಂತೆ ನಾನು ಕಿರಿಯ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಶಾಸಕರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ನನಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಸದನದಿಂದ ಹೊರನಡೆಯಬಾರದು. ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರುಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಸದನದಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪರಿಪಾಠಗಳನ್ನು ಶಾಸಕರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸಹ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸಕರುಗಳು ಆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಗೌರವಿಸಿಕೊಂಡರೇ ಮಾತ್ರವೇ ನಾವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗೌರವ, ಸಭ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಾವು ಮಾತನಾಡಬಾರದು ಹಾಗೂ

ವರ್ತಿಸಬಾರದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳು ದೇವಸ್ಥಾನವಿದ್ದಂತೆ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಾವು ಇದರ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸದನದ ಹೊರಗಿರುವ ಸಾವಿರಾರು, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ನಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಜನರು ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನಾನು ಇದರೊಳಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಮಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಿದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ನಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರೆ, ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮೆರಗು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಬೇಕು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ಸಹ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ನಾವು ಅವಹೇಳನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಸಿನೆಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕುಚೋದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾವುಗಳು ಇಂದು ತಲುಪಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವುಗಳೇ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಗೌರವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಮೇಲೆ ಬರಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. Leadership of the country lies with political leadership. ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯದವರು ಉಳಿಸಿ ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಮೇಲೆ ಬಂದವರೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ನಾಯಕರುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾಯಕತ್ವ ಓಳ್ತಾದರೆ, ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಓಳ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ, ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ರಾಜಕೀಯದ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಆಡರ್‌ಶಿಪ್‌ಗೆ ಕೆಲವು ಗುಣಗಳು ಇರಬೇಕು. ನಿಖರತೆ ಇರಬೇಕು, ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇರಬೇಕು, ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು, ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಆ ಕುರಿತು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ದೃಢತೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಆಡಳಿತ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯುರೋಕ್ರಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನಾವೆಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ನಿಖರವಾಗಿ, ಎಷ್ಟು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಯೋ ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ; ಆ ಕುರಿತು ಎರಡನೆಯ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೇ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವೇ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಅಥವಾ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಮಣಿದರೆ ಬ್ಯುರೋಕ್ರಸಿ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತೇನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ; ನಾಳೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಬಂದಾಗ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತಡ ಆಗುತ್ತದೆ. *Justice delayed is justice denied* ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಒಂದು ಸಲ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ದೃಢತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ ಎಂದರೆ, ದರಿದ್ರರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವವನು ಎನ್ನುವ ಶ್ಲೋಕ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದೆ. ಯಾರು ಅಶಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಯಾರು ಕಷ್ಟದಲ್ಲರುತ್ತಾರೋ, ಯಾರು ದಲಿತರಿರುತ್ತಾರೋ ಮೂಲತಃ ಅವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. We have to classify the demands on the basis of needs and wants. Need-based and Want-based programmes ಎಂದು ಕ್ಲಾಸಿಫೈ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ, ಯಾವುದೇ common sense ನಮ್ಮನ್ನು rule ಮಾಡದೇ, need based programmes ಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಶ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ನಾವು ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸಕರು ಕೇವಲ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆಯೇ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯ ಎನ್ನುವುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹೇಳಲಿ ಅಥವಾ ಬಿಡಲಿ ನಮ್ಮ ಶಾಸಕರು ಎಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಬೇಡಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಶಾಸಕರ ಅರ್ಧ ಟೆನ್ಷನ್ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾವುಗಳು ಅನೇಕ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಗೆದ್ದ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೈಜ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಆಗದೇ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಂಪ್ರೋಲೋಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಸನ ಸಭೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸಕರು ಪ್ರಿವಿಲೇಜ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಅದನ್ನೇ ದೊಡ್ಡದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಸಕರು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆಯೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವಂತೆ ಶಾಸಕರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ನಾವು ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ. ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶವೇನು ಎಂದು ನೋಡಿದಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಜಾರಾಗುವಂತೆ ಆಗಬಾರದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಿಪುಲವಾದ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗಿರುವಷ್ಟೇ ಕಾಲಾವಕಾಶ ನಮಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲ 225 ಜನ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು; ಇಲ್ಲ 75 ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿರುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಹಿರಿಯರ ಮನೆ ಆಗಿದೆ. ಶಾಸನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ, ಸರಿ-ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತೀರಿ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತೀರಿ; ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಲ್ಮನೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಶಾಸನಸಭೆ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಒತ್ತಡದಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕಿ ನಾವು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಆಗು-ಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿದೆ; ಅದೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರಚನಾತ್ಮವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಗೌರವ ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ರಚನೆ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅದು ಮೇಲ್ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಹೂರಣ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ; ಹೋಳಿಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಬೇಕು.

Public Accounts Committee (PAC) ಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಎಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಶಾಸನ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಇಂದು ನಾಳೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ನಾನೊಬ್ಬ ಸಂಸದಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವನಾಗಿ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಏನೇ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೂ ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು, ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲ ಯಾರನ್ನೂ, ಯಾವುದನ್ನೂ ಸಹ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸಕರು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಡಳಿತದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು-ನೀವು ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ನಾವು ಮತ್ತು ನೀವು ಈ ನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳು; ಯಾರೂ ಶಾಶ್ವತರಲ್ಲ. ಅದೇರೀತಿ ಇಂಥವರು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಅವರನ್ನೇ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀವು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಶಾಸಕರಾಗಿರುತ್ತೀರಿ. ನೀವುಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿ ಬಂದಿರುತ್ತೀರೋ

ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಿ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ಶಾಸಕರು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿ. ನಿಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಇದ್ದೇವೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಸುಂದರ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟೋಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು, ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದಂತಹ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿದರು)

ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟ (ಸಭಾಪತಿಯವರು):- ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ಘಾಟಕರಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿರುವ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ರವರೇ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಪ್ರಸಾದ್ ರವರೇ, ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರೇ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ರವರೇ, ನನ್ನ ಶಾಸಕ ಸಹೋದರ-ಸಹೋದರಿಯರೇ,

ಹೊಸದಾಗಿ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದ ನಂತರ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸೋಣ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಅನೇಕರು ಹೊಸಬರಿದ್ದು, 75 ಮಂದಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯವರನ್ನು ಕರೆಯೋಣ ಎಂದು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಶಾಸಕರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಂತೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಬರುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಅಳುಕು ಇತ್ತು. ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ರವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ 24 ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನವನ್ನು ಭೋದಿಸಿದ್ದು, ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಯುವಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಮಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸದನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ರವರು ಅನೇಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಯೇ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಟೀಕೆ-ಛಾಪ್ಪಣೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ನೋವು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಕಾಯಕಲ್ಪ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. Parliaments Public Accounts Committee 100 ವರ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆನು. ಆಗ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. Public Accounts and Budget ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಅವರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇರೀತಿ ಮೇಲ್ಮನೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಹರಿಪ್ರಸಾದ್ ರವರು, ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅಪಾರ ಅನುಭವ ಪಡೆದಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಆರ್. ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ರವರು, ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ ರವರು, ಸಭಾಪತಿಯವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ರವರು, ಶ್ರೀ ಗೋ.ಮಧುಸೂಧನ್ ರವರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡ ರವರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನುಭವವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಅನುಭವವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸದನದಲ್ಲ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು. ಸದನದಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಹೇಗೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 14ನೇ ತಾರೀಖು ನಡೆಯುವ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲ ಹೊಸಬರಲ್ಲ ಅಡಗಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಜನರಿಗೆ ಸಂದೇಶ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿರವರು ಅವರ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರಿದ್ದು, ಇವರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು, ಏನು ಮಾಡಬೇಕು, ಸಭಾಪತಿಯವರ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಹೇಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸದನದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ದಿವಸವೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿರುವ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ, ಜೈಹಿಂದ್, ಜೈ ಕರ್ನಾಟಕ.

ನಿರೂಪಕರು, ಕವಿಪ:- ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮುಖ್ಯಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ್ದು, ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು, ಹಿರಿಯರು, ಹೆಚ್ಚು ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಮಾನ್ಯ

ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ, ಮಾನ್ಯ ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿರವರಿಗೆ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿಧೇಯಕಗಳು, ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ (ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹಾಗೂ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು):-
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿರುವ ಮೇಲ್ಮನೆ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಅಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟರವರೆ, ಮೇಲ್ಮನೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಪ್ರಸಾದ್ ರವರೇ, ಸಚಿವಾಲಯದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೇ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೇ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸ್ನೇಹಿತರೇ,

ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರು ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರು ಕೆಳಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಬಹಳ ಸುದೀರ್ಘ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಸುಮಾರು 7 ಬಾರಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಈಗ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನನಗೊಂದು ದಿನ ದೂರವಾನಣಿ ಕರೆ ಮಾಡಿ, 'ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿರುವ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ದಯಮಾಡಿ ಬಂದು ಆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲ ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧೇಯಕಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ನನಗೂ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಹೊರಟ್ಟಯವರಿಗೂ ಬಹಳ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅವರು ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಗಳಿಕೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ತೆಗಳಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪುರುಷತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿಕೆ ಮತ್ತು ತೆಗಳಿಕೆಯ

ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಹಚಿತ್ತದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ವಿತ್ತ ಸಚಿವರಾಗಿ 1966-67 ರಿಂದ 1988ರವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 13 ಬಾರಿ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಸಹ 1995-96 ರಿಂದ 2017-18ರವರೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವನಾಗಿ 13 ಬಾರಿ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. 2018ರಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದಂತಹ ಆಯವ್ಯಯ ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಆಯವ್ಯಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಆಯವ್ಯಯ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ನಾನು ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಾನು ತಲುಪಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆದು ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಆಯವ್ಯಯದ ಗಾತ್ರ ಬಹಳ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು 1952-53ರಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಆಗಿನ ಆಯವ್ಯಯದ ಗಾತ್ರ ಕೇವಲ 21 ಕೋಟಿ 3 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಈಗಿನ ಅಂದರೆ, 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯದ ಗಾತ್ರ 2,46,203 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಂದು ಮಂಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಆಯವ್ಯಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 202 ರಿಂದ 207ರವರೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಘನತೆವೆತ್ತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಂದೇ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿರುವಂತಹ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ.

ಆಯವ್ಯಯ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುವ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಆಯವ್ಯಯ ಎಂದರೆ, it is an annual financial statement of receipts and expenditure ಎಂದು ಆಯವ್ಯಯದ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, resources mobilization and distribution is a budget. ಹಿಂದೆ 12ನೇ

ಶತಮಾನದಲ್ಲಯೇ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರಿಗೆ ಆಯವ್ಯಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಾಯಕ ಎಂದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ಎಂದರೆ ಹಂಚಿಕೆ. ಕಾಯಕ ಅಂದರೆ, ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪತ್ತು ವೃದ್ಧಿ ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಶರಣರು ದಾಸೋಹ ಎಂದು 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. Production and distribution; ಕಾಯಕ ಹಾಗೂ ದಾಸೋಹವೇ ಆಯವ್ಯಯವಾಗಿದೆ.

ಆಯವ್ಯಯ ಎನ್ನುವುದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇರಬಹುದು, ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಇರಬಹುದು ಒಂದು ಕಂಪನಿ ಇರಬಹುದು ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಇರಬಹುದು ಇವುಗಳ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಒಂದು ರೂಪರೇಶಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಆದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿತಾಯ ಆಯವ್ಯಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ Revenue Surplus ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. Revenue receipts minus revenue expenditure - ಇದು ಉಳಿತಾಯದ ಆಯವ್ಯಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿತಾಯವಲ್ಲದ ಆಯವ್ಯಯ ಅಥವಾ ಕೊರತೆಯ ಆಯವ್ಯಯ Deficit Budget ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಉಳಿತಾಯ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಅದು ಕೊರತೆ ಬಜೆಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ. Deficit Budget ಆಗುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ receipts ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿ ಉಳಿತಾಯ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದು revenue receipts ಇನ್ನೊಂದು capital receipts. Revenue Expenditure and Capital Expenditure. ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು Committed Expenditure ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. Committed Expenditure ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. Government cannot escape. ಅವು ಯಾವವು ಎಂದರೆ, ಸಂಬಳ, ಪಿಂಚಣಿ, ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದು, ಸಜ್ಜಡಿ ಕೊಡುವುದು, grants ಕೊಡುವುದು, grant-in-aid ಕೊಡುವುದು. ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು. ಇವೆಲ್ಲವು Committed Expenditure ನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. Committed Expenditure shall not exceed revenue receipts. ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಭರಿಸಲು ಸಾಲ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಯಾರು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರೆ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ

ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ Medium term Fiscal Plan ನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. It is mandatory on the part of the Government. ಅದರಲ್ಲಿ 5 ವರ್ಷಗಳ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮುನ್ನೋಟ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಕಳೆದ ವರ್ಷ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ Committed Expenditure 102% ಆಗುತ್ತದೆ. This is not a good development. ನಾನು ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ Committed Expenditure 80% ಇತ್ತು. ಈಗ ಅದು 107% ಆಗಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಸೂಚ್ಯಂಕವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅನಗತ್ಯ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ Committed Expenditure ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ, ಸಾಲ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಬಜೆಟ್ ಎನ್ನುವುದು dry subject. ಇದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೆ interesting subject. ಬಜೆಟ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವವರು, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವವರು ಕಡಿಮೆ. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರೂ ಸಹ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಮೀತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಕೆಲವರು. ಬಜೆಟ್‌ನ ಅಂಕ-ಅಂಶಗಳು ಬಹಳ ಅಲಕಾಂತವಾಗಿರಬಾರದು, ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬಾರದು. ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಆಗ ಅದು ನಿಜವಾದ ಬಜೆಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ.

ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೆಯು ಇತ್ತು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆಯು ಇದೆ. ತೆರಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲೆಯು ಮತ್ತು ಜನಪ್ರದ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದ ಮೇಲೆಯು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಸೂಲ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು 'ಬಲ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲ ಕಂದಾಯ ರೂಪದಲ್ಲೆಯೇ ತೆರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. More than 70% of the resources was coming from revenue tax. ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವಂತಹ ತೆರಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವಂತಹ ತೆರಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತು. ಇದು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. Land Revenue ಈಗ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. Agricultural Income Tax ನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿದೆ. There is no tax on agricultural income. ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ತೆರಿಗೆಗಳು ಬಂದಮೇಲೆ ಭೂಕಂದಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಆದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆಯು ಇತ್ತು.

ನಂತರ ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ ಇತ್ತು Direct Tax and Indirect Tax. ನೇರ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆ. ನೇರ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆ: Income Tax, Corporate Tax, Excise Duty, Export Duty, Import Duty, ಇವೆಲ್ಲಾ ಕೂಡ ನೇರ ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆ ಎಂದರೆ, ಜನರು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ತೆರಿಗೆ. GST Cess ಯಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲ್, ಡೀಸೆಲ್, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರದ ಮೇಲೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ತೆರಿಗೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ತೆರಿಗೆ. ಇದನ್ನು ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞ ಎಂದು ಕರೆಯುವಂತಹ Adam Smith, Lord Kames, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಯಾರಿಗೆ ಆದಾಯವಿದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಯಾರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿ. ಯಾರಿಗೆ ಆದಾಯವಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬೇಡಿ. ಇದನ್ನೇ ಡಾ||ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಕ್ತಿ ಇರುವವರು ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಶಕ್ತರು ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಇದೆ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಬಡವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ. This is the basic principle under the Budget. ಯದ್ವಾತದ್ವ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬಾರದು ಎಂದು ರಾಜರ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ 'ನೋಡಪ್ಪಾ ಧರ್ಮರಾಯ, ನೀನು ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು, ರಾಜ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ, ಒಂದು ತೋಟ ಕಾಯುವ ಮಾಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಇದ್ದಿಲು ಮಾರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ರೀತಿ ಇರಬಾರದು' ಎಂದು ಬೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಹಣ್ಣು ಕೊಡುವ ಗಿಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಟ್ಟು ಇದ್ದಿಲು ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಪ್ಪಾ, ಹಣ್ಣು ಕೊಡುವ ಗಿಡಗಳು ಗಿಡಗಳಾಗಿಯೇ ಇರಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ತೋಟ ಕಾಯುವ ಮಾಲಯಂತೆ ಇರಬೇಕು, ಇದ್ದಿಲು ಮಾರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಂತೆ ಇರಬಾರದು ಎಂದು ಭೀಷ್ಮ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ತೆರಿಗೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ, ಹಸುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕರೆಯುವವನು ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಹಾಲು ಇಲ್ಲದೆ ಹಾಲು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲ, ಕರುವಿಗೂ ಹಾಲು ಬಿಡಬೇಕು, ಕರು ಬೆಳೆದರೆ ಮುಂದೆ ಅದರಿಂದ ಸಂತತಿ ವೃದ್ಧಿಸಿ ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಜೇನು ಹೇಗೆ ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಕರಂದ ಹೀರುತ್ತದೆ, ಆ ರೀತಿ ತೆರಿಗೆ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಹೂವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಯಿ ಬಿಡುವುದನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಫಲ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಕರಂದ ಮಾತ್ರ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು

ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮಗೆ ಆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಉಳ್ಳವರ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ, ಯಾರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬಡವರ ಮೇಲೆ, ಅಶಕ್ತರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದು basic principle of the Budget. ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಉಳ್ಳವರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಡವರ ಮೇಲೆ ಜಾಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ 75 ರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಇತ್ತು. ಶೇಕಡ 25 ರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಶ್ರೀಮಂತರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. This is a very bad taxation. ಇದನ್ನು ನಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದು ಒಂದು ಭಾಗ. ನಾನು ಸಾಲ ಮಾಡಲೇಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಲ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಈಗಲೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಮುಂದೆಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಅಸೆಟ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನಮಗೆ revenue surplus ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 1990ನೇ ಇಸವಿ ಆದಮೇಲೆ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲ ತೆರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಚಿತ್ರಣ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಜಚೆಲ್ಲಯ್ಯ ಎನ್ನುವವರು ಆಂಧ್ರದವರು. ಅವರು ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖರ್ಚು-ವೆಚ್ಚಗಳ ತಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಸರ್ಕಾರ ತೆರಿಗೆ ಸುಧಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ 1991 ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಜಚೆಲ್ಲಯ್ಯರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅವರು 1992-93 ರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಂತರ ವರದಿ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ವರದಿಯನ್ನು ಸಹ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಸಲಹೆಗಳು, ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳೇನೆಂದರೆ, Wealth Tax ಎಂದು ನಾವು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು. ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸರಳೀಕರಣಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಹೊಸ ತೆರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಏನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ನಮಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್‌ನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. VAT (Value Added Tax) ಎಂದು ನಾವೇನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ, ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾ, value added tax ಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತೆರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕುವುದು ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ವಾದ. Tax on tax, ಬಡ್ಡಿಯ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಕುವುದನ್ನು ನಾವು ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ನಾವು ಚಕ್ರ ಬಡ್ಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಬಡ್ಡಿ ಬಡ್ಡಿ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಕುವುದು. ಹಾಗೆ ತೆರಿಗೆ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬಾರದು. ಆ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವರು Value Added Tax (VAT) ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೂ fiscal deficit, revenue deficit, ಸಾಲ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವಂತಹದ್ದು ಇದೆಲ್ಲಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಕೂಡ 2002 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾಯಿದೆ ಹೆಸರು ಏನೆಂದರೆ, the Karnataka Fiscal Responsibility Act, 2002. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಟಲ್ ಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿಯವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ 2003 ರಲ್ಲಿ Fiscal Responsibility and Budget Management Act ಎಂದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ, ದೇಶದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ fiscal deficit ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು revenue deficit ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಸಾಲ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಒಂದು ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಚೆಲ್ಲಯ್ಯನವರ ಶಿಫಾರಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಕೂಡ 1994-95 ರಲ್ಲಿ VAT ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. Fortunately, I was Finance Minister at that time. ನಾನು VAT ಅನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. Fiscal Responsibility Act ಜಾರಿಯಾದ ಮೇಲೆ 2004-2005 ರಿಂದ ನಾವು ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. 2005-06ರಲ್ಲಿ Fiscal Responsibility Act ಪ್ರಕಾರ GDP (Gross Domestic Product) ಯ 3% ಒಳಗಡೆ fiscal deficit ಇರಬೇಕು. GDP ಅಂದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಮತ್ತೆ revenue surplus ಇರಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ನಾವು ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಾಲ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜಿಡಿಪಿಯ 25%ಗಿಂತ ಒಳಗಡೆ ಇರಬೇಕು. ಈ 3 ಗುರಿಗಳನ್ನು ಆ the Karnataka Fiscal Responsibility Act, 2002 ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ; fiscal deficit should be less than 3% of GDP; there should be revenue surplus and liability should be within 25% of GDP. ಈ ಮೂರು ಮಾನದಂಡಗಳಿವೆ. ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಚಿತ್ರಣ ಎಂದರೆ ಈ

ಮೂರು ಇರಬೇಕು. ಇದನ್ನು 2006 ರ ಮಾರ್ಚ್ ಒಳಗಡೆ achieve ಮಾಡಬೇಕೆಂದು Act ಹೇಳಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಸಹ 2004-05 ರಲ್ಲಿ achieve ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಂದಿನಿಂದ 2000 ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಬಂತು. ಆಗ ಮಾತ್ರ revenue deficit ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. With the permission of Government of India 2009-10 ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದ ಇಲ್ಲಯವರೆಗೆ fiscal deficit is less than 3% of GDP, revenue surplus is there and liability is below 25% of GDP. ಈಗ ಕೋವಿಡ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಣ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲ 2014 ರ ಮಾರ್ಚ್‌ವರೆಗೆ 55,11,000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇತ್ತು. ಈ ವರ್ಷದ ಮಾರ್ಚ್ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಸಾಲ 135 ಲಕ್ಷದ 87 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಆಗಿದೆ.

ಮೊನ್ನೆ 1ನೇ ತಾರೀಖು ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ ಮಂಡಿಸುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಹೇಳಿರುವುದು 11 ಲಕ್ಷದ 59 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲದ ಚಿತ್ರಣ.

ಇನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ್ದು 2018-19ರಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷದ 42 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಈಗ ಮಾರ್ಚ್ ವರೆಗಿನ ಸಾಲ 2 ಲಕ್ಷದ 47 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು. ನಿಮಗೆ ಸಾಲ ಜಾಸ್ತಿಯಾದಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡ್ಡಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ:- ಹೌದು. ಈಗ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕೋವಿಡ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ 3% ಏನಿತ್ತು ಅದನ್ನು 5% ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಇವರು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಕೋವಿಡ್ ಬಂದ ನಂತರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಶೇ.3 ಇದ್ದುದನ್ನು ಶೇ.5 ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.1,43,000 ಕೋಟಿಗಳ ಸಾಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಡ್ಡಿ ಕಟ್ಟುವುದೂ ಸಹ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬಡ್ಡಿ ಹಣವು ರೂ.23,000 ಕೋಟಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ನಾವು ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. Article 202 to Article 207 of INDIAN CONSTITUTION ನಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಅದನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರೇ ಮಂಡಿಸಬೇಕು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಮಂಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿತ್ತ ಸಚಿವರಾಗಿರುವವರೇ ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಆಯವ್ಯಯ ಮಂಡಿಸುವುದನ್ನು, ಹಣ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು, ಸಾಲ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದನ್ನು, fiscal deficit 3% ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದನ್ನು, revenue deficit ಆದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಯವ್ಯಯದ ಮುನ್ನೋಟ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರಾದವರು ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಸಂಬಳಗಳಿಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಕೊಡಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆಸ್ತಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. It will be a very bad Budget. ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ, ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ, ವಸತಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ, it involves in the creation of assets. ಅದರಿಂದ ದೇಶದ ಆಸ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು GDP (Gross Domestic Product) ಗೆ contribute ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜಿ.ಡಿ.ಪಿ. ಗಾಗಿ contribute ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರು ವಲಯಗಳಿವೆ. 1. ಕೃಷಿ ವಲಯ, 2. ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯ, 3. ಸೇವಾ ವಲಯ. GDP comprises of both Government and Private Income. ಸರ್ಕಾರದ ಆದಾಯ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆದಾಯ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆದಾಯ, ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಆದಾಯ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಜಿ.ಡಿ.ಪಿ. ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಆಸ್ತಿ. 2020-21ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿ.ಡಿ.ಪಿ. ರೂ.17 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು. 2019-20ರಲ್ಲಿ ರೂ.18 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಇತ್ತು. ಅದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. India's GDP during 2020-21 is estimated at -7.7 percent. ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ಕೋವಿಡ್-19. ಈ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 6 % growth GDP ಎಂಬ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಚ್ ನಂತರ Economic Survey (ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ) ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. 2021-22ರದ್ದು ಆಯವ್ಯಯದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು Economic Survey of the State ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೇ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಜನ ಓದುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಓದಬೇಕು. ಕಳೆದ

ವರ್ಷದ ಚಿತ್ರಣ ಸಿಗಬೇಕೆಂದರೆ, economic performance ಹೇಗಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದರೆ, all the members should go through the Economic Survey of the State. Legislators' must go through the Economic Survey, Fiscal Responsibility & Budget Management Act and Medium-Term Fiscal Plan (MTFP) submitted by the Government to know the true picture of State's finances. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಓದಬೇಕು. ಶಾಸಕರಾದವರು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ಓದಬೇಕು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರೆ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು analyse ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯವ್ಯಯ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. Without any preparations, ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುವಾಗಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದು ವಿತ್ತೀಯ ಕಲಾಪಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರ. ಇದಾದ ನಂತರ ಆಯವ್ಯಯ ಮಂಡನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತದೆ. Bill ಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ತರಹ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು Finance Bill and General Bill. ಆ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು Private Members Bill ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. There is no difference between the Finance Bills and General Bills. The only difference is Appropriation Bill. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಂಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಪಾಸ್ ಆಗಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ, Finance Bill fail ಆಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಸರ್ಕಾರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಧೇಯಕಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ವಿಧೇಯಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧೇಯಕಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸದಸ್ಯರ ವಿಧೇಯಕಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವಿಧೇಯಕಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧೇಯಕಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, Appropriation Bill fail ಆಗಬಾರದು. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಅದಲ್ಲರುತ್ತದೆ. As per Article 205(1) of the Constitution Supplementary Estimates ಅನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂವಿಧಾನ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸೇವೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಹಣ ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಅಥವಾ ಆ ಹಣ ಸಾಲದೇ ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಡುವಂಥದ್ದು ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಏನಾದರೊಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಬೇರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಗೆ, ಇಲ್ಲರುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗೆ ಕಿತ್ತು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸೇವೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಹಣ ಸಾಲದೇ ಹೋದರೆ, ಅದನ್ನು

ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಹಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ Supplementary Estimates ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ As per Article 205(1) of the Constitution Supplementary Estimates ಅನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲ ಯಾವಾಗ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೇ ಬಾರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು 1907 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ 100 ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. 1951 ಮತ್ತು 1952ನೇ ಸಾಲಿನ ಚುನಾವಣೆಯ ನಂತರ ವಿಧಾನಸಭೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲ ಸುಮಾರು 10 ರಿಂದ 15 ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರು. ಆ ಸದಸ್ಯರು ಆಡಳಿತ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವಂತಹವರಿಗೆ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆಗ Legislative Council ಎಂದು ಇತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಇತಿಹಾಸ ಇದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು "Progressive State" ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೆ, England ನಲ್ಲ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ "House of Lords" and "House of Commons" ಎಂದು ಇದೆ. ಮೊದಲನಿಂದಲೂ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಇವೆ. ನಂತರ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲ 63 ಸದಸ್ಯರಾದರು. ಈಗ 75 ಜನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲ ವಿಧಾನಸಭೆಯಿಂದ 25 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ 25 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. Graduates' Constituency and Teachers' Constituency ಯಿಂದ 7 ಪ್ಲಸ್ 7 ಒಟ್ಟು 14 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶನ ಹೊಂದಿ 11 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟು 75 ಜನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಸದನಕ್ಕೆ 75 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಜರಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಎಂ.ಎಲ್.ಎ., ಆಗುವುದು ಏಕೆ? ಶಾಸಕರಾಗುವ ಮುಂಚೆ ವಿಧಾನಸೌಧದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ದಿವಸ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ಶಾಸಕರಾದ ಮೇಲೆ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಬಹಳ ಜನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. Our primary job is to pass Legislations. ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅಶಕ್ತ ವರ್ಗದ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಉಳ್ಳವರಿಗಾಗಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದಲ್ಲ, ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾವು ಒಂದು ಬಾರಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿದ

ಮೇಲೆ, it is subject to scrutiny in the Court of Law. ಸಂವಿಧಾನದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾನೂನು ಇದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ನೋಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಎಂದು ಮೂರು ಅಂಗಗಳಿವೆ. These are the three pillars of the democracy. ನಂತರ Media ವನ್ನು fourth pillar of the democracy ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಶಾಸಕಾಂಗ ಕಾನೂನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಅದನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅದು ಸಂವಿಧಾನದ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಇದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ಅಂಗಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಮೇಲಲ್ಲ, ಯಾವುದೂ ಕೀಳಲ್ಲ. ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ privilege ಇದೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಚ್ಯುತಿಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸಭಾಪತಿಯವರು ಮತ್ತು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು "ಹಕ್ಕುಭಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿ"ಗೆ ರೆಫರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಯಮಗಳಿಲ್ಲ ಅವಕಾಶವಿದೆ. "ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳು" ಹಾಗೂ "ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳು" ಇವು ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶ್ರಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ authority ಯಾವುದು ಎಂದರೆ, M.N.Kaul and S.L.Shakdher ರವರ "Practice and Procedure of Parliament" book. ನಮಗೆ ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾದರೆ, ಅದರ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಸದೀಯ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅದರ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬಜೆಟ್‌ನ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆ ವಿಧೇಯಕದ ಮೇಲೆ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ Appropriation Bill ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ Appropriation Bill ಮೇಲ್ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರುಗಳ ಸಲಹೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ವಾಪಸ್ಸು ಕಳಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, Finance Bill ಅನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಅದು ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಆದಮೇಲೆ ಅಲ್ಲೂ ಸಹ ಪಾಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ fail ಆಗಿ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಾಗ, ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ pass ಆಗಿ ಅದು

ವಿಧೇಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಾನು ವಿಧೇಯಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಜೆ.ಸಿ.ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ಯೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, Private Members' Bill ಗೆ ವಿಧಾನ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಅನುಮತಿ ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕಾದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಅನುಮತಿ ನೀಡಬೇಕು. ಆ ನಂತರ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮಂಡಿಸಬಹುದು. ನಾನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಬಜೆಟ್ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಬಜೆಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವರು, ಕೆಲವರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಹ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಈಗ ಸಂವಿಧಾನ, ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು, Fiscal Responsibility Act, Medium Term Fiscal Plan, Economic Survey ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ಇವುಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡರೆ, ನೀವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ Private Members' Bill ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ Private Members' Bill ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ Private Members' Bill ನ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಹ ನೀಡಬೇಕು. ಆಗ ಅವರು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು move ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈಗ ಯಾವುದೇ ವಿಧೇಯಕ ಪಾಸ್ ಆಗಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ? Majority present ಅಂದರೆ, ಈಗ ಎಷ್ಟು ಜನರು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಅಷ್ಟು ಜನರಲ್ಲಿ majority ಇರಬೇಕು. ಈಗ Assembly ಮತ್ತು Council ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾ 10ರಷ್ಟು ಕೋರಂ ಇರಲೇಬೇಕು. ಈಗ ನಿಮಗೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ skeleton budget ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ follow ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ವಿತ್ತೀಯ ಕಲಾಪಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧೇಯಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರೂಪಕರು:- ವಿಧೇಯಕಗಳು ಮತ್ತು ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಈಗ ಐದು ನಿಮಿಷ ಚಹಾಕ್ಕಾಗಿ ವಿರಾಮ. ಆ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಪಾತ್ರದ ಚರ್ಚೆಯು ಮುಂದುವರೆಯುವುದು.

(ವಿಧೇಯಕಗಳು, ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಪನ್ಯಾಸವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12 ಗಂಟೆ 25 ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡು, ಸಭೆಯನ್ನು ಚಹಾ ವಿರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೂಡಲಾಯಿತು)

(ಚಹಾ ವಿರಾಮದ ನಂತರ ಸಭೆಯು 1-00 ಗಂಟೆಗೆ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿತು)

ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಪಾತ್ರ

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ (ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹಾಗೂ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು):- ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರೇ, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ಹರಿಪ್ರಸಾದ್‌ವರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೇ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ನೇಹಿತರೇ,

ಇಂದಿನ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ನನಗೆ ವಿಧೇಯಕಗಳು, ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಪಾತ್ರ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಜಾಸ್ತಿ ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ, ಮೊದಲನೆಯ ವಿಷಯ ವಿಧೇಯಕಗಳು, ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆ ವಿಷಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಿತಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಎಸ್ವಿಮೇಷನ್ ಕಮಿಟಿ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಂಡರ್‌ಟೇಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ,

ಅರ್ಜಿ ಸಮಿತಿ, ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಭರವಸೆಗಳ ಸಮಿತಿ ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಸಮಿತಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯೂ ಒಂದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ನಂತರ, ಇದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ಒಂದು ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಸದರಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಇರುತ್ತದೆ. 2009 ರಿಂದ 2013ರಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ, ಈಗ ನಾನು ಸದರಿ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಭೈರೇಗೌಡರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಅಂಗಾರೆಡ್ಡಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಟಿ.ಬಿ. ಜಯಚಂದ್ರರವರು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಉಪ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸದರಿ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ, ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಭೈರೇಗೌಡರವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಸಮಿತಿಯು ಪ್ರಮುಖವಾದಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಿತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಶಾಸಕಾಂಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಾಯಕವಾಗಿರಬೇಕು. Executive is always answerable to Legislative. ಸರ್ಕಾರ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಂತಹ ಹಣಕ್ಕೆ ಶಾಸಕಾಂಗ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಿ.ಎ.ಜಿ. ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. Comptroller and Auditor General of India, ಕನ್ನಡದಲ್ಲ ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕ ನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲರತಕ್ಕಂತಹ ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಅವಲೋಕನೆ ಮಾಡಿ, ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಂತಹ ಹಣ ಸದುಪಯೋಗ ಆಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ದುರುಪಯೋಗ ಆಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವೋ ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾಗಿದೆಯೋ

ಇಲ್ಲವೋ, ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಸಿ.ಎ.ಜಿಯವರು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಿ.ಎ.ಜಿ. ಎಂದರೆ (Comptroller and Auditor General) ಅವರು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಮೂಲಕ ಎರಡು ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವಂತಹವರು Public Accounts Committee ಯವರು. ಅವರು ಕೆಲವು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು raise ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. CAG Objections ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸರ್ಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದು quasi-judicial body ಗೆ ಇರುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರ ಸಿ.ಎ.ಜಿ.ಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಿ.ಎ.ಜಿ.ಯು. summon ಕೊಟ್ಟು, ಯಾರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕರೆಸಬಹುದು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಬಹುದು. ಇದು ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಸಿ.ಎ.ಜಿ. ವರದಿಯ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಅಥವಾ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಯಾರ ಮೇಲಾದರೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದರೆ check and balance ಇರಲೇ ಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಎಂದರೆ ಜನರ ಹಣ. ತೆರಿಗೆ ಹಣ ಎಂದರೆ ಜನರು ಕೊಡುವಂತಹ ತೆರಿಗೆ ಹಣ. ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯ ಎಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಗುವಂತಹದ್ದು. ತೆರಿಗೆ ಹಣ ಎಂದರೆ ಜನರು ಕೊಡುವಂತಹ ತೆರಿಗೆ ಹಣ. ನಿಮಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದಂತಹ ಆದಾಯವಿದೆಯೆಲ್ಲಾ, ನಾವು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿತರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಸಂಪತ್ತು ಕೆಲವೇ ಜನರಲ್ಲ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರಬಾರದು. ಯಾವಾಗ ಕೆಲವೇ ಜನರಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ದುರಪಯೋಗವಾಗುವಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಶೋಷಣೆಯಾಗುವಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲ 'ದೇಶದಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ' ಉಳ್ಳವರ ಕೈಯಲ್ಲ ಇರಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಕೂಡ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಬೇಕು. ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು ಬರೀ Political Freedom ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ Social Freedom and Economic Freedom ಎರಡೂ ಕೂಡ ಬರಬೇಕು. ಬರೀ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು. ನಮ್ಮ ಸಬಲತೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ, ನಮಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೂಡ ಇರಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಸ್ವಾಲ್ಪಂಬನೆಯನ್ನು

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅದರಿಂದ ಬರೀ Political Freedom ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು. Socio economic Freedom ಕೂಡ ಇರಬೇಕು. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಳ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕು. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯ. ನಮ್ಮ ಬಜೆಟ್ ಕೂಡ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕು. ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರ ಈ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಗೆ ಇದೆ. ಹಣ ದುರಪಯೋಗವಾಗದೇ ಸದುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಆಗುತ್ತಿದೆ ಇಲ್ಲವೋ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಮಿತಿಯೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿ. ಸಿ.ಎ.ಜಿ. ವರದಿಗಳು ಬಹಳ ಸಾರಿ ಮಂಡನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಜನ ಓದುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸದೇ ಹೋದರೆ, ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಲ್ಲ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕಲ್ಲ. ಯಾರು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಇರುತ್ತಾರೋ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಬೇಕಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಿತಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದಂತಹ ಸಮಿತಿಯಾಗಿದೆ. I don't know, ಇಷ್ಟತ್ತು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಳಮನೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಐದು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಮೇಲ್ಮನೆಯಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಇಷ್ಟತ್ತು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. 15 Members from the Lower House and 5 Members from the Upper House. ಇಷ್ಟತ್ತು ಜನ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಪಕ್ಷದವರೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ., ಜೆ.ಡಿ.(ಎಸ್) ಪಕ್ಷಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಚುನಾವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಇದೆ. ಆಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. Nomination, ಆಯಾಯ ಪಕ್ಷದವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆನಂತರ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಮಿಷನನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಮಿತಿ. ನಾವು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಂತಹ ಹಣ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ದುರಪಯೋಗವಾಗಿದೆಯೋ, ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟತ್ತೋ, ಆ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈಡೇರಿದೆಯೋ, ಇಲ್ಲವೋ, ಸಂವಿಧಾನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈಡೇರಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಇದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ

ಸಮಿತಿಯೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿ ಎಂದು ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿ ನಾನು ತಮಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬಹುಶಃ ಇಷ್ಟು ವಿಷಯ ಸಾಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾನು ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಮನವಿ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ಸಮಿತಿಗೂ ಕೂಡ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಬೇಡಿ. ಅಸೆಂಜಿ ನಡೆಯುವಾಗ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಬೇಡಿ. ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳ ತುರ್ತು ಕೆಲಸವಿದ್ದರೆ, ಹೋಗಲ ಬಿಡಿ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಸೆಂಜಿ ಮತ್ತು ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಅದರಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ನ್ಯಾಯ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸರ ತಾನೇ ನಾವು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಏನು ಮಾಡುವುದು ಹೇಳಿ? ದಯವಿಟ್ಟು, ನಾನು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ಯಾರೂ ಕೂಡ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗೆ ಗೈರುಹಾಜರಾಗಬೇಡಿ. ಇಂತಹ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಯಾವ್ಯಾವ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಇದ್ದಿರೋ, ಅವೆಲ್ಲ ಕಮಿಟಿಗಳು ಕೂಡ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಇದೊಂದೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಇರುವಂತಹ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ತಾವು ಕೊಡುವಂತಹ ವರದಿ ಇದೆಯೆಲ್ಲಾ, ಅದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಗೈರು ಹಾಜರಾದವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ.

ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ಗೈರುಹಾಜರಿ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಶೇ.100 ಹಾಜರಾತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜುರವರು ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಆಗಿದ್ದಾಗ ಐದು ನಿಮಿಷ ಅಸೆಂಜಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. That is what I have observed. ಅವರು ಇಡೀ ದಿನ ಅಸೆಂಜಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ನನಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ., ಆಗಿ ಬಂದರು. ಅದು ಬೇರೆ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ನಾನು 1983ರಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಆಗಿ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ observe ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಕೂಡ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಸುಮಾರು 8 ಬಾರಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಎರಡೂರು ದಿವಸ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಜಾತ್ರೆಗಳಿದ್ದಾಗ ಬರದೇ ಇರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಬಾಕಿ ದಿನಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಟೆಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಕೂಡ you make it a point and do not miss to attend the House. ನೀವು ಬರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು contribute ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲವೇ? 1907ರಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಾಧಕರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಜ್ಞರನ್ನು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ, ಇದರ ಅರ್ಥ ಒಂದುವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನಾದರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು

ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನೀವು ಯಾರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ Legislative Council Session ಅಟೆಂಡ್ ಮಾಡಿ. ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ. ಆದವರಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವ ಕೆಲಸ ಇದೆ. ನೀವು ಬಂದಿರುವುದೇ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ, ನೀವು ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ? ನಾನು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ಶಾಸಕರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಶಾಸಕರು ಲಾಂಜ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. That is very bad. ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಯಾರೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. I am telling it with my experience. ನಾನು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ 1983ರಲ್ಲಿ ಬಂದವನು. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗೈರುಹಾಜರಿ ಆಗಿರಬಹುದು. ನಾನು 1978 ರಿಂದ 1983ರವರೆಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮೆಂಬರ್ ಕೂಡ ಆಗಿದ್ದೆನು. ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಸಭೆಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. I was the lone leader of opposition in the Taluk Board. ಅಲ್ಲಿ 8 ಜನ ಗೆದ್ದಿದ್ದೆವು, 7 ಜನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಕೊನೆಗೆ ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡೆನು. I was the lone member of the Janata Party and lone opposition leader. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಕೂಡ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಕೊಡಬೇಕು. Otherwise, democracy ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. Democracy fails. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು contribution ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಸಮಿತಿಯು ಬಹಳ important partner ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನೀವು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಾಸಕರು ಹೊಸದಾಗಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಹಾಗೂ ಹಳೆಯ ಶಾಸಕರೆಲ್ಲರೂ ಇದ್ದೀರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಎರಡು ಬಾರಿ, ಮೂರು ಬಾರಿ ಮತ್ತು ಏಳು ಬಾರಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದವನೂ ಕೂಡ ಇದ್ದೀರಿ. I am sorry that I have addressed him in singular, ಕ್ಷಮಿಸಿ. ನಾನು, ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಅಂಗಪ್ಪ ಹೊರಣ್ಣಿಯವರು ಹೋಗೋ ಬಾರೋ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಹಾಗಾಗಿ, ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದೆನು ಅಷ್ಟೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಅವರು ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಯಸತಕ್ಕಂಥವರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ನನಗೆ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. Anyway, ನೀವೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ, ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ many many thanks.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಹರ್ಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು)

ಶ್ರೀಮತಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಕ.ವಿ.ಪ:- ಈಗ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ವಿಧೇಯಕಗಳು, ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಸರಳವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಂತಹ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದಂಥ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಚಿವಾಲಯದ ಪರವಾಗಿ ಗೌರವ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದಂತಹ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಗೌರವ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದರು)

(ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಹರ್ಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು)

ನಿರೂಪಕರು:- ನೆನಪಿನ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ತುಂಬು ಹೃದಯದ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಅದೇ ರೀತಿ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದಂತಹ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೂ ಕೂಡ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.30 ಗಂಟೆಯಿಂದ 2.30 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಭೋಜನ ವಿರಾಮ. ತದನಂತರ ಇವತ್ತಿನ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಜಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಆರ್.ರಮೇಶ್‌ಕುಮಾರ್‌ರವರು ಆಗಮಿಸಲಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್.ಶಂಕರ್‌ರವರೂ ಕೂಡ ಭಾಗವಹಿಸಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಭೋಜನದ ವಿರಾಮ. ಭೋಜನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ವಿರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.30 ಗಂಟೆಗೆ ಮುಂದೂಡಲಾಯಿತು)

ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳು, ಸದನ ಸಮಿತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಆರ್.ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್, ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಮಾಜಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು:- ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮೀಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಅಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಯವರೇ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ನೂತನವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ಸದಸ್ಯರೇ, ಇನ್ನಿತರೆ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೇ ಹಾಗೂ ನೆರೆದಿವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನನಗೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಉಪನ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಕ್ಲಾಸ್ ರೂಮಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಸದನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜಂಟಿ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಗಳೂ ಸಹ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಂಸದೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಸಂಸತ್ತಿನ ಅಧಿವೇಶನದ ಅವಧಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಆಯಾ ವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಸದನವೇ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಸದನದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡುವ ಖಚ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸದನದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಸಮಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸದನದ ಪರವಾಗಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸಭಾಪತಿಗಳು ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಎರಡೂ ಸದನಗಳ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹಲವು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ವಹಿವಾಟುಗಳು ಈ ಸಮಿತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಡುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೇ, ಅಂದಾಜುಗಳ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ, ಸರ್ಕಾರಿ ಭರವಸೆಗಳ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿಗಳೂ ಖಾಯಂ ಸಮಿತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ

ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ, ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಿತಿಗಳಿವೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ರೀತ್ಯ ಸಂಸತ್ತು ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳ ಅನುಮತಿಯ ಮೂಲಕ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗುವ ಹಣಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳಿವೆ. ಸದರಿ ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗ, ದುರ್ನಿವಯೋಗ, ಅನುಪಯೋಗ ಅಥವಾ ಅತೀಯಾದ ಉಪಯೋಗ ಆಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, CAG (Comptroller and Auditor General of India) ರವರು ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ವಿಧಿಯ ಮುಖೇನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕಛೇರಿಯು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಅವರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವರ್ಷವಾರು (1st April to 31st March) ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅದನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಅವರಿಂದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆಯು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವರದಿಯಿಂದ ಕೈಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಲಾಖೆಯು ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳು 'ಆಡಿಟ್ ಪ್ಯಾರಾ'ಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯು ಇಲಾಖೆವಾರು ಹಿಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷಗಳ ವರದಿಯನ್ನಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾರ್ಟಮ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ವರದಿ' ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಮಿತಿಯು ಎಷ್ಟೇ ಗಂಭೀರವಾದ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಸಹ ಅದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆಯಾಗಿದೆಯೋ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸದರಿ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನವು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಸಮಿತಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಅಧಿವೇಶನವು ಅರ್ನಿಧಿಷ್ಣಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಮುಂದೂಡಿದಾಗ, ಶಾಸಕರಿಗೆ ತಾವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲು ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅಧಿವೇಶನ ಮುಗಿದ ಅವಧಿಯಿಂದ ಎಂಟು ದಿನಗಳ ನಂತರ ವಾರದಲ್ಲ

ಒಂದು ದಿನದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸದೀಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಒಂದಲ್ಲೊಂದು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಿತಿ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಪ್ರಯಾಣ ಭತ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಯ ದಿನಾಂಕವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು ಐದು ದಿನಗಳ 'ಸಿಟ್ಟಿಂಗ್ ಫೀ'ಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸಕರ ಭವನದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಹಾಗೂ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ದಿನಾಂಕದಂದು ಒಟ್ಟು ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಬಾಡಿಗೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಾವಧಿಗೆ ಸಭೆ ಮುಂದೂಡಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾವು attend ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ತಮಗೆ ಸ್ವತಃ ಚೈತನ್ಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸದಸ್ಯರು 10-30 ಗಂಟೆಗೆ ಸಭೆ ಇದ್ದರೆ 11-00 ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು 1-30ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದು 1-45ಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ತಡವಾಗಿ ಬಂದು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಶಾಖೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಹಿ ಹಾಕಿ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೌರವ ತರುವಂತಹ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸಭಾಪತಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಜರಾಗುವುದರಿಂದ ಎಷ್ಟೊಂದು ನಿಮಗೆ ಅದೆಷ್ಟು knowledge ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ ಬರುವಂತವರು ಯಾರು ಸರ್ವಜ್ಞರು ಅಲ್ಲ, ಆ ರೀತಿಯ ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲ ನಾವಿರುವುದು ಬೇಡ. ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಸಭೆ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲವು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲವರು ಬಹಳ ಪ್ರಮಾಣಿಕರಾಗಿ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವರು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮನೋಭಾವನೆಯವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇನು ಸಮಿತಿ ಎಂದು ಕೇವಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಶಾಸಕರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ,, ಕೆಲವರು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಶಾಸಕರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಪದವೀಧರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದವರು ಇದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದವರಿದ್ದರೂ ನೀವು ಶಾಸಕರು, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇರಲಿ, ಅವರನ್ನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ, ವಿನಾಕಾರಣ ಯಾರಾದರೂ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಪ್ರಜಾಸತ್ಯಾತ್ಮಕೆ ಆಗುವಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಅಪಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದರೆ ನಾವು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿರಾಯುಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾವು ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತವಿಲ್ಲದೇ, ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು settle ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. You should also be very responsible. ಉದಾಹರಣೆಗೆ Public Undertaking Committee ಯಲ್ಲಿ ಮೈಶುಗರ್ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಮೈಶುಗರ್ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಸರ್ ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದವರು. ಕೆಆರ್‌ಎಸ್ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ರೈತರು ಕಬ್ಬನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಕ್ಕರೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಬಂತು. ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಭೂಮಿ ಇತ್ತು, ನೀರು ಇತ್ತು, ಅಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಸಕ್ಕರೆಗೂ ಸಹ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಆದರೆ Audit Reports ನಲ್ಲಿ ಮೈಶುಗರ್ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಷ್ಟದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರು-ಮಂಡ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿರುವಂತಹ ಶಾಸಕರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಬಂದಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ಮೈಶುಗರ್ ಕಂಪನಿಯ ಕಬ್ಬು ಅರೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಖಾಸಗಿ ಖಂಡಸಾರಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಬಂದು ಮೈಶುಗರ್ ಕಂಪನಿಯನ್ನು expansion ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕು ಎಂದು ವರದಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. Expansion ಅಂದರೆ ನೀವು crushing capacity assess ಮಾಡಿ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ expansion ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆಗ ಈ ಖಂಡಸಾರಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳು ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ expansion ಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೆಷನರಿಗಳನ್ನು ತಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯಲ್ಲಿ underutilization of the capacities of the machinery ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೆಷನರಿ ಬೇಕೆಂದು ತರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವಿದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಇದನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, Public Accounts Committee ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಾವ ವರ್ಷ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲಯವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ, ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಬಾಕಿ ಇದೆ, ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಹೇಗೆ ಬಾಕಿ ಉಳಿಯಿತು, ಆ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ 100 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ಎಂದು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ 1000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಇನ್ನು 3000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು, ಮನೆಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. Briefly, I am talking about the Committees. ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠಗಳು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಚಾರ ಬೇಡ. ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಎಂದರೆ, ನಾವು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಆ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾವು 2002-2003ನೇ ಸಾಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ವರ್ಷ ಸದರಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವರು ತೀರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಲುವು ತಾಳದರೂ ಕೂಡ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷ ಇರಬಹುದು, ಎಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಸಮಿತಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕ್ರಮ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. Constitution of the committee and responsibility of the committee, ಇದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ, ನೀವುಗಳು ಹೊಸ ಸಭೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ನಿರ್ವಿಹಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆಯಬೇಕು. ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಚಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರದೇ ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. So, I am stopping there. ಸದನದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಗಳು ಎಂದರೆ Statutory Committee ಗಳು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳು, ಕೆಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳ ಆದಾಗ, ಅವುಗಳು ಸದನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲೆಯೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ

ಎರಡೂ ಸದನಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸದನ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ party ಯವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ granite ಅನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಬಾರದು, ಒಂದು license ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕೈದು quarry ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಖನಿಜ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದಾಗ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ರಚನೆ ಆಯಿತು. ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಹಾಸನದ ಬಳಿ ಲಾರಿಯನ್ನು stop ಮಾಡಿ, pass, permit, invoice ತೋರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಸದಸ್ಯರು ಹಣ ಕೇಳಿದರು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪು. ವಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ override ಆದರೆ condone ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. Serious ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸದನ ಸಮಿತಿ permanent ಅಲ್ಲ. Statutory Committee. ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ ಉದ್ಭವ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸದನದಿಂದ ರಚನೆ ಆದ ಕೂಡಲೇ ಬರುವ ಸಂಸ್ಥೆ. ಅದು ಸದನದ ಜೀವ ಇರುವವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸದನ ಸಮಿತಿ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಜನ್ಮ ತಾಳುತ್ತದೆ, ಆ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ close ಆಗುತ್ತದೆ. ಜಂಟಿ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ ಎಂದರೆ Joint Select Committee. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೊಸ ವಿಧೇಯಕಗಳು ಅಥವಾ ತಿದ್ದುಪಡಿಸುವ ವಿಧೇಯಕಗಳು ಅಥವಾ ರದ್ದುಪಡಿಸುವ ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಬೇಕು.. ಕೆಲವು ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ರಚಿಸಲು ಶಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆನುಗುಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ Parliamentary Affairs Secretary, Law Department draft ಮಾಡಿ ಆ drafting ಅನ್ನು vet ಮಾಡಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ Assembly ಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರು ಊಹಿಸದೇ ಇರುವ ಆಯಾಮ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಸದನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಕೆಲವು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮರೆತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕ ಚರ್ಚೆ ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶೆ ಅಥವಾ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸಭಾಪತಿಯವರು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆತುರದ ನಿರ್ಧಾರ ಆಗಬಾರದು ಎಂದು ಸದನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ ಇರುವ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯಾ ಶಾಸಕಾಂಗ ಪಕ್ಷಗಳ ಮುಖಂಡರನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಮಿತಿ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು Chairman ರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಶಾಸನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 1973ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀಯುತ ದೇವರಾಜ ಅರಸುರವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. So, as a

Revenue Minister, Sri Hucchamastigowda was the Chairman of that Joint Select Committee. ನಮಗೆ ಹೋದ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಖಾಸಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಧೇಯಕ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಜಂಟಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಆ ಖಾತೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿದ್ದು, ನಾನು ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದೆ. ಇದೇರಿತೆ ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ್‌ರವರ power tariff, power purchase ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಹಳ ಗೊಂದಲ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆದಾಗ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಗೆ ಹೋಗಿ, it was a Joint Committee. It was not a Joint Select Committee. Joint Select Committee ಅಂದರೆ ವಿಧೇಯಕ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು. Joint Committee ಅಂದರೆ investigate ಮಾಡುವುದು. Joint Select Committee ಒಂದು ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ unanimous ಆಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ಸದನದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಪುನಃ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಡದೇ ಹಾಗೆ pass ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅವಧಿಗೆ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಮುಂದೂಡಿ, ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಸಮಿತಿಯವರು ಇಡೀ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸದನ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಆ ದಿನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸತ್ಯ ಹೇಳದರೆ ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲದೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರೇ, ನೇರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡದೇ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮುಖಾಂತರ ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅನುದಾನಿತ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಅನುದಾನ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರವೂ ಸಹಾಯಾನುದಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯಾನುದಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ನಂತರ ನೇಮಕಾತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅನುದಾನಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಧಿಕೃತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಸೂಕ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಂತಹವರನ್ನು ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅಂದು ಯಾರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವವರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಮಂತ್ರಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿಯೋ ಅಥವಾ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡೋ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುವುದು? There are number of things. ವಿಶ್ವದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪತನಗೊಂಡಿವೆ. 1963-64 ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಬ್ಬರು ಕಿಸ್ಟಿಯನ್ ಕಿಲ್ಲರ್ ಎನ್ನುವ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗನೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಸಾಧನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಕೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ರಹಸ್ಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹವರು ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ದೇಶದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇವರು ಹೊರಗೆಡುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಏನು? He has seen compromising position and the Minister had to resign. ಆ ಸರ್ಕಾರ ಪತನ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ 1950ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಟಿ.ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಾಮಾಚಾರಿಯವರು ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಎಲ್.ಐ.ಸಿ. ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯ ಹೂಡಿಕೆ ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಭದ್ರಾಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರ ಅಳಿಯಂದಿರಾದ ಮಾನ್ಯ ಫಿರೋಜ್‌ಗಾಂಧಿಯವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. He belonged to Congress Party, but demanded for resignation. ಇಂತಹ ಸುಮಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಹೆಚ್.ಡಿ.ದೇವೇಗೌಡರು 1972 ರಿಂದ 78ನೇ ಇಸವಿಯವರೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಗೊಬ್ಬರ ಸಾಗಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಪ್ಪುಗಳು ಆಗಿವೆ ಎನ್ನುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಸಮಿತಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಆ ವಾಹನದ ನಂಬರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆರ್.ಟಿ.ಓ.ದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದಾಗ, ಸುವೇಗ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ನೂರು ಮೂಟೆ ಯೂರಿಯಾವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮ್ಯಾನುಫೇಚರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದರಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಮ್ಮದಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮದಾಗಿರದೇ ಇರುವಾಗ ಮದ ಎನ್ನುವುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಾಗ,

ಕೆಳಗಿನವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಆ ರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಇಡೀ ಸದನಕ್ಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. The House has a mere responsibility. Governments are the creations of the House. House is not the creation of the Government. House is a creation of the Constitution. It is a sustained pros given to you by the dedicated people of this Country. Now we are in the year 2022. Way back in 1917, ಅಂದರೆ, ಸುಮಾರು 105 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಡಾ||ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು had his Doctorate from Columbia University. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ಇರಲಿಲ್ಲ. It was on his own merit has a Doctorates. He was only man in whole world who had seven doctorates at post-graduation level: Political Science, Economics, Sociology, Law. That's why he was chosen for the Draft Committee. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಎನ್ನುವುದು ಕಾಪಿರೈಟಿಂಗ್ ಅಲ್ಲ. It starts on 9th December of 1946, ಅಲ್ಲಂದ ಸುಮಾರು 2 ವರ್ಷ 11 ತಿಂಗಳು 17 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂವಿಧಾನದ ಫಲವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲದ್ದೇವೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 6 ಕೋಟಿ ಜನರು ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಗೃಹಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಆಕೆಗೆ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಹೇಗೆ ಈ ಅಲೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಸಾಕುತ್ತವೆಂದರೆ, ಈ ವಿಧಾನಸೌಧದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಯಾರಾದರೂ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ವಿಧಾನಸೌಧದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಗದೇ ಇರುವಂಥದ್ದು ನಿಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಆಗಿರಬಹುದು, ಯಾವುದೇ ಕಾರಣ ಇರಬಹುದು, ಯಾವುದೇ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಇರಬಹುದು I am not going into that, I am not interested. ಸದಸ್ಯರಾದ ನೀವುಗಳು ಜನರ ಎಲ್ಲಾ ಕನಸುಗಳ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸೋಮನಾಥ್ ಚಟರ್ಜಿಯವರು ಲೋಕಸಭೆಯ ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಈಗಿಲ್ಲ,

ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. 'Keeping The Faith' ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಎಂಎಲ್‌ಸಿ ಆಗಿರುವ ಡಾ:ತೇಜಸ್ವಿನಿಗೌಡರವರು ಅದನ್ನು ಓದಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ refer ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಡಾ:ತೇಜಸ್ವಿನಿಗೌಡರವರು active ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವರಲ್ಲ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೀವು ಏನೇ ಸಾಧಿಸಿದರೂ ಕೂಡ it is not equivalent to that. ಶ್ರೀ ಸೋಮನಾಥ್ ಚಟರ್ಜಿಯವರ ತಾತ ಭೋಲನಾಥ್ ಚಟರ್ಜಿಯವರು. ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೇವೆಯಲ್ಲರುತ್ತಾರೆ. Promotion supersede ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಹೊರಗಡೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಕುಟುಂಬ ನಡೆಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸೋಮನಾಥ್‌ರವರ ತಂದೆ ಶ್ರೀ ನಿರ್ಮಲಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿಯವರು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಆಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. And he was a member of the 1st, 3rd and 4th Lok Sabha. ಶ್ರೀ ನಿರ್ಮಲಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿಯವರ ಮಗ ಶ್ರೀ ಸೋಮನಾಥ್ ಚಟರ್ಜಿಯವರು 5ನೇ ಲೋಕಸಭೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು 14ನೇ ಲೋಕಸಭೆಯವರೆಗೆ ಸದಸ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮೇಧಾವಿಗಳಾಗಿದ್ದಂಥವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. Sri J.B. Mallaradhya, ಶ್ರೀ ಎಂ.ಪಿ.ಎಲ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ವಿಠಲರಾವ್‌ರವರು, ಶ್ರೀ ಕಾಂತರವರು, ಶ್ರೀ ಎ.ಕೆ.ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು, ಶ್ರೀ ನಾಣಯ್ಯನವರು, ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎನ್.ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯವರು, ಶ್ರೀವೆಂಕಟರಾವ್ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವರಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ, ವಿಧಾನಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಮೇಲ್ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನವರು ವಿಧಾನಸಭೆಯನ್ನು ಅಪ್ರಸ್ತುತದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು, ಮೇಧಾವಿಗಳು ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು ಗಮ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರು ಏನೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ. (ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯು ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು)

ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ 224 ಜನ ಸದಸ್ಯರಿರುತ್ತಾರೆ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ 75 ಜನ ಸದಸ್ಯರಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಸಿಗುವಷ್ಟು ಹೇರಳ ಅವಕಾಶಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀವೇನು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಅಥವಾ ಆಕ್ಷನ್ ಟೇಕನ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಇಲ್ಲಿಷ್ಟು

ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವೇಕೆ Bicameral Legislature ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ, ವಯಸ್ಸು ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ನಾವು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸಿದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ವಿಧಾನಸಭೆ ಅಥವಾ ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಕೋನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂತಹ, ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳಿಂದ ಈ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವವರು, ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ನಷ್ಟ ಆಗಬಾರದು, ಆಡಳಿತ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವೈಭವದಿಂದ ಇರಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಗೌರವ, ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು Bicameral Legislature ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಗವರ್ನರ್‌ರವರು ಕೆಲವರನ್ನು ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ, ಒಬ್ಬ ನಾಮಿನೇಟೆಡ್ ಆಗಿ ಬಂದವನು, ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಬಂದವನು ಎನ್ನುವ complexes ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಾಮ್ ಕೇ ವಾಸ್ತೇ ಸದನ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ನಾನು ಒಬ್ಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧಾನಸಭೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ, ತನಗೆ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದೇ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಅಂತಃಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು, ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಿ; ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಎಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ಸದನ ಕೂಡ ಜೀ ಹುಝುರ್ ಎಂದಾದರೆ ಇದರ ಅಗತ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು objective ಆಗಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು-ಇವರು ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಒಂದು ಸಲ ಡೆಕ್ಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್‌ನ Chief Editor Pothan Joseph ಎನ್ನುವವರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟರು. J.B. Mallaradhya ಮತ್ತು ಎಂ.ಪಿ.ಎಲ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಿವಿಲೇಜ್ ಮೂವ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ Pothan Joseph ಅವರನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿ, ಕಟಕಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವಾಗ್ಗಂಡನೆ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ಒಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಸಮಯವಿದ್ದಾಗ ಲೈಬ್ರರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಓದಿ.

ಕಮಿಟಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ Privileges Committee is a very very important committee. R.K. Karanjia the editor of Blitz, ಈಗ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು

ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ಇವರು, ಆಚಾರ್ಯ ಕೃಪಲಾನಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ, 'Acharya Kripaloony' ಎಂದು ಬರೆದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. Loony ಎಂದರೆ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವವರು ಎಂದು ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಕೃಪಲಾನಿಯವರು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. Suo Motu Parliament takes up on the advice of the Speaker. R.K. Karanjia ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು. But he was called to the House and admonished. Committee of Privileges, committee on Public Accounts, committee on Estimates, committee on Public Undertakings, committee on Government Assurances, ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸದನದಲ್ಲಿ ಏನು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಅದು ಅಲ್ಲಂದ ಹಾಗೆಯೇ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಗುತ್ತದೆ. Periodical ಆಗಿ ನೀವು ಭರವಸೆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿ ಯಾವ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಆಗಿದೆಯೇ, ಆಗಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಸಭಾ ನಿಂದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತುಂಬದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಇಹಪರಗಳ ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸದನದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಉದಾಹರಣೆ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಭರವಸೆ ಸಮಿತಿಯವರು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯವರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿ ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇಂತಹದ್ದನ್ನು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅದು ಸಭೆಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ದ್ರೋಹವಾಗುತ್ತದೆ. It amounts to breach of trust of the House vis-à-vis contempt of the House. So, the powers of the Committee is that of the power of the House. ಇಡೀ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಅಥವಾ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಗೌರವ, ಘನತೆ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಗೌರವ, ಘನತೆ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ ಸಂಸದೀಯ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹಾಜರಾಗಬೇಕಾದುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅಜೆಂಡಾದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಅಂಶಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಗಮನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಪಾರಿತೋಷಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲ.

ಸಕ್ರಿಯ ರಾಜಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ದೂರ ಸರಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ಇದೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ conscious prick ಮಾಡಬಾರದು. ನನಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕರೆಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ಮಾತನಾಡಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನಿಸಬಾರದು. ವಸತಿ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ accommodation ಬಗ್ಗೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಅರ್ಜಿ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದಲೂ ದೂರು ಬರುತ್ತದೆ, ಶಾಸಕರಿಂದಲೂ ದೂರು ಬರುತ್ತದೆ; ಕೆಲವು ಸಲ blackmailing ಇರುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗಬೇಕಾಗಿರುವಂಥವರು ನಿರಾಯುಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಯುದ್ಧ. ನೀವು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ, ಯಾರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಯಾರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನೀವೇನಾದರೂ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ನೀವು ಮಾಡುವಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿದ್ದು ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಇದ್ದರೆ, then it is alright. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಈ ರೀತಿ ಆಗಬಾರದು. ಅರ್ಜಿ ಸಮಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತವಾದ ಅರ್ಜಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈಗ ಅರ್ಜಿ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಜಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಬನಶಂಕರಿ ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಿ ಖಾತೆಯ ನಿವೇಶನವನ್ನು ಇಂಥವರು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅರ್ಜಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾರಿಂದಲೋ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರುವಂತಹ, ಯಾರ ಮೇಲೋ ಹಗೆತನ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಹತ್ವ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರೆ on the whole ಸಮಿತಿಯ ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಒಂದು ಮುಜಗರದ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಡೆಯಿತು. ಕೆಲವು ಹಿರಿಯ ಶಾಸಕರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಆಯಿತು, ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮಗನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಆಯಿತು ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ಇವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ನಂಬಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಪೀಠದಿಂದ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ. ಅವರು ನನಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದರು. 'ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಯಾವಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಎಷ್ಟು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ನಾವು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೇಳದವರು ಇವರು, ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡದೆ ವಿವೇಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅವಿವೇಕಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದವನು ನಾನು. ಅವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪುಗಳು ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳಿರಬಾರದು. ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷೆ. ನನಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಪೀಠದಿಂದ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಆಗಿನಿಂದ ನಾನು ಬಹಳ ಹುಷಾರಾದೆ. ನನಗೆ ಆಗಿರುವ ರೀತಿ ನಿಮಗೆ ಆಗದಿರಲಿ. ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆಯರು. ಇವರು ಒಮ್ಮೆ ಕಾಲಟ್ಟವರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಕೊನೆ ಉಸಿರು ಇರುವವರೆಗೂ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಆಸೆ. ಇವರು ನನ್ನ ಆಪ್ತರು ಹಾಗೂ ಬಹಳ ಸರಳ ಮನುಷ್ಯರು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಋಷಿಪಡಿಸಲು ಈ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸತ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನು ಯಾಕಪ್ಪಾ ಕಾಡುತ್ತೀಯಾ ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಇಲ್ಲ ನೀನು ಬರಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ನಾಳೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಇಲ್ಲ ನೀನು ಇವತ್ತೇ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟು ಆಚೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಅಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ನಾನು confine ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. 10-15 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದಿದ್ದರೆ ಕೇಳಬಹುದು. ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಿಮ್ಮ ಅವಧಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಘನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿ ತುಂಬುವಂತಾಗಬೇಕು. ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅವಹೇಳನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದರೆ ಅದು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಆ ರೀತಿ ಆಗುವುದು ಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಘನತೆ, ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸಿ, ವಿಧಾನಮಂಡಲದವರು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಾನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಸದುಪಯೋಗ ಆಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನ ನಿಮಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಗೌರವದ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿದ್ದರೆ ಕೇಳಬಹುದು.

(ಸಭೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3 ಗಂಟೆ 35 ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಚಹಾ ವಿರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೂಡಲಾಯಿತು)

(ಚಹಾ ವಿರಾಮದ ನಂತರ ಸಭೆಯು 3 ಗಂಟೆ 55 ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿತು)

ಅಧಿವೇಶನದ ಕಲಾಪಗಳು, ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ, ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ, ಶೂನ್ಯವೇಳೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳು

ಶ್ರೀ. ಬಿ.ಎಲ್. ಶಂಕರ್ (ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರು):- ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಭಾಪತಿಯವರೆ, ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರುಗಳೆ, ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರೆ, ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲ ನನಗೆ ಈ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಇರುವವರು ಹಲವಾರು ಮಂದಿ ಮಾನ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೆ ಅಲ್ಪ ಅನುಭವ ಇದೆ. ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ವಿಷಯ ಅಧಿವೇಶನದ ಕಲಾಪಗಳು, ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ, ಗಮನಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ, ಶೂನ್ಯವೇಳೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳು ಸದನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು, ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದಂತಹ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ನಾವು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಪಾತ್ರಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸದಸ್ಯರಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಹ *RULES OF PROCEDURE AND CONDUCT OF BUSINESS IN THE KARNATAKA LEGISLATIVE COUNCIL* ಬುಕ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೀವುಗಳು ಓದಿರುತ್ತಿರಿ. ಬಹಳ ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಈ ರೂಲ್ ಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಬಹುತೇಕ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಏನಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದ್ದರೆ ಅದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಕ್ಕೆ ಸಭೆ ಅನುವು

ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಭೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸಹ ಆಧಾರ ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ. ಈ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಯಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸದನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನು, ರಾಜ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನು, ಜಂಟಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಏನು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಧೀರ್ಘವಾಗಿ 2 ವರ್ಷ 11 ತಿಂಗಳು 18 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ನಡೆಸಿದಂತಹ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ಬಹಳಷ್ಟು ದೇಶಗಳ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಾಂಭಿಸಿ, ಸಮಿತಿಯ ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಈ ದೇಶದ ಪರಂಪರೆ, ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಪ್ರಾಜಾಪ್ರಬುತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಒಂದು ಯೋಗ್ಯವಾದಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾದಂತಹ ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಈ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ-ಉಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಸುಧೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದು, ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸಲಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಇದೆ ಎಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೂ ಕೂಡ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗಳಾಗಿವೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯಾಗುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಚರ್ಚೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಹಜವಾದಂತಹ ವಾತಾವರಣ ಇರಲಿಲ್ಲ. 2ನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲತ್ತು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತುಕತೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯಾಗಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಾವನಾತ್ಮಕವಾದಂತಹ, ಬಹಳ emotion ನಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲೂ ಈ ನಾಯಕರುಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗಾಗಿ, ಈ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸ್ಥಿತ ಪ್ರಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊರಗಡೆ ನಡೆಯುವಂತಹ ಘಟನೆಗಳಿಗೂ ಈ ದೇಶವೇ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತೀಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಂತಹ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಲೇ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಸಹ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಏನು ಓದದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಓದಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಇದರ ಮಾಹಿತಿ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಓದಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ, ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂತಹ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಇರಬೇಕೋ, ಸಂಸದೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಇರಬೇಕೋ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೆ ಮತದಾನ ಹಕ್ಕು ಕೊಡಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಕೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರು. “ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಈ ಸಂವಿಧಾನ ಅದರ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಹೋದರೆ, ಅದು ಸಂವಿಧಾನದ ತಪ್ಪು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ನಾವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ ಹೊರತು ಸಂವಿಧಾನದ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನ ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೆಟ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನ ಎಷ್ಟೇ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ, ಈ ಸಂವಿಧಾನಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತತ್ತ್ವ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ ಅರಿಷ್ಟಾಟಲ್, ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್ ಅಥವಾ ಫ್ಲೇಟೋ ಇರಬಹುದು ಇವರುಗಳು ಗ್ರೀಸ್‌ನ ಅಥೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 342 ಹಾಗೂ 354 ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಫ್ಲೇಟೋ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ನಿನ್ನೆಯೇ ಮೊನ್ನೆಯೇ ನಾನು ಸಹ ಓದಿರುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಏನೇ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಡಿರುವಂತಹ ಮಾತು ಈಗಿದೆ. *"I feel that the Constitution is workable, it is flexible and it is strong enough to hold the country together both in peace time and in war time. Indeed, if I may so, if things go wrong under the new Constitution, the reason will not be that we had a bad Constitution. What we will have to say is, that Man was vile."* Vile ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಒಬ್ಬ ನೀಚ ಮತ್ತು ಮಹಾ ಕೆಟ್ಟವನಾಗಿದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಡಿರುವ ಮಾತು ಇದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇರುವ ವಿಶ್ವದ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಸೇರಿ 192 ರಿಂದ 200-212ರವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 120 ದೇಶಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿವೆ. ರಷ್ಯಾ, ಚೀನಾ, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಮುಂತಾದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ 120 ದೇಶಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹೊಂದಿವೆ. ಅಂದರೆ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು 58.2ರಷ್ಟು ಜನ ಈ ಸಂಸದೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಸಕ್ತರು The Constituent Assembly debate and Plato's "The Republic" ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಬಹುದು. ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್ ಮತ್ತು ಅರಿಷ್ಟಾಟಲ್‌ನ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಓದಬಹುದು.

ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳು ನಾನು ಫ್ಲೇಟೋ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವವಾದುದು. History, Geography ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಿದ್ದು, ರಾಜಕೀಯ

ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾತ್ರ Political Science ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜಕಾರಣ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಿಜ್ಞಾನ. ಲಘುವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಎಂದು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. Practical Politics ನಲ್ಲಿ ಅದು ಸತ್ಯವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು Political Science ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. Geography Science, Historical Science ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ? Political Science ಎನ್ನುವುದು ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಆಳವಾದಂತಹ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ. ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಯಾಜಿ ಎನ್ನುವವರು ಬರೆದಿರುವ ಒಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲರುವ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

“ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸುವಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಸ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ ದೊಡ್ಡದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 510 ರಿಂದ 320 ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಮಾಜವೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಥೆನ್ಸ್ ಅನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಕಲೆ, ನಾಟಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಆಗ ಅಥೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. 20 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳು ಬಹುಮತದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 423ರಿಂದ 342ರವರೆಗೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಫ್ಲೇಟೋನ ಕೊಡುಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಅಥೆನ್ಸ್‌ನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಫ್ಲೇಟೋನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಗುರು ಸಾಕ್ರಟಿಸ್, ಆತನ ಶಿಷ್ಯ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಅವರೂ ಸಹ ಮುಖ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಯೂ ಫ್ಲೇಟೋ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. “

ಸಾಕ್ರಟಿಸ್ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿದೆ. ಸಾಕ್ರಟಿಸ್‌ನನ್ನು ಮರಣ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ ಬಲವಂತ ವಿಷಪ್ರಾಷನದ ಮೂಲಕ ಕೊಲ್ಲಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚನವರ ಆಡಳಿತ ಬಹಳ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಮೇಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇತ್ತು. ಆಗ ಇದ್ದಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲರೂ ಭೂಮಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಸಾಕ್ರಟಿಸ್ ಅವರು ಅದು ಸುಳ್ಳು, ಭೂಮಿ ದುಂಡಗಿದ್ದು, ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ

ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್‌ನ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಉಕ್ತಿ "ನಿಮಗೇನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನ."

ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲನ ಚರ್ಚನ ಪ್ರಮುಖರು ಸೇರಿ ಇವರು ಯುವಕರನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯಿಂದ ವಿಮುಖಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಒಂದು ದಿನದ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಷಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ದಿವಂಗತ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕರು ತಮ್ಮ ಕವನದಲ್ಲ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಓದಿರುತ್ತೀರಿ.

“ಬುದ್ಧ, ಬಸವ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಘಳಿಗೆ
ಯೇಸು ಶಿಲುಬೆಗೇರಿದ ಘಳಿಗೆ
ಪೈಗಂಬರರಿಗೆ ದೇವವಾಣಿ ಕೇಳಿದ ಘಳಿಗೆ
ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್ ವಿಷ ಕುಡಿದ ಘಳಿಗೆ
ನ್ಯೂಟನ್ ಬೀಳುವ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡ ಘಳಿಗೆ
ಆರ್ಕಿಮಿಡಿಸ್ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಳಿದ ಘಳಿಗೆ
ಗಾಂಧೀಜಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಕರ್ಣನಾಲ ತೊಡಿಸಿದ ಘಳಿಗೆ
ಈ ಘಳಿಗೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸಾಟಿ ನೋಡಾ
ಸ್ವತಂತ್ರ ಧೀರ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾ”

ಇದರಲ್ಲ ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್, ನ್ಯೂಟನ್, ಆರ್ಕಿಮಿಡಿಸ್ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್ ಅವರು ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿದು ಸತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಪಂಚವು ಬಾರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ ಖಡ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿರುವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್ ಮತ್ತು ಫ್ಲೇಟೊ. ಫ್ಲೇಟೊ ಅವರು "The Republic" ಎನ್ನುವ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲ ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್‌ಗೆ ಏನೇನು ಹೇಳಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಫ್ಲೇಟೊ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. "Moment of Truth" and "Eternal Truth" ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಮಹಾದಾನಿಯಾಗಿದ್ದವನು ಸದಾ ಕಾಲ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಯಾವತ್ತೂ ದಾನ ಮಾಡದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ದಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವನು ಪ್ರತಿದಿನ ದಾನ

ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಇವನು ಸರಿ ಇದ್ದ, ಈಗ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾವತ್ತೂ ಕೊಡದವನು ಒಂದು ದಿನ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಸರಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನ ದಾನ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಃ ಪ್ರತಿದಿನ ದಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಫ್ಲೇಟೊ "Moment of Truth" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ "Moment Of Truth" ಅಂದರೆ ಆ ಕ್ಷಣದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಫ್ಲೇಟೊ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಗೆ ಫ್ಲೇಟೊ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಗಳು, Matter of Public Importance. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಸಭಾಪತಿಯವರು allow ಮಾಡಿದರೆ Starred Question ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ Unstarred Question ಆಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎಂದು ನಮಗೆ ನಾವೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಏಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಮೂಲತಃ ಮನುಷ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿತು. ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಕೊಡಗಿನವರಿಗೆ ದೇವರ ಕಾಡು ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಯೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ಪವಿತ್ರವಾದುದು ಎಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಮಾಡಿದರು. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘಜೀವಿಯಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂಘಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಂತರ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯಿಂದ ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಅಂಗೀಕಾರವಾದ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದೇನಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿರುವವರು ಮೊದಲು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ನಾವೇ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ನಾವು ಹೋರಾಟ

ಮಾಡಿ ಗೆದ್ದರೆ ಅದು ದೊಡ್ಡ ಜಯ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಅನುಭವಿಗಳಾಗಿರುವವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲ ರಾಮ ವನವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕಾಡುಮೇಡು ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ನಂತರ ರಾಮನೇ ದೊಡ್ಡದಾದಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿರುವಂತಹ ಒಬ್ಬ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯಿಂದ ಸೀತೆಯ ಪವಿತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಮ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಮ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಸೀತೆಗೆ ಆಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸೀತೆಗೆ ಆಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ, ಕುವೆಂಪು ಸಮಾನತೆಯ ಹರಿಕಾರರಾಗಿರುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ರಾಮಯಾಣ ದರ್ಶನದಲ್ಲ ರಾಮನಿಗೂ ಆಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇದು ಆಯಾಯ ಕವಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಅವರವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಂತಹದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವಂತಹ ಒಂದು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವಂತಹದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರಿಂದ, ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ "ಗೀತೋಪದೇಶ" ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ, "ಭಗವದ್ಗೀತೆ" ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಅದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಸಿಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜುನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಎದುರು-ಬದುರು ನಿಂತಿದ್ದು ಆಗಿತ್ತು. ಆಗ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದರೆ, "ಗೀತೋಪದೇಶ" ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಗೀತೆ ರಚನೆಕೂಡ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅರ್ಜುನ ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು? ಭೀಷ್ಮಾಚಾರಿ, ದ್ರೋಣಾಚಾರಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಬಂಧು-ಬಳಗದವರು ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇದರಿಂದ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಗಳಿಸುವಂತಹದ್ದು ಏನು? ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕೊಂದು ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಸಿಗುವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಹ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲರುತ್ತದೆಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಗೀತೋಪದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಪ್ರಪಂಚದ ಸರ್ವಕಾಲಕ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವಂತಹ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತು ಇವತ್ತಿಗೂ ಸಹ ಇದೆ. ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಏಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ರಾಜಕಾರಣದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮಗೂ ಸಹ ಈ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ಈ ರೀತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸುಲಭ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂತುಹಲವಿರಲಿ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾ ಭಾರತದಲ್ಲ ಬರುವಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ವಾನವಾಸದಲ್ಲರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಅಲ್ಲಗೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲ ಒಂದು ಜಿಂಕೆ ಬಂದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ

ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಸಹ, ಜಿಂಕೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ 'ನಕುಲ' ಒಂದು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ನೀರು ಎಲ್ಲದೆ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ 'ನಕುಲನ' ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸರೋವರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಗ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ನೀರು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ನೀರು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಮರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ನೀರು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರೋವರದಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆಶೀರವಾಣಿ ತರಹ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು "ಯಕ್ಷ" ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆಗ ಯಕ್ಷ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇವರು ಉದ್ಗಟತನದಿಂದ ಇದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಅವರ ಶೌರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರವಾದ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. 'ನಕುಲ' ಸರೋವರದಿಂದ ನೀರು ತರಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸಹದೇವ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅರ್ಜುನ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಅವರು ಯಾರೂ ಸಹ, ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ನೀರು ತರಲು ಧರ್ಮರಾಯ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮರಾಯ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅದೇರೀತಿ ಯಕ್ಷನಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಇಲ್ಲ ವೀರಾಧಿ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿರಬೇಕಾದರೆ, ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯ ನೀವು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಕ್ಷ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಯಕ್ಷ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲ ಸುಮಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಈಗ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷ ಏನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ ಎಂಬ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ನಾವು ಕೇಳುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಲ್ಲಯೂ ಸಹ, ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊಡುವಂತಹ ಉತ್ತರದಲ್ಲಯೂ ಸಹ, ಮತ್ತೆ ಸಮಜಾಯಿಸಿಗೆ, ಮತ್ತೆ ಅರ್ಥಗಂಟಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗದಿರುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ, ಯಕ್ಷ ಕೇಳುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎಷ್ಟು sharp ಆಗಿವೆ ನೋಡಿ. ಅದೇರೀತಿ ಧರ್ಮರಾಯ ಕೊಡುವಂತಹ ಉತ್ತರವೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ sharp ಆಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎನ್ನುವ

ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಕ್ಷ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಭೂಮಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತು ಯಾವುದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಎರಡನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆಂತರಕ್ಷಕಿಂತ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವುದು ಯಾವುದು? ಮೂರನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗಾಳಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಇರುವುದು ಯಾವುದು? ನಾಲ್ಕನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಇರುವುದು ಯಾವುದು? ಇದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೂಮಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವ ವಸ್ತು 'ತಾಯಿ'. ಆಂತರಕ್ಷಕಿಂತ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವ ವಸ್ತು 'ತಂದೆ'. ಗಾಳಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಇರುವುದು 'ಮನಸ್ಸು' ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬಹಳವಾಗಿರುವುದು 'ಚಿಂತೆ' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮರಾಯನ ಈ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ಯಕ್ಷನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ನಂತರ ಯಕ್ಷ ಮುಂದುವರೆದು 'ಧರ್ಮವು' ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲ? 'ಯಶಸ್ಸು' ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲ? 'ಸ್ವರ್ಗ' ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲ? ಸುಖ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲ? ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಧರ್ಮವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು 'ದಕ್ಷತೆಯಲ್ಲ'. 'ಯಶಸ್ಸು' ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು 'ದಾನದಲ್ಲ'. ಸ್ವರ್ಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು 'ಸತ್ಯದಲ್ಲ' ಹಾಗೂ ಸುಖ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು 'ಶೀಲದಲ್ಲ' ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ಯಕ್ಷನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಯಕ್ಷ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವಿಷಯ ಯಾವುದು ಎಂದು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಮನುಷ್ಯ ತಾನು 'ನಶ್ವರ' ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ನಾವು ಚಿರಜೀವಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಭ್ರಮಿಸಿ, ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವಿಷಯ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಸಹ, ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ಯಕ್ಷ ಧರ್ಮರಾಯನ ತಂದೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪಾಂಡವರ ತಂದೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾ ಭಾರತದಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಓದಿರುತ್ತೀರಿ.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು, ಉತ್ತರಗಳು ಹೇಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದವು ಮತ್ತು ಇದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. 'ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ' ಎಂದರೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾದಂತಹ ಉತ್ತರ ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥಗಂಭೀ ಕಾಲದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ, ವಾರದಲ್ಲ ಎರಡು ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಅರ್ಥ ಗಂಭೀಗಳ ಕಾಲ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವಂತಹ rule ನನ್ನ ಬಳಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ

ಓದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ, ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಯಾವ ರೀತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂತು ಎಂದರೆ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ 'ರಾಮಾಯಣ' ಮತ್ತು 'ಮಹಾಭಾರತ'ದಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಸಂಸದೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬಂದ ನಂತರ ಅಥವಾ ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದ ನಂತರ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಬುದ್ಧನ ಕಾಲದಲ್ಲ ಇತ್ತು. ನಾನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಹಾಗೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲ ಬುದ್ಧ 2,600 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ. ಬುದ್ಧನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹ ಧರ್ಮಸಭೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೇ, ಬುದ್ಧ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪುರುಷರು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಅವರು-ಇವರು ಎನ್ನುವಂತಹ ಭೇದಭಾವ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಸರ್ವಸಂಘ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಯಾಗಿ ಇರುವಂತಹವರು, ಅವರು ರಾಜನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂತಹವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬುದ್ಧ ಅವರ ಧರ್ಮಸಭೆಯಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲದಲ್ಲ ನಡೆದಿರುವಂತಹ "ಅನುಭವ ಮಂಟಪ"ದ ಪ್ರಯೋಗ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉದಾಹರಣೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಪಂಚದ ಮೊದಲ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದು "ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು" ದೇವರುಗಳು. ಪ್ರಪಂಚದ ಮೊದಲ ಸಭಾಪತಿ ಮತ್ತು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದು ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು" ದೇವರುಗಳು. ಅವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಭೆಯಲ್ಲ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದಂತಹ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಹ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲ ಸಮಾಜಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲ ಇಲ್ಲದಿರುವಂತಹವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು 800/900 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಭೆ ನಡೆಸುವಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದೆ. ನಾವೀಗ ಸದನದಲ್ಲ ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆಯೋ, point of order ಹಾಕುವುದು, ಮತ್ತೊಂದು ಹಾಕುವುದು, ಈ ತರಹದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು, ಏನು ಕೇಳಬೇಕು, ಯಾವುದು ಕೇಳಬಾರದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಹ ಶ್ರೀ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲದಲ್ಲ "ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲ" ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲ. Magna Carta ನಿಂದ ಸಂವಿಧಾನ

ಬಂದಿದೆ, Britain ಇದ್ದರು, King John ಗೂ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೂ ನಡೆದಂತಹ ಒಪ್ಪಂದವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಮಗೆ 2,600 ವರ್ಷಗಳ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ಇನ್ನೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ "ರಾಮಯಾಣ" ಮತ್ತು "ಮಹಾಭಾರತ" ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಂತಹದ್ದು ಇದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ, ನೇಪಾಳ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಇರುವುದರಲ್ಲ ಬಾಂಗ್ಲದೇಶ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿ ಇದೆ. ಮುಂದೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲ ಚೈನಾ ದೇಶ ಇದೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ಆ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಚೀನಾ ದೇಶ ಸಹ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲ ಇದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಯಾವೊತ್ತು ಕೂಡ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಅಲ್ಲ ಇರುವುದು dictatorship ಮತ್ತು ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಚುನಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲ ಯಾವೊತ್ತು ಸಹ multi-parties ಚುನಾವಣೆ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಬಹುಪಂಥಿಯರ ಎದುರು ಎಡಪಂಥಿಯರು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ಮಾತ್ರ. 1957ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೋತು, ಶ್ರೀ ಇ.ಎಂ.ಎಸ್.ನಂಬೋದರಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಬಂತು. ಹಾಗೆಯೇ 1967ರಲ್ಲ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಕಾಮರಾಜ್ ನೇತೃತ್ವದ ಪಕ್ಷ ಸೋತು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಅಣ್ಣಾದೊರೈ ನೇತೃತ್ವದ ಡಿ.ಎಂ.ಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲ ಎಡಪಂಥಿಯರು, ಬಲಪಂಥಿಯರು, ಮಧ್ಯಮಪಂಥಿಯರು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಎಂದು ಇದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗುವಾಗ ಗಲಾಟೆ ಮತ್ತು ಗೊಂದಲ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಚುನಾವಣೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಕೂಡ, ಅವರು ಇನ್ನೇನು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬಡಿದಾಡಿ ಮತ್ತು ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಕೂಲ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲ ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಡೊನಾಲ್ಡ್ ಟ್ರಂಪ್ ಕಡೆಯವರು ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಹಿಲ್ ಮೇಲೆ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಸತ್ತರು. ಅಮೆರಿಕಾದಂತಹ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ಕಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ

ಕಲಾಪಗಳು ಬಹಳ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆದಿವೆ. ಇಲ್ಲೂ ಸಹ ನಡೆದಿವೆ, ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪವಾದದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದೇ ಹೊರತು, ಅದು ನಿತ್ಯ ನೂತನವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾದರೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಹಕ್ಕು 1721ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಲಾರ್ಡ್ ಕೂಪರ್ ಎನ್ನುವವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಈಗ 1835ರವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾಡುವುದು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, 1869ರಲ್ಲಿ ನಿಗದಿತ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದಾದ ನಂತರ 1892ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಮಾಡಲಾಯಿತು. 1894ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಎರಡು ದಶಕಗಳ ನಂತರ 1910ರ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪೂರಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದಾದ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಲಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ಲೆ ಎನ್ನುವಂತಹವರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ನಂತರ 1909ರಲ್ಲಿ ಪೂರಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವಂತಹ ಹಕ್ಕು ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಳಗಡೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, 1881ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1907ರಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅಂದರೆ, ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಅಥವಾ ಪುರಾತನವಾದ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಕೂಡ ಒಂದು. ಆದರೆ, 1881ರಲ್ಲಿ Members of Representative Assembly ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತವೆ. ಅವರಿಗೂ ಸಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಇನ್ನುಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರೂ ಯಾವ್ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದರೆ, ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಧಿವೇಶನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡು ಗಂಟೆಯಿಂದ 12 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿನ procedure ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ State News ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು live ಆಗಿ telecast ಮಾಡುವಂತಹ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಈಗ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್‌ನಲ್ಲಿ Question Hour takes place for an hour for each day from Monday to Thursday. ಸೋಮವಾರದಿಂದ ಗುರುವಾರದವರೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಒಂದೊಂದು ದಿವಸ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸೋಮವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2.30 ರಿಂದ 3.30ರವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಂಗಳವಾರ 11.30

ರಿಂದ 12.30ರವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬುಧವಾರ ಮತ್ತು ಗುರುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9.30 ರಿಂದ 10.30ರವರೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬುಧವಾರ ಒಂದು ದಿವಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12.00 ರಿಂದ 12.30ರವರೆಗೆ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಒಂದು ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಇರುತ್ತದೆ. Question Hour takes place for Prime Minister on Wednesday from noon 12pm to 12-30pm. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಲಾರ್ಡ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿವಸ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಿತ್ಯ ನಡೆಯುವಂತಹ ಸಭೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಂತರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದರೆ, ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಮಾದರಿ ಸರ್ಕಾರ. ಅಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸೆನೆಟ್‌ಗಾಗಲಿ ಉತ್ತರ ನೀಡುವಂತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದಂತಹ ಶ್ರೀ ಜಾರ್ಜ್ ಹೆಚ್. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಬುಶ್ ರವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಾನ್ ಮೇಜರ್ ರವರು ಬ್ರಿಟನ್ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ "I count my blessings for the fact I don't have to go into that pit that John Major stands in, nose-to-nose with the opposition, all yelling at each other" ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಿಟನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಒಂದು ಗುಂಡಿಯ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಜಾರ್ಜ್ ಹೆಚ್. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಬುಶ್ ರವರು ಅದನ್ನು pit ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. I count my blessings... ಅಂದರೆ ನಾನು ಪುಣ್ಯಪುರುಷ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. I don't have to go into that pit that John Major stands in, nose-to-nose with the opposition, all yelling at each other" ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಾನ್ ಮೆಕೆನ್ ಎನ್ನುವವರು ದೊಡ್ಡ ಸೈನಿಕ ಅವರು 2008ರ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವರು ಆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಒಂದು policy ಯ ಬಗ್ಗೆ speech ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. "I will ask Congress to grant me the privilege of coming before both houses to take questions, and address criticism, much the same as the Prime Minister of Great Britain [sic] appears regularly before the House of Commons." ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅಮೆರಿಕಾದ ವಾಶಿಂಗ್ಟನ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಇವನು ತಲೆ ಕೆಟ್ಟವನ್ನು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ, 2009ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬರಾಕ್ ಒಬಾಮರವರು ಅಮೆರಿಕಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಕೆಲವೆ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ವೇತಭವನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸೆನೆಟ್ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅವರ ಜೊತೆ ಒಂದು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ಬಾರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ನಂತರ ಬೇರೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಏಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಅಮೆರಿಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬರಾಕ್ ಒಬಾಮರವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ, ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಈಗಾಗಲೇ ತಮಗೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವ ಯಾರೇ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವಂತಹವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಮ್ಮ ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ನಾನು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿರುವಂತಹ ವಿಚಾರವಿದೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ, ಈಗ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿರುವಂತಹವನಿಗೆ ಏನೇನು ಗುಣಗಳಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರು ಏನೇನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾರದ ಮುನಿಗಳು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದು ಪಾಂಡವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ, ಯುದ್ಧದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳು ಎಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಯುದ್ಧದ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೋದರರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ, ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಯುದ್ಧದಿಗಾಗಿ, "ಹೇಗಿದ್ದೀಯಾ ಯುದ್ಧದಿಗಾಗಿ" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ತದನಂತರ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿಗೆ ಏನೇನು ಅರ್ಹತೆಗಳು ಇರಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ, ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಸಿದ್ಧತೆ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿ, ರಾಜಕೀಯ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಎಂಬ ಆರು ರಾಜಗುಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆಯಾ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಇಷ್ಟು ರಾಜಗುಣಗಳನ್ನು ನೀನು ರಾಜನಾಗಿ ನಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ನಿನ್ನ 7 ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಅಂದರೆ ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 7 ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದ್ದರು. ಆದರೆ, ಈಗ ಅವರು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ 7 ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಕೋಟಿಯ ನಿರ್ವಾಹಕ, ಸೇನೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ, ರಾಜವೈದ್ಯ, ಕೋಶಾಲ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಲಹೆಗಾರ ಮತ್ತು ಆಸ್ಥಾನ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರು ನಿನಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಅಂದರೆ, ಸದರಿ 7 ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೀನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಲ್ಲ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಯುದಿಷ್ಟರ ಯಾವ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದನೆಂಬುದು ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ರಾಜನಾಗಿರುವವನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಅಪರಿಚಿತರಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿರುವ ರಾಜರೆಡೆಗೆ ನಿನ್ನ ನೀತಿಗಳು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇವೊತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀನು ಗೌರವಿಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕ ವಿನಮ್ರ ಗುಣವುಳ್ಳವನೇ, ಪವಿತ್ರನೇ ಮತ್ತು ಗೌರವವಂಥನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಯುದಿಷ್ಟರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಯಾರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು, ವಿನಮ್ರ ಗುಣವುಳ್ಳವನೇ, ಪವಿತ್ರನೇ ಮತ್ತು ಗೌರವವಂಥನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯುದಿಷ್ಟರ ಯಾವ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವನು ಏನೋ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ತರ ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಹಾಗಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದೆಯಲ್ಲ ಇದು ನಾರದರ ಕಾಲದಿಂದ, ಮಹಾಭಾರತದಿಂದ ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದವರೆಗೆ, ಬುಧ್ಧ-ಬಸವರ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆಗುವಂತಹ ಲಾಭಗಳೇನು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹಾಗೂ ಇವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಏತಕ್ಕೆ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಶಾಸಕರು ಅಥವಾ ಸಂಸದರೆಂದರೆ ಅವರು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹೌದು. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು 'Trustees' ಎಂತಲೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ವಿಶ್ವಾಸ ಇರತಕ್ಕಂತಹವರು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅವರು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಕೊಂಡಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ಇವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಶಾಸನ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ

ಸರ್ಕಾರದ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾನೂನಿನ ಜಾರಿ ಮಾಡುವವರು ಸಹ ಅವರೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವವರು ಸಹ ಅವರೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂತಹವರು ಅವರು. ಹಾಗಾಗಿ, ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆದರ್ಶವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಜನ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಜೊತೆಗೆ, ಅವರು ಒಂದು ಬಾರಿ ಚುನಾಯಿತರಾದರೆ, ಅದು ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಗೆದ್ದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಇರುವಂತಹ ದೇಶ ನಮ್ಮದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅವರು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಇಡೀ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಜನ ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಾವುಗಳೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಅವಧಿ, ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ, ಬಹಳ ತುರ್ತಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಬೇಕಾದಂತಹ ವಿಷಯಗಳು ಒಂದು. ಹಾಗಾಗಿ, ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮಗಿಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಚುಕ್ಕೆರಹಿತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಅದರಂತೆ, ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಹಾಕಬೇಕು, ಎಲ್ಲ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ, "ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾವ ಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇರಬೇಕು. ನಾನು ಕೂಡ ಸದರಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸವೇ ಈ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ರೂಲ್ ಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 26 ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಅನುಭವಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಂತಹ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸದರಿ 26 ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಸುಮಾರು 2 ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಇದು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ತಪ್ಪುಗಳು ಆಗಿದ್ದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಚುಕ್ಕೆರಹಿತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಹಳ ತುರ್ತಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸಹ ಅವಕಾಶ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ತಾವು ಕೇಳದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವುಗಳು ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಚುಕ್ಕೆಗುರುತಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಥವಾ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ ಆಗಿರಲಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕಂತಹ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಿಲ್ಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಅವಕಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ನಾವು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸದನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದರೆ, ಅದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆಗಿಬಿಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸದನದ ಸಮಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಏತಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಸದನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದರೆ ಅದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಬೇಕು, ನನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಎತ್ತಿದ ವಿಷಯ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ವಾದಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಅವಧಿ 01 ಗಂಟೆ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಇದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 15 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗಿರುವ ಸಮಯ 3 ರಿಂದ 4 ನಿಮಿಷ ಅಷ್ಟೆ. ನಾನು ಈ ಹಿಂದೆ ಸಭಾಪತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅಂದರೆ, ಕೇವಲ 3 ರಿಂದ 4 ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರ ಕಾಲಾವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಾಗಲಿ, ಯಾವುದೇ ಮಂತ್ರಿಯವರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕರೆದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಗೆ ಕಾಲಾವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ತನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳದವರಿಗೆ ಒಂದು ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ಎರಡು ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜಾಸ್ತಿ ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಯಾವಕಾಶ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಸುಮಾರು 40-42 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ಸುಮಾರು 12 ರಿಂದ 13 ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿರುವಂತಹವರು ತಮಗೆ ಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವಂಥದ್ದು

ನಿಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸಭಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಟ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದು ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯ. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು, ಶ್ರೀ ಎಂ.ಸಿ. ನಾಣಯ್ಯನವರು, ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸರವರು, ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರು, ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪನವರು, ಡಾ: ತಂಗಾರವರು, ಶ್ರೀ ವಿ.ಎಸ್. ಆಚಾರ್ಯರವರು, ಶ್ರೀ ಎಂ.ಪಿ. ನಾಡಗೌಡರವರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರಂತಹ ಘಟಾನುಘಟಿಗಳು ಇದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಭಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಆಗಿ ತಮಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದಂತಹ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ.., ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಧಾನಸೌಧದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ಪರ ಇದೆಯೋ ಅಥವಾ ವಿರೋಧ ಇದೆಯೋ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದರಲ್ಲೆಯೇ ಆ ವಿಷಯ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಪರವಾಗಿದೆಯೋ, ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಉತ್ತರ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು', 'ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗುವುದು', 'ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು', 'ಚರ್ಚಿಸಿ', ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆರ್.ಟಿ.ಐ. ಬಂದ ನಂತರವಂತೂ ಈ ರೀತಿಯ ಉತ್ತರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ದ್ವಿಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಅವರು ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲೆಯೇ ತಹಸೀಲ್ದಾರ್‌ರವರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಕಂಡಂತಹ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪೈಕಿ ಅವರು ಒಬ್ಬರು ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಬಲ್ಲೆನು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಅವರು. ಹಾಗಾಗಿ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಡತಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶೈಲಿಗೂ ಈಗ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಶೈಲಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆ ಪೊಲೀಸ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಡತಗಳ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಟ್ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ, ಈಗ ಯಾರೂ ಸಹ ಆ ರೀತಿ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಚರ್ಚಿಸಿ' ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ 'ಮಂಡಿಸಿ' ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಪುಟಗಳಷ್ಟು ನೋಟ್ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ತದನಂತರ, ಆ ಕಡತವನ್ನು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ಗೆ collective responsibility ಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವೊತ್ತಿನ

ದಿವಸ ಜಾಲ್ತಯಲ್ಲರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ extract ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ scope ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆರ್.ಐ.ಐ. ಬಂದ ನಂತರ ನಾವೇ ಮಾಹಿತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಹಿತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವತ್ತಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಹಾಗಾಗಿ decisions delay ಆಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು extract ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ scope ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಆರ್.ಐ.ಐ. ಬಂದ ನಂತರ ನೀವೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಎಂತಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಆರ್ಡರ್ ಯಾರೂ ಬೇಕಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ನೀವೇ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗಬೇಕು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಆ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇದೆ. ಆ ಶೀಟ್ ಒಂದು photocopy ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇರಲಿ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅದು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಏನು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿ ಬೇಕಾದರೂ ಕೂಡ ಆರ್.ಐ.ಐ. ಮುಖಾಂತರ ಸಿಗಲೇಬೇಕು. ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಕೆಲವೊಂದು exemptions ಏಜೆಂಟ್ ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ವಿಷಯವನ್ನು extract ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಸದನದ್ದು, ಸಭಾಪತಿಯವರು, ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆರ್.ಐ.ಐ. ಮುಖಾಂತರ ಸಿಗಬೇಕಾದರೆ, ಇಲ್ಲ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಏತಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹದ್ದು ಏನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿನಂತಿ ಏನೆಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಮುಗಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಬಹುತೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಮಾಡೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸದನ ನಡೆದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಹುತೇಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಒಂದಿಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟು ದಿವಸ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಡಾ. ತೇಜಸ್ವಿನಿಯವರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಷ್ಟೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸದನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣರವರು ಮೂರು ನಿಮಿಷ ಎಂದು ಉತ್ತರ

ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಆಗ ನಾಲ್ಕು ನಿಮಿಷ ಆಯಿತು. ಆಗ ನಾನು ಪೀಠದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಆಗ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಉದ್ಭವತನವೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರ ಇದೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ತೀರ್ಮಾನ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಮತ್ತು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಚಿವರು ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಫೈಲ್‌ನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾಚಾಳಿಯಾಗಿರುವ ಸಚಿವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರು ಹೊರಗಡೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಸದನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವಂತಹದನ್ನು ಹೇಳುವುದು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರದ ವೇಳೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ group ಇದೆಯೆಲ್ಲಾ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರೆ, ನೀವು ನಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಅದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿರುವಂತಹದ್ದು. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ದಿವಸ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ದಿವಸ ಇರುತ್ತದೆ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರುವುದು ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ದಿವಸ ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ದಿವಸ ಇರುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಓದಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣವೇ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಗೆದ್ದವರೇ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಕನಿಷ್ಠ 25 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಓದುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ತಲೆ ಬಿಸಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಂತಹವರಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆಬಿಸಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ತರಹ ಏನಿಲ್ಲ. ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ better ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ. ಶೂನ್ಯವೇಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಇದೆ. ಶೂನ್ಯ ವೇಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೂಲ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಹುಡುಕಿದೆ. ಆದರೆ ರೂಲ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನೋಡಿರುವಂತೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ರೂಲ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಶೂನ್ಯ ವೇಳೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಶೂನ್ಯ ವೇಳೆ ಎಂದರೆ ಏನು ಹೇಳ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ಮಧ್ಯೆದಲ್ಲ ಶೂನ್ಯ ವೇಳೆ ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ವೇಳೆ ಮುಗಿದ

ನಂತರ ಅವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಾಪ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮುಂಚೆ ನಿನ್ನೆ ಸದನ adjourn ಆಗಿ ಇವತ್ತು ಸದನ ಸೇರುವುದರೊಳಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದು, ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ನೋಟಿಸ್ ಕೊಡುವಷ್ಟು ಸಮಯ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಬಹಳ ತುರ್ತಾಗಿದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವಂತಹ ಒಂದು ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಏನೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಶೂನ್ಯವೇಳೆಯನ್ನು ನಿಯಮ 58A ಎಂದು 2018 ರಲ್ಲ ನಿಯಮದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲೇ ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಶೂನ್ಯ ವೇಳೆ ಯಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗುವಂತಹ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದಂತಹ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಏನು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೂ ಗೊತ್ತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಸಭಾಪತಿಯವರು ಹೇಳಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಅದಾದ ನಂತರ ಅದರಲ್ಲ ಯಾವುದು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ, ಒಂದು ದಿವಸದಲ್ಲ 230 ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಾಹಿತಿಯು ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಿಂತ ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. Short notice question ಕೂಡ ಬಹಳ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಒಂದು ಅಸ್ತ. ಅದಾದ ನಂತರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಗಳು ಇದೆಯೆಲ್ಲಾ, ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಗೆ ತಾವು ಏನು ನೋಟಿಸ್ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೀರಿ, ಅದನ್ನು ಓದಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಂತಹ ಸಚಿವರಿಂದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತಹ ಸಚಿವರು ಒಂದಿಷ್ಟು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದು ಇಷ್ಟೆ ವ್ಯವಹಾರ. ಆದರೆ, ನಾನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯ ಸೂಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಭಾಷಣ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೆ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಒಂದು ಸಲ ಅದು ಸದನದಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿ ಸದನದಲ್ಲ ಇಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ, "it becomes the property of the House." ಎಂದು ಬಹಳ ಜನರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. It becomes the property of the House, ಯಾರೂ ಬೇಕಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ಆ ತರಹ ಇಲ್ಲ. Property of the House ಎಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಮನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತಹ ವಿಷಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ public

domain ಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಅದರ ಅರ್ಥ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೆಂದು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವಂತಹದ್ದು ಇಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯ relevant ಆಗಿರಲಿ ಇನ್ನೊಂದಾಗಲಿ, ಇದು ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ಅದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಿಷ್ಣೂರವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಬಹಳಷ್ಟು obligations ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕೆಂದರೆ, ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಅಥವಾ public importance matters ಮುಖಾಂತರ ನಡೆಯುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗದೇ, ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೇ, ಇಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಯಾಗಿ, ಮೇಲ್ಮನೆಯ ನಿಯಮಾವಳಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ, ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದ್ಭುತವಾದಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಮತ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಮತದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನು ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಏನೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬಹುಮತ ಇರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ಏನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೇಲ್ಮನೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದರೆ, ಕೆಳಮನೆಯ xerox copy ಆಗುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ adjournment motion ಕೊಟ್ಟಂತೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಷಯ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು. ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮಾಡುವುದು. ನಾನು ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ. ತೇಜಸ್ವಿನಿಯವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಸದನದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಧರಣಿ ಮಾಡುವುದು, ಇದ್ಯಾವುದು ಕೂಡ ಸಂಸದೀಯ ಪ್ರಜಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಏನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಂದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಏನೇ ಮಾತನಾಡಿ, ಏನೇ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಅದ್ಯಾವ ಪರಿಣಾಮ ಕೂಡ ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಜಲ್ಮನ್ನು Joint Select Committee ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಗಿದೇ ಹೋಯಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಮೇಲ್ಮನೆಯನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ನಾವು ಏತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. Option ಅನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂಬುದು ಇವತ್ತಿಗೂ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಇಡೀ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪ ಇರುವಂತಹದ್ದು

ಮೇಲ್ಮನೆಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಬಿಡಬೇಕೋ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ discretion ಅನ್ನು ಆಯಾಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇಷ್ಟಾವಾದವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಷ್ಟವಾದಾಗ ಮೇಲ್ಮನೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಎನ್.ಟಿ.ರಾಮರಾವ್‌ರವರು ಇಷ್ಟಾವಾಗಲಲ್ಲವೆಂದು ಮೇಲ್ಮನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದರು. ಜಯಲಲಿತಾರವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಲ್ಲ ಕಿತ್ತು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಲ್ಲ ಕಿತ್ತು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು. ನಾನು ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವ ಸದಸ್ಯರ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಯೋಗಿ ಅದಿತ್ಯನಾಥ್, ಬಹಾರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ನಿತೀಶ್ ಕುಮಾರ್ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಉದ್ಧವ್ ಠಾಕ್ರೆ, ಈ ಮೂರು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಇವತ್ತಿಗೂ ಕೂಡ ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರು. ಈಗ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಬೇರೆ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅದು ಅವರ ಇಷ್ಟ. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕೂಡ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಂತಹ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು ಎನ್ನುವಂತಹದನ್ನು ಆ ಮೂರು ಜನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಷಬೇಧದ ಬಗ್ಗೆ ಚುನಾವಣೆ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕೆಳಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರ ದಕ್ಷತೆ, ಕೊರತೆ ಯಾರಿಗೂ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ನಾಲ್ವೈದು ಬಾರಿ ಶ್ರೀ ಯೋಗಿ ಅದಿತ್ಯನಾಥ್‌ರವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಚುನಾವಣೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಡದೇ, ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಂತಹವರು. ಶ್ರೀ ನಿತೀಶ್ ಕುಮಾರ್‌ರವರು ನಾಲ್ಕನೇ ಬಾರಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ರೈಲ್ವೆ ಸಚಿವರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತಹವರು. ಶ್ರೀ ಉದ್ಧವ್ ಠಾಕ್ರೆಯವರು ಹೊಸಬರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೊಸಬರು ಇರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಗಳು ಇರುವಂತಹವರು. ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೂಡ effective ಆಗಿ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ಗೌಡ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದಂತಹವರು. ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರವರು ಸಹ ರಾಜ್ಯ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿಯೇ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಅಟಲ್ ಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿ ಅಂತಹವರು ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೇನು, ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೇನು, ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಅವರ ಎತ್ತರ ಅಂಥದ್ದು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಜ್ಞಾನ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು. ಅದೇನೂ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನೂ ಕೂಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಮೇಲ್ಮನೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ಆಗಾಗ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ composition ನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ

ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡೋಣ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಚುನಾವಣಾ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಥವಾ ಚುನಾವಣಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ composition ಇರತಕ್ಕಂಥ ರೀತಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಪದವಿಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಗೆದ್ದು ಬಂದವರು ಇದ್ದೀರಿ. ದಯವಿಟ್ಟು ಯಾರೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. “ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಪದವಿಧರರು, ಪದವಿಧರರೇ ಶಿಕ್ಷಕರು ಆಗಿರಲೇ ಬೇಕು”. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಾಜುಯೇಟ್ ಇಲ್ಲದೇ ಉಚ್ಚೇಶ್ವರ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿಮಗೆ ಇದು double representation. ಒಬ್ಬರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಪದವಿಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದಲೂ ಕೂಡ ನಿಲ್ಲಬಹುದು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದಲೂ ಕೂಡ ನಿಲ್ಲಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು cooperative field ನಿಂದ ಇರಬಹುದು, agriculture field ನಿಂದ ಇರಬಹುದು, science and technology field ನಿಂದ ಇರಬಹುದು. ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಣಿತಿ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕಂಥವರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡ ಸದನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ nomination ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಆ ಒಂದು quality and caliber ಇರತಕ್ಕಂಥವರು ಬರಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಕಾಗೇರಿಯವರು ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸ ಚುನಾವಣೆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಇಟ್ಟರೆ ಅವೊತ್ತು ಮಾತಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಣ. ಹಾಗಾಗಿ, ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೇಲ್ಕನೇ ಸದಸ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿನಂತಿ ಏನೆಂದರೆ ನೀವು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವವರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣಾರವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ಮಾನ್ಯ ಎಂ.ಸಿ.ನಾಣಯ್ಯನವರು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ ಪಾಸ್ ಆಗಿ ಮೇಲ್ಕನೇಗೆ ಬಂತು. ಮಾನ್ಯ ಎಂ.ಸಿ.ನಾಣಯ್ಯನವರು ಬಜೆಟ್ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಜೋರಾಗಿ ಸುಧೀರ್ಘವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅಬಕಾರಿ ಆದಾಯದ ಕುರಿತು ಸುಮಾರು 15 ರಿಂದ 20 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಅದು ಪ್ರಿಯವಾದ subject. ಅಬಕಾರಿ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಸೋರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಮನಮುಟ್ಟುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಸೆಕೆಂಡ್ ಎಂದರೆ ಗೊತ್ತಿರತಕ್ಕಂಥವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿ ವಾದ ಮಾಡಿದರು ಎಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣಾರವರು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಎಂ.ಸಿ.ನಾಣಯ್ಯನವರ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. Beverages corporation ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಇವತ್ತೇ ನಾನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರೇ beverages corporation ಮಾಡಿದ್ದು.

ಮಾನ್ಯ ರವಿಕುಮಾರ್‌ವರೇ, ಅವೊತ್ತು ಸುಮಾರು 1600 ರಿಂದ 1800 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇದ್ದಂಥ ಆದಾಯ ಇವತ್ತು ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 16,000 ರಿಂದ 18,000 ಕೋಟಿಗಳು ಅಬಕಾರಿಯಿಂದ ಆದಾಯ ಬರುವಂಥ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ, ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ effectiveness ಇರಬೇಕು. ಡಾ.ತಂಗಾ, ಡಾ.ಆಚಾರ್ಯ, ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್.ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟು, ಶ್ರೀ ನಾಡಗೌಡ, ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಬೊಮ್ಮಾಯಿ, ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದವರು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ರೀತಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೂಡ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀ ಎ.ಕೆ.ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನವರು ಒಬ್ಬರು ಸಚಿವರ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲೇ ಆಗಬೇಕು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ, ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀ ಎ.ಕೆ.ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರದ್ದು ಮೊದಲೇ ಹರಿತವಾದ ನಾಲಗೆ. ಅವರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಅವೊತ್ತು ಸಭಾಪತಿಯವರು ಯಾರು ಆಗಿದ್ದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಹಾಸ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅವರು ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವಂಥ ರೀತಿ, ಅವರು ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಧ್ವನಿ, ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದಂತಹ ಶಕ್ತಿ; ಮತ್ತೆ ಅದಕ್ಕಿದ್ದಂಥ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತೆಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯ ಅಷ್ಟೆ. ಆದರೆ, ಇವತ್ತು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದು ವಿಷಯವೇ ಅಲ್ಲ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ relevant ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು. ಅವರು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ಈಗ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. Public Accounts Committee (PAC) and Public Undertakings Committee (PUC) ಗಳು ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಿತಿಯ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸಾಕಷ್ಟು ಸರ್ಕಾರದ ಲೋಪದೋಷಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರ ಎಂದಾಗ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಆಡಳಿತದಲ್ಲರತಕ್ಕಂಥ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಕೆದಕಬಾರದು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಏನೆಂದರೆ, ಇವತ್ತಿನ ಇತ್ತೀಚಿನ ಒಂದು attitude ಏನೆಂದರೆ, ನಿನ್ನೆ, ಮೊನ್ನೆ ಅಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕೆಲವರು ಏನು ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೇ? ನನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾನೆಯೇ? ನನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ? ಈ ಒಂದು ಪರಿಭಾಷೆ ಈ ರಾಜರಾಣದಲ್ಲ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ

ನಡೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಆ ಪಕ್ಷ, ಈ ಪಕ್ಷ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರೆ. ಇರೋದರಲ್ಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ exception ಎಂದರೆ ಕಮ್ಯೂನಿಷ್ಟ್ ಪಕ್ಷದವರು. ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಪ್ರೌವೃತ್ತಿ ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಉದಾರತೆ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್‌ವರು ಮಾನ್ಯ ಆಚಾರ್ಯ ಪುಟ್ಟರಾಜುರವರ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ನೆಹರೂ ರವರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದೇ ರೀತಿ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದು ಮಾನ್ಯ ಜವಾಹರ್ ಲಾಲ್ ನೆಹರುರವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೇ ಉದಾಹರಣೆ. ಆದರೆ ಪಂಡಿತ್ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರುರವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಎರಡೂರು ಜನ ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಫಿರೋಜ್ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಲೂ ಪಾಧಾನ್ಯತೆ ಸಿಗಬೇಕಿತ್ತು, ಆದರೆ ಅದು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಫಿರೋಜ್ ಗಾಂಧಿಯವರಂಥ ಉತ್ತಮವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಂದೀಯ ಪಟು ಅಥವಾ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಫಿರೋಜ್ ಗಾಂಧಿಯವರು ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು. ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಬಹಳ ಜನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮತೇಜ ಪ್ರಕರಣ ಮಾನ್ಯ ಜವಾಹರ್ ಲಾಲ್ ನೆಹರುರವರ ಮಾವನವರೇ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮಾನ್ಯ ಫಿರೋಜ್‌ಗಾಂಧೀಯವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮಾನ್ಯ ಫಿರೋಜ್‌ಗಾಂಧೀಯವರು ಭಾಷಣ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಜವಾಹರ್ ಲಾಲ್ ನೆಹರು ರವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಟಿ.ಟಿ.ಕೃಷ್ಣಂ ಆಚಾರ್ಯರವರಿಂದ ರಾಜೀನಾಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಫಿರೋಜ್‌ಗಾಂಧೀಯವರು ಅಷ್ಟು ನಿಷ್ಠೂರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಸಂಬಂಧ ಏನೂ ಹಾಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಮಾನ್ಯ ಜವಾಹರ್ ಲಾಲ್ ನೆಹರು ರವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್‌ಐಸಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಇವ್ಯಾವುದೇ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಇದ್ದವು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಯವರು ರೈತರಿಗೆಲ್ಲಾ harass ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಲಾಭ ಅವರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರುಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಅವೊತ್ತು ಅದೇ ರೀತಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು harass ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರ್ ಬಿಲ್‌ನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬರು ಶಾಸಕರಿಗೆ ಎಷ್ಟು effective ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಂಬರ್ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಫಿರೋಜ್ ಗಾಂಧೀಯವರು ಮೂವ್ ಮಾಡಿ

ಅಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಒಂದು ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಅವೊತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲ
 ಇದ್ದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಜವಾಹರ್ ಲಾಲ್ ನೆಹರು ರವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಎಲ್ಲಾ
 private insurance company ಗಳನ್ನು nationalized ಮಾಡುವಂಥ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದರು.
 ಇದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರು
 ಯಾರೂ ಮುಜುಗರಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಏನು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು
 ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಎಂದು ಮುಜುಗರಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಲ್ಲರತಕ್ಕಂಥವರು ಸ್ವಲ್ಪ
 ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಆಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು,
 ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು.
 ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಚರ್ಚೆ ಸೌಹಾರ್ದದ
 ಮುಖಾಂತರವೇ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥವರು ಕೆಲವರು. ನಾನು
 ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಆಗ ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲ ಇರಲಿಲ್ಲ.
 ಮಾನ್ಯ ದೇವರಾಜ್ ಅರಸು ರವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ
 ಕೆ.ಹೆಚ್.ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಪಕ್ಷದ ರಾಜ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ಗೆ ಏನೇ
 ವಿಷಯ ಹೋಗಬೇಕಾದರೂ ಕೂಡ ಮೊದಲು ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ
 ಮಾಡಿದ ನಂತರವೇ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಚರ್‌ಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು.
 ಅದನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿ
 ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಕೆ.ಹೆಚ್.ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಅಷ್ಟೇ ಗಟ್ಟಿ ಮನುಷ್ಯ, ಮಾನ್ಯ
 ದೇವರಾಜ್ ಅರಸು ರವರು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಗಟ್ಟಿ ಮನುಷ್ಯ. ಆ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇತ್ತು.
 ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.
 ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಪಕ್ಷಗಳು ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಭೆಯನ್ನೇ
 ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಭೆ ಕರೆದರೆ ತಾನೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ, ಸಭೆ ಕರೆಯುವುದೇ
 ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ safe play ಮಾಡುವಂಥದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಕ್ಷದ ಸಭೆ ಕರೆದರೆ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ
 ಅರ್ಧಗಂಟಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿ, ಒಂದು legislators' party meeting
 ಮಾಡಿ, ಮಂತ್ರಿ ಹುದ್ದೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರು, ಮಂತ್ರಿ ಹುದ್ದೆ ಸಿಗದೇ ಇರುವವರು, ಮತ್ತೊಂದು
 ಆಗಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಯಾರ ಸಿಟ್ಟು ಇತ್ತೂ, ಎಲ್ಲಾ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ
 ಸಮಯ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ
 ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ, ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವಂಥ, ಪ್ರಾರಂಭ

ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕು. Question hour ನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. Question hour ನಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. Question hour ನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದಂಥ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ efficiency ಮತ್ತು ಜಾಣಾಕ್ಷತನದಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನವುದಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯದ್ದು ಒಂದು ಬಾರಿ ಚರ್ಚೆಯಾದರೆ, ಅದು ಇಡೀ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹುಮತ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪಮತವಿದ್ದಾಗ, ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಎರಡನೇ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಂತಹದ್ದು ಒಂದು ವಿಷಯ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವರು ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂತಹ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ 770 ಅಮನಗಳಂಗಳು ಇದ್ದವು. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷದ ತೊಂಭತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಶರಣರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ 330 ವಚನಕಾರರು ಇದ್ದರು. 33 ಮಹಿಳಾ ವಚನಗಾರ್ತಿಯರು ಕೂಡ ಆ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ "ಬಲವಿಲ್ಲ ಬಡವನಿಗೆ ; ಎಲುಬಿಲ್ಲ ನಾಲಗೆಗೆ ; ತೊಲೆ-ಕಂಬಗಳಿಲ್ಲ ಗಗನಕ್ಕೆ ; ಕುಲ ಬೇಧವಿಲ್ಲ ದೇವರಿಗೆ " ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರು. ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧ-ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಗಳಿದ್ದು, ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ನಮ್ಮಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇಂದಿನ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಲವಾರು ನೂತನ ಹಾಗೂ ಹಳೆಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮುಂದುವರೆದು, ಅವರುಗಳು ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೆಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಸಹ ತಿಳಿಸಿದರು. ಫ್ಲಾಟೋ ಹಾಗೂ ಸಾಕ್ರೆಟಸ್ ರವರುಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ, 'ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಾಗ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 55 ನಿಮಿಷಗಳಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಬಹುತೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ತಿಳಿಯದೇ ಇರಬಹುದು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ಲಾಟೋ, ಸಾಕ್ರಟಿಸ್ ಅಥವಾ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ರವರುಗಳ ಮಾತುಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದ್ದು, ಪ್ರಾಯಶಃ ಮರೆತುಹೋಗಿದ್ದರಬಹುದು ; ಈಗ ಜ್ಞಾಪನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೂ, ಪ್ಲಾಟೋ, ಸಾಕ್ರಟಿಸ್, ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ರವರುಗಳಿಗೂ ಅಥವಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಏಂದರೆ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ನಾವೇ ಮೊದಲಿಗರು ಅಥವಾ ಕೊನೆಯವರು ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಪರಿಚ್ಛಾನವು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕು; ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಂದಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಯುತರ ದೊಡ್ಡ ಅನುಭವವು ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಸಂತೋಷ. ಸಮಾಜದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಎಲೆ ಮರಿ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಈ ಬಾರಿ ಸದನ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಮೇಲ್ಮನೆಯು 1907 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳು ನಿಮಗೆ ದೊರೆಯಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೇವಲ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ನಿಮಗೆ ಬೇಸರವಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳು ನಿಮಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಕುತೂಹಲ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು Constituent Assembly debates ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಯಕನಾದವನು ಹಲವು ದಶಕ ಹಾಗೂ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಈ ದೇಶವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನವು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಕಠಿಣವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಚೆಗಳಾಗಿವೆ. ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರೂರವರು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುವಾಗಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದವು. ಡಾ||ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಾಗ, ನೆಹರೂರವರು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ, 'ನಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾವು

ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಇದು ನಮಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ಕಾಣಬಹುದು ; ಆದರೆ, ಮುಂದಿನ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಹತ್ತಾರು ಸವಾಲುಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ; ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಸಂವಿಧಾನವು ಬೇಕು ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನವು ಕಠಿಣವಾಗಿರದೇ, ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು; ಹೀಗಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಇರಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಸಹ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಷ ಇದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ 120 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆಯದು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಇರಬಹುದು. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಕಳೆದ ಏಳು ದಶಕಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತನ್ನ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ, ಬಹಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಸಂಸತ್ತು ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಇದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾವುಗಳು ಡಾ|| ಹೆಚ್.ನರಸಿಂಹಯ್ಯರವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಕಾಲೇಜಿನ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಸದನಕ್ಕೂ ಸಹ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡರು. ಅಂತಹವರ ಕೈ ಕೆಳಗೆ ನಾವು ಪಳಗಿದ್ದೇವೆ. ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಇರುವ ಏಕೈಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ನಾವು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸದ್ಭಳಕೆಯು ಈ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಹಾರೈಸುತ್ತಾ, ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತಾ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮಸ್ಕಾರ.

**(ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವು ಸಂಜೆ 5 ಗಂಟೆ 15 ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡು, ಪುನಃ
4ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 2022 ರ ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11-00 ಗಂಟೆಗೆ ಸೇರಲು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿತು)**

* - * - * - *

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾನ್ಯ
ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ದಿನಾಂಕ 04.02.2022 ರ
ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11-00 ಗಂಟೆಗೆ ಕೊರಡಿ
ಸಂಖ್ಯೆ 419, 4ನೇ ಮಹಡಿ, ವಿಕಾಸ ಸೌಧ,
ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ "ತರಬೇತಿ
ಶಿಬಿರ" ದ ನಡವಳಿಗಳು

ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದವರು:

ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟು : ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು

ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದವರು:

- 1) ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ : ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ವಿಧಾನಸಭೆ
- 2) ಶ್ರೀ ಕೆ.ಉ.ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡ : ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು.
- 3) ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ : ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ
ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು:

ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ:

- 1) ಆಯನೂರು ಮಂಜುನಾಥ್
- 2) ಅಲ್ಲಂ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ
- 3) ಕೆ.ಉ.ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡ

- 4) ಶಶೀಲ್ ಜ.ನಮೋಶಿ
- 5) ಅರವಿಂದ ಕುಮಾರ ಅರಳ
- 6) ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಶೆಟ್ಟಿ
- 7) ಅ.ದೇವೇಗೌಡ
- 8) ಕೆ.ಗೋವಿಂದರಾಜ್
- 9) ಲಹರ್ ಸಿಂಗ್ ಸಿರೋಯಾ
- 10) ಮೋಹನ ಕುಮಾರ್ ಕೊಂಡಜ್ಜಿ
- 11) ನಸೀರ್ ಅಹಮದ್
- 12) ಪ್ರಾಣೇಶ್ ಎಂ.ಕೆ
- 13) ನಿರಾಣಿ ಹಣಮಂತ ರುದ್ರಪ್ಪ
- 14) ಪ್ರತಾಪ ಸಿಂಹ ನಾಯಕ್ ಕೆ
- 15) ಪಿ.ಆರ್.ರಮೇಶ್
- 16) ಎಸ್.ರವಿ
- 17) ಎನ್.ರವಿಕುಮಾರ್
- 18) ಹೆಚ್.ಎಂ.ರಮೇಶ್ ಗೌಡ
- 19) ಸುನೀಲ್ ವಲ್ಯಾಪುರ್
- 20) ಡಾ: ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಗೌಡ
- 21) ಕೆ.ಎ.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ
- 22) ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ವೀಣಾ ಅಚ್ಚಯ್ಯ
- 23) ಯು.ಬಿ.ವೆಂಕಟೇಶ್
- 24) ಶಾಂತಾರಾಮ್ ಬುಡ್ಡ ಸಿದ್ದಿ
- 25) ಶರಣಗೌಡ ಬಯ್ಯಪುರ
- 26) ವೈ.ಎಂ.ಸತೀಶ್
- 27) ಡಾ:ತಳವಾರ್ ಸಾಬಣ್ಣ

- 28) ಮುನಿರಾಜು ಗೌಡ ಪಿ.ಎಂ
- 29) ಡಾ.ಡಿ.ತಿಮ್ಮಯ್ಯ
- 30) ಎಸ್.ರುದ್ರೇಗೌಡ
- 31) ರಾಜೇಂದ್ರ ರಾಜಣ್ಣ
- 32) ಸಿ.ಎನ್.ಮಂಜೇಗೌಡ
- 33) ಕೆ.ಎಸ್.ನವೀನ್
- 34) ಪಿ.ಹೆಚ್.ಪೂಜಾರ್
- 35) ಗಣಪತಿ ದುಮ್ಮಾ ಉಳ್ಳೇಕರ್
- 36) ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಗೋಪಿನಾಥ್
- 37) ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಎಂ.ಪಿ(ಸುಜಾ)
- 38) ಮಂಜುನಾಥ್ ಭಂಡಾರಿ
- 39) ಡಿ.ಎಸ್. ಅರುಣ್
- 40) ಎಂ.ಎಲ್.ಅನಿಲ್ ಕುಮಾರ್
- 41) ಡಾ:ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಜಿ.ಪಾಟೀಲ್
- 42) ಚನ್ನರಾಜ್ ಬಸವರಾಜ್ ಹಟ್ಟಿಹೊಳೆ
- 43) ದಿನೇಶ್ ಗೂಳಗೌಡ
- 44) ಗೋವಿಂದ ರಾಜು

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು:

1	ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
2	ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ನಿರ್ಮಲ	ಅಪರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷಣ

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್.ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಕ.ವಿ.ಪ):- ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕುರಿತು ನೂತನ ಶಾಸಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲು ಇಂದಿನ ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿರುವಂತಹ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ, ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ವಿಧಾನಸಭೆ. ಇವರನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ಇಂದಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ

ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ:- (ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ವಿಧಾನಸಭೆ):- ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರೆ, ನೂತನವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಶಾಸಕರೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರೆ. ಇಂದು ನಾನು 'ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ' ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸಾರೆ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಓದೋಣ. ನಂತರ ನಾನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಭೋಧಿಸಿದರು)

ಇವತ್ತಿನ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪಿಯುಸಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಂಜಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸ ಬರುವಂತೆ ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಎಲರಿಗೂ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಮೊದಲು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ನೂತನ ಶಾಸಕರು ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ, ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶ್ವಾಸವು ಇದೆ.

ನೈತಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನುವಂತಹ ಕಾಲ ಹಿಂದೆ ಇತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಆ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕು ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಾರತ ದೇಶ ಆಗ ಗುರುವಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು ನಾವು. ನೈತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಕಾಲ ಇತ್ತು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸ ಇದೆ. ಮುಂದೆ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಹಾಗೆ ಕಾಲ-ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳು, ಕೆಟ್ಟ ಅಂಶಗಳು ದೋಷ- ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಜನ ಪರಕೀಯರಿಂದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಮೊಗಲರು, ಫ್ರೆಂಚರು, ಡಚ್ಚರು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಕರರು ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಭಾರತೀಯರು ನಾವು ಶತ-ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪರಕೀಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶತ-ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಳುವಳಿಗಳು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ.

ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅದರದ್ದೆ ಆದ ವೇಗತೆ ಇತ್ತು. ನಮಗೆ ಕೇವಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲದು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಭಾರತದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 1927ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನ ಬೇಕು ಎಂದು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಆದ ನಂತರ 1928ರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪಕ್ಷಗಳ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲು ಇರುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ, ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದವು. ಇನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಣೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ. 1933ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮೋತಿಲಾಲ ನೆಹರುರವರು ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕೆ " ನೆಹರು ವರದಿ " ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರಪುರ ಮತ್ತು ರಾಮಗಡದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ನಡೆಯಿತು. 1940ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಂತರ ಸೈಮನ್ ವರದಿ, Cripps ಆಯೋಗ ಎಲ್ಲವು ರಚನೆಯಾದವು. Cabinet Mission ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯಾಯಿತು. ಇದರ ಮಧ್ಯೆ ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ನೇಮಕ ಮಾಡಿರುವ ಆಯೋಗಗಳೆಲ್ಲವು ಭಾರತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಒಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇದೆಲ್ಲವು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದರ ವಿವರಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. 2ನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧವು 1945ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯಗಳು ವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೆ ಆದ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆಗೆ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ 1947 ಆಗಷ್ಟೆ 15ರಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂತು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ 389 ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಒಂದು ಸಮಿತಿ 1946 ಡಿಸೆಂಬರ್ 6 ರಂದು ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಅದರ ಮೊದಲ ಸಭೆ 1946 ಡಿಸೆಂಬರ್ 9ಕ್ಕೆ ನಡೆಯಿತು. ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸಿನ್ಹಾನವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಸಭೆಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿತ್ತು.

1946 ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಚಿವಾನಂದ ಸಿನ್ಹಾರವರ ವಯಸ್ಸು, ಅನಾರೋಗ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತ ಡಾ: ರಾಜೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್‌ರವರು ಸಂವಿಧಾನ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. 292 ಸದಸ್ಯರು, ಬೇರೆ- ಬೇರೆ province ನ Provincial Chief Commissioners 4 ಜನ ಸದಸ್ಯರು, 93 ರಾಜ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು, ಡಾ: ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್, ಶ್ರೀ ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲರು, ಶ್ರೀ ಮೌಲನಾ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಂ, ಶ್ರೀ ಶ್ಯಾಮ್‌ಪ್ರಸಾದ್ ಮುಖರ್ಜಿ, ಶ್ರೀ ಬೆನಗಲ್ ನರಸಿಂಗರಾಯರು, ಡಾ: ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು, ಶ್ರೀ ಕಲಾಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಂಡಿತ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರುಗಳು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ, ಕರಡು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ, ಡಾ: ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೈತಾನ್, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್‌ರವರು, ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್‌ರವರು, ಶ್ರೀ ಮುನ್ಸಿ ರವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ 2 ವರ್ಷ 11 ತಿಂಗಳು 18 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಮತ್ತು 4 ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿದರು. 60 ದೇಶಗಳ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದೆ. 1949 ನೇ ನವೆಂಬರ್ 26 ರಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ನೆಹರೂರವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. 7 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು, 22 ಅಧ್ಯಾಯಗಳು, 392 ವಿಷಯಗಳನ್ನು, 8 ಅನುಸೂಚಿಗಳಿಂದ ಸಂವಿಧಾನವು ಸ್ವೀಕೃತಗೊಂಡಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 26, 1949 ರಂದು ಸಂವಿಧಾನವು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆ ದಿನವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ದಿವಸ ಎಂದು ಆಚರಿಸುವ ರೂಢಿ ಇತ್ತು. 2015 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀಯುತ ಮೋದಿ ರವರು 26ನೇ ನವೆಂಬರ್ ದಿವಸವನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ದಿನ ಎಂದು ಆಚರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕರೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದಾದ ನಂತರ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಂವಿಧಾನ ದಿನ ಎಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಡಾ:ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ 125 ನೇ ವರ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಜಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನ ದಿನ ಎಂದು ಆಚರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕರೆ ಕೊಟ್ಟರು.

1950, ಜನವರಿ 26 ರಂದು ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ, ಅಂದಿನ ದಿನವನ್ನು ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ದಿನವೆಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮೊನ್ನೆ 73ನೇ ಗಣ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಎರಡೂ ದಿನಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ದಿನಗಳಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು, 22 ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಂದ 25

ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. 395 ವಿಷಯಗಳಿಂದ 448 ವಿಷಯಗಳು ಇವೆ. 8 ಅನುಸೂಚಿಗಳ ಬದಲು 12 ಅನುಸೂಚಿಗಳಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 1,17,396 ಶಬ್ದಗಳು ಇದ್ದು, ನಮ್ಮದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಸಂವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. Parliament Library ಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಿದ್ದು, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಗ ಕೇವಲ ರೂ.64 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯೂ ಇದೆ. ಡಾ: ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಗೌರವ ಸೂಚಿಸಿದರೂ ಕಡಿಮೆ. ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ತೊಂದರೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಡಾ:ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 13 ಉಪ ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿ, ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಡಾ: ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ನಮ್ಮದು ಅತ್ಯಂತ ಜೀವಂತ ಸಂವಿಧಾನ. ಎಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಇದೆ ಹೇಳಲು ಬಹಳ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಲು, ಭ್ರಾತೃತ್ವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸೋವಿಯತ್ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಐರ್ಲೆಂಡ್‌ನಿಂದ, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಪಾನ್ ದೇಶದಿಂದ, ಸಂಸದೀಯ ಸ್ವರೂಪ, ಪೌರತ್ವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟನ್ ದೇಶದಿಂದ, ರಾಜ್ಯಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೆನಡಾದಿಂದ, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ನಾವು ಅದೃಷ್ಟವಂತರು ಹಾಗೂ ಪುಣ್ಯವಂತರು. ನಾನು ಹಾಗೂ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಚರ್ಚೆ ಸದನದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, 5 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ 50 ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ವಿಧಾನ

ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ 25 ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳು ಹೊರಬಂದಿದೆ. ದಿನಾಂಕ 3-3-2020 ರಂದು ಸದನದಲ್ಲ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು-ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪುಸ್ತಕದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಬಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಮುಂದುವರೆದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 20 ಬಾರಿ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಬದಲು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ 20-30 ಬಾರಿ ಬದಲು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 12-13 ಬಾರಿ common ಆಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ದೇಶವು 4 ಬಾರಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಭಾರತ ದೇಶವು 73 ವರ್ಷ ಕಳೆದು ಅಮೃತ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ 73 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ಈ 73 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟು ಸತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಯಾಯ ಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರುವಷ್ಟು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇಶಗಳು ಹೇಗೆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನೇ ಬದಲು ಮಾಡಿವೆಯೋ ಆ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುವಂತಹ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅಥವಾ ಚಿಂತನೆ ನಮಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ನಾವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಾವು ಒಮ್ಮೆ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, 1858 ಮತ್ತು ಅದರ ನಂತರ 1935ರಲ್ಲಿ ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಅನೇಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ, ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು

ಹೇಗೆ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಷ್ಟೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಶತಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ವೇದ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಏನು ಹೇಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯದ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಷರವೂ ಸಹ ಆಚೆಈಚೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಶಾಸನ ರಚನೆ ಮಾಡುವವರು ಇಂತಹ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅದು ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೇ ನಮಗೆ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿದೆ. ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗಿರುವುದು ಬೇರೆ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ನಾನು ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದರ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಧೇಯಕಗಳಿಗೆ ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು ಆದರೆ, ನಾವು ಅಂಗೀಕಾರ ನೀಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅದು ಕಾನೂನು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧಾನ ಮಂಡಲ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ವಿಧೇಯಕ ಘನತೆವತ್ತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲೂ ಸಹ ಅಂಗೀಕಾರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಅದು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಚೆಕ್ ಅಂಡ್ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮಗೆ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೆಂದು ವಿಧಾನಮಂಡಲ ಕಾನೂನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂವಿಧಾನದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಈ ಇಬ್ಬರ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆಯದ ಹೊರತು ಅದು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಸಂವಿಧಾನದ ಆಯಶಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಂದು ಅಕ್ಷರ ಆಚೆಈಚೆಗೆ ಹೋದರೆ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬದಲಾಗಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಾಂಗವು ಸಹ ಬಲಯುತವಾಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ತಮಗೆ ನೆನಪಾಗಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಬಡತನ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆ ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲ ಇವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶ ಈ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಪಿಒ-74 ಎನ್ನುವ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಪರಕೀಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಾವು ಎಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಭೋಗದ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜ್ಞಾನದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಹ ಲೂಟಿ ಹೊಡೆದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಗೋಧಿಯನ್ನು ಹೊರ ದೇಶಗಳಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದಕ್ಕೆ ಈ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬಹಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಕೊಡುಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವುಗಳು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವಂತಹ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಇವೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಭಾಗದಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು 'ಸಂವಿಧಾನದ ಒಡವೆ' ಎಂದು ಕೆಲವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಹಾರವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು, ರತ್ನ ಹವಳಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದರೆ ಅದು ಯಾವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಂ.ಮುನ್ನಿಯಂತಹ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳು ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು 'ರಾಜಕೀಯ ಜಾತಕ' (political Horoscope) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು 'ಮುಖವು ಮನಸ್ಸಿನ ಸೂಚಿ' ಆಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಮುಖಸೂಚಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪ್ರಸತಾವನೆಯನ್ನು 'ಸಂವಿಧಾನದ ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

'ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಗಳು' ಈ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರಮಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಶೇಷತೆಗಳೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜನರಿಂದ ಜನರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಭಾರತ ದೇಶವು ಒಂದು ಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನಾವು ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೂ ಅಡಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎನ್ನುವ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜವಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದರೆ, ಭಾರತವನ್ನು ಸುಖೀ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಧಾನ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಧರ್ಮದ ಸಮಭಾವದ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಮ್ಮದು. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರವರ ಧರ್ಮ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದ್ದರೂ ಸಹ 'ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರ' ಎಂದು 1976ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 'ಸೆಕ್ಯುಲರ್' ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಸಮಾನವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯ ನಮ್ಮದು. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಜನರಿಂದ ಜನರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಜನರಿಸೋಸ್ಕರ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರ' ಎಂದು ಅಬ್ರಾಹಿಂ ಅಂಕನೌರವರು 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದರು. ನಿಯಮಿತ ಕಾಲಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುವ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಈ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಚರ್ಚೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವುದೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿದೆ.

ನ್ಯಾಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವ ಇವು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಯ ನಾಲ್ಕು ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಧರ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನಂಜಿಕೆ

ಮತ್ತು ಉಪಾಸನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾದ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೇಗೆ ಮುಖ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾನತೆಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿದ್ದಂತೆ ಸಮಾನತೆಯಿಲ್ಲದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವ ಇಲ್ಲ ಅಡಕವಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಘನತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಏಕತೆ ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಭ್ರಾತೃತ್ವ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಿವಿಧ ಜನಾಂಗಗಳಿರುವ ಭಾರತ್ವ ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜಾಗಿ ಅಥವಾ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭೇದಭಾವನೆ ಇರಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತು ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಹುಮತದ ಬೆಂಬಲ ಹೊಂದಿರುವವರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಯುಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರಚನೆ ಹೊಂದಿವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 6 ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾಳು ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಜಾಗೃತರಾಗಬೇಕು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು, ಶೋಷಣೆ ವಿರುದ್ಧ ಹಕ್ಕು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹಕ್ಕು, ಸಂವಿಧಾನ ಪರಿಹಾರ ಹಕ್ಕು ಈ ಎಲ್ಲದರ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲೂ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ, ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಏಕ ಪೌರತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಗೊಂದಲಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಕೊಡಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂದು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವ ದೇಶಗಳೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕುರಿತು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರ ಮಧ್ಯೆ, ಸಮಾಜಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಚರ್ಚೆಗಳಾಗಿವೆ. ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆಯೇ ಇದ್ದೇವೆ. ನಾನು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆಯೇ ಇದ್ದೇವೆ; ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ-ಭೇದಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ವಿಷಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಒಂದು ಅಪಾಡದಂತೆ, ರಂಗವೇದಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗೇನು ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಈ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಆ ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇರಲಿವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿತ್ತು. ಸಂವಿಧಾನದ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ವಾದ-ವಿವಾದಗಳಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದಗಳು ಇರುವುದು ಬೇರೆ. ಬಹುಮತ ಇದ್ದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಜನ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಷಯಗಳೇನಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಗೆಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲ; ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಅಳವಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವಯಸ್ಸು ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿ ಇರಬಹುದು, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸೇವೆಗಳು ಇರಬಹುದು, ಕೆಲವು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳಿಲ್ಲವನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನಾಗಿಯೇ

ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳನ್ನು 333ನೇ ವಿಧಿಯಿಂದ 342ನೇ ವಿಧಿಯವರೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಸಂವಿಧಾನವು ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದಲ್ಲದೇ ಅವುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಖಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ-ಸಂವಾದಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಚ್ಛೇದ 51(ಎ)ನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ನಾವು ಪವಿತ್ರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಜನರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದೇರೀತಿ ನಮ್ಮ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಜನರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದೇರೀತಿ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಾತನಾಡ ಬೇಕು. ಒಂದು ಕಡೆ ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೂ ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೂ ಸಂವಿಧಾನರೀತ್ಯ ಇತಿಮಿತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದರೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರ ಅಲ್ಲ. ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ಹೇಗೆ ಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಏನೆಂದರೆ ಅದು ಮಾತನಾಡುವುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ "ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಜಿಂದಾಬಾದ್" ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಆಕೆಯನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮಾತನಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲವೇ, ಇದು ವಾಕ್ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹನನ ಅಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳ ಬಂತು. ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲರುವ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಘೋಷಣೆ ಹಾಕುವಂಥದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ; ಸಂವಿಧಾನರೀತ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ತಾವೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ

ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಹಕ್ಕುಗಳು ಹೇಗೋ ಅದೇರೀತಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಅನೇಕ ಹಿರಿಯರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಯಾರೂ ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ನಾನು ಆರನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಶಾಸಕನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ, 1994 ರಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ಸಹ ಅವರು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಬ್ರೇಕ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕುರಿತು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಾದು ನೋಡೋಣ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ದೂರವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದೂರವಾದರೆ ಅರಾಜಕತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿಹಾಸ ಇರುವಂತಹ ದೇಶವಾಗಿ, ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ದೇಶದವರಾದ ನಾವು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಂಗದವರು, ಕಾರ್ಯಾಂಗದವರು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವ ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೆ ಅಂಗ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಮಾಧ್ಯಮದವರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರೆಯದೇ ಹೋದರೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಕ್ಷಕರು ಇನ್ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಶಾಸಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ, ಈಗ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹ ಅನೇಕ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬಂತು. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಸಂವಾದ ಮಾಡಬೇಕು, ಅದರ ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು-ಹೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಗಳು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಇರಬೇಕು. ಈಗಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರುಗಳಲ್ಲ ಆ ಭಾವನೆಗಳು ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಹೊಂದಿರುವವರನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಚುನಾವಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವವರು ಯಾವರೀತಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೀರಿ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಟಿಕೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನಂತರ

ಗೆಲ್ಲಬೇಕು, ಗೆದ್ದ ಮೇಲೆ ಜನರ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವಂತಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ನಿಮ್ಮ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಎಂದಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ, ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ನಗರಸಭೆ, ಪುರಸಭೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಷವರ್ತುಲದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿಷವರ್ತುಲದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಆಗದೇ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚೆಯಾಗದೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದು ಸರ್ವಾನುಮತದ್ದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಅದು ಅನೇಕ ವಿಪರ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂವಾದಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ನೀವು ಮೇಲ್ಮನೆ ಸದಸ್ಯರು; ಹಿರಿಯರು. ನಮ್ಮ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲರುತ್ತೀರಿ. ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ಕೆಳಮನೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಬೇಕು. ನೀವು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಇದೆ, ಅಭಿಮಾನ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಶತಮಾನಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಇದೆ.

ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕದವರಾಗಿ ಹೆಮ್ಮೆಪಡಬೇಕು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದವರಾಗಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ತುಂಬಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹರಿಕಾರರು ಎಂದು ನಾವು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೈಸೂರು ರಾಜರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು ಅದು ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ. ರಾಜರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅವರು ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಒಂದು ವಿಷಯ ಬಂದರೆ ಹತ್ತು ಮುಖಗಳಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನ ಸಭೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನವರು ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು

ಮರೆಯಬಾರದು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಮರೆತರೆ ಹರಾಜಕತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರ ಜೀವನ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಏನೇನು ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಾದರೆ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಮಗೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಬಾರದು ಎನ್ನುವಂಥದ್ದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕಾರ್ಯಾಂಗದವರು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವಂಥದ್ದಲ್ಲ.

ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಯಿತು, ಇಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಯಿತು ಎಂದು ಆರೋಪ, ಪ್ರತ್ಯಾರೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೆ ಐ.ಎ.ಎಸ್., ಕೆ.ಎ.ಎಸ್., ಐ.ಪಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಓಪನ್ ಆಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರು ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವ ಕಡತದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಹೇಗೆ ಭ್ರಮನಿರಸನಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕಾರ್ಯಾಂಗದವರು ತಮ್ಮ ಬೇಜವ್ವಾರಿತನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ನೀವು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ನಿಜ, ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ. ನಾವು ವಿಷವರ್ತುಲದ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಾಂಕ್ಸ್ಟ್ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೆ. ಅದಾದ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಓಂಬರ್ಲಾ ರವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಜಂಟಿ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಈ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಂದ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ್ದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಚುನಾವಣಾ ಸುಧಾರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಯಬೇಕೆನ್ನುವು ಉದ್ದೇಶ ಇದೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ನಾನು ಕೂಡ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ 14ನೇ

ತಾರೀಖನಂದು ಅಧಿವೇಶನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಮೊದಲನೇ ವಾರ ಬೇಡ, ಎರಡನೇ ವಾರದಂದು ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಸದನದಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.

ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸದನದ ಚುನಾವಣೆಯೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಂದ ಇರುವಂಥದ್ದು. ನಿಮ್ಮ ಸದನದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸಲ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟಸುಖ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ಕಾರಣ ಎಂದಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲ ಏನು ಲೋಪದೋಷಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೀರಾ? ನಮ್ಮನ್ನಷ್ಟೇ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡೋಣ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲ ಜನರ ಆಶಯ ಬಹಳ ಇದೆ. ನಾನು ಅದೆಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಜನರ ಆಶಯ ಏನಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ? ಅವರ ಮನೆ ಎದರುಗಡೆ ಗಟರು ಕಟ್ಟದೆ ಎಂದರೆ ಅವನೇ ಕೋಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡಿಸಿದ್ದರೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡುವುದು, ಆ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿ ಸದಸ್ಯರು ಅದೇ ರೀತಿ ಸರ್, ನಮ್ಮ ಕಮೀಷನರ್ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ, ನೀವೇ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಎಂ.ಎಲ್.ಎ., ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ., ಎಂ.ಪಿ. ಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅವರವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಹೇಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವಂಥದ್ದು. ಮನೆಯಲ್ಲ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಅವರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳಿಗೆ ನಾವು ಸ್ಪಂದಿಸಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ನಾವು ಹುಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಹೋಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಆಗುವ ಕಷ್ಟ ಏನು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾವು ಈಡೇರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವಂತಹ, ನಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೇಗೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲೇಬೇಕು. ಮತದಾರರು ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ

ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದಂತಹ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳು.

ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯ ಫಲ ಅರ್ಹರಿಗೆ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಂಥದ್ದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಕೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಜನರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಬಹಳ ಇದೆ. ಆ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸೋಣ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾವು ಒಂದು ಪಕ್ಷದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ನಮಗೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾವು Form A and Form B ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಹೊಂದಿದ ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪಕ್ಷ ಅನೇಕರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀವು ಯಾವ ಪಕ್ಷ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪಕ್ಷ ಇಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಪಕ್ಷದ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಪಕ್ಷದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಪಕ್ಷದಲ್ಲ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ? 'TENTH SCHEDULE' OF 'INDIAN CONSTITUTION' ನ Anti-Defection Law (ಪಕ್ಷಾಂತರ ನಿಷೇಧ) ಗೆ amendment ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಲೋಕಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಓಂ ಬರ್ಲಾಕವರು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರನ್ನು, ನನ್ನನ್ನು, ಒರಿಸ್ಸಾ ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಉಪ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಉಪ ಸಮಿತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪಕ್ಷಗಳು ಕೂಡ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿ ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಅವನಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಗಬೇಕೋ ಅದು ಆಗಬೇಕು. ಯಾರು cooperative movement or student movement ಬಂದಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆಯೋ, ಯಾರು ಪಾರ್ಟಿ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರು ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ movement ಗಳಿಂದ develop ಆಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇದೆಯೋ ಅವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ

ಪಕ್ಷದಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಬೆಳೆಸುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೂ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವಂತಹ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಭಾಗವೂ ಒಂದು ಇದೆ.

ನಾವು ಹೀಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವವರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ, ಜಾತಿಗೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ತೋಳ್ಬಲ, ಹಣದ ಬಲ, ಇನ್ನು ಯಾವುದೋ ಬಲದ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ನಾವು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಸಮಸ್ತ ಜನತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಯವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕುಚಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯತೆಯ ಭಾವನೆಯ ವಿಷಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯವರು ಇದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಒಂದು ಜಾತಿಯಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಎಲ್ಲರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಎಲ್ಲರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕೇವಲ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಲ್ಲ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೂ ಇದೆ. ನಾನು ರಾಜಕೀಯ, ಪಕ್ಷ ಆಧಾರಿತವಾದಂತಹ ಅಥವಾ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆಯ್ಕೆಯಾದಂತಹ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ನಿನ್ನೆ 48 ಸದಸ್ಯರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ನಾನು ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮದಾಗಿರಬೇಕು. ನಾವು ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದೇವೆಂದರೆ, ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಾವು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅನುಭವವುಳ್ಳವರನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನೆ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರನ್ನು, ಮಾನ್ಯ ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್‌ರವರನ್ನು, ಮಾನ್ಯ ಬಿ.ಎಲ್.ಶಂಕರ್‌ರವರನ್ನು

ಕರೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಕೆ.ಆ.ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡರವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಅನುಭವವುಳ್ಳವರನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಮುಗ್ಧ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಗಳು ನಮಗಿರಬೇಕು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಪುರುಸೋತ್ತು ಆಗದೆ ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು, ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳವರು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಬೇಕು. ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲ ನೀವು ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇತ್ತೋ ಆ ಭಾವನೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಚಹಾ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರು ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಗಿರುವಂಥವರು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದ ಕೊಡುಗೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಂತಹ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ನಾವು ಆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸದ್ಭಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ಬಾರಿ, ಎರಡು ಬಾರಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ. ಆಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ. ಗಳಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೇನು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿಮ್ಮದಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು, ಹಕ್ಕುಗಳು ಜನಪರವಾಗಿರಬೇಕು.

ನಾನು ಮಾತನಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲ ಇನ್ನು 10 ನಿಮಿಷಗಳು ಬಾಕಿಯಿದ್ದು, ಆ ನಿಮಿಷದಲ್ಲ ನನಗೆ ತಾವು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿರುವ ವಿಷಯ ಏನಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ನೀವುಗಳು ಕೇಳಬಹುದು. ನೀವು ಕೇಳುವಂತಹ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಏನಾದರೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಷಯಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲಕ್ಕೆ ತಜ್ಞರನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಇದರ ಪರಿಷ್ಕೇಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ ಏನೆಂದರೆ ಆರೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನರು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಲ್ಲ 224 ಜನ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದು, 75 ಜನ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಎಂತಹ ಅದೃಷ್ಟವಂತರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿ. ಆರೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲ 75 ಜನ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದೇ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹದ್ದು. ಅದು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆರೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲ 75 ಜನ ಸದಸ್ಯರಾಗುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ , ಆರೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನರು ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 135 ಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವೇ ಮಾಡಬೇಕಾದಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾವೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾವೇ ಮಾಡಬೇಕಾದಂತಹ 3 ಕೆಲಸಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ನಾವೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಅದು ಕಾನೂನು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕಾರ ಆದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಕಾನೂನು ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಕಾಯಿದೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಅದು ಕಾಯಿದೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವೇ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮದು. ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹ ಅವಕಾಶಗಳು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮದು ನೋಡಿ. ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಸಹ ನಮ್ಮದೇ ಕೆಲಸ. ನಾವು ಇಲ್ಲ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಲಕ್ಷ ಬಜೆಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ನಾವೇ ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ನಾಳೆ 1 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮದೇ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅಧಿಕಾರ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ, ಯಾರು ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಆದೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ಬಜೆಟ್ ಕ್ಲಿಯರ್ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಕೋರ್ಟ್ ಆದೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ಬಜೆಟ್ ಕ್ಲಿಯರ್ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಜನರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ಎಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ ನೋಡಿ. ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ನಾವು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಡಳಿತ ಭಾಗವಾಗಿ ಏನು ರೂಪಿಸುತ್ತೇವೆ, ಅದು ಸಹ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ಜನ ಪರವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸಹ ನಮ್ಮದೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹಿ ಮಾಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಅದು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಇದೆ ಎಂದು ಅರಿವು ಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಇತ್ತೀಚಿನ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆಗುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಜಂಜಾಟಗಳು 108 ನಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶಿಥಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಇಡೀ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ Bone Cancer ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನಾವು ಕಾರಣಿಕರ್ತರಾಗುತ್ತೇವೆ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶಿಥಿಲಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಂದ

ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬ ಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ, ಕ್ಷಣದಿಂದ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲ ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ ನಾನು ವಿಧಾನ ಮಂಡಲ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಘಟನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಯಾರಿಗೂ ಗೌರವ ತಂದು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಗೌರವ ಇಲ್ಲ. ನಡೆದಿರುವಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಇರಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲ ಚರ್ಚೆ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಜ ಚರ್ಚಿಸುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವೇ ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನಮಗೆ ಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿವೆ. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಹೇಳಿರುವ ಒಂದು ಮಾತು ಇದೆ. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಂಡಿಸುವಾಗ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಇದಾಗಿದೆ. “ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂವಿಧಾನವಾದರೂ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅದರಲ್ಲ ವಿಫಲವಾದರೆ, ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ದೂಷಿಸಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದೋಷ-ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಂತಹ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ

ಡಾ|| ಶಾಲನಿ ರಜನೀಶ್, ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ:- ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರೇ, ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ನಾನು ಕೇವಲ 10 ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ 10 slides ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸುಮಾರು ರೂ.2,34,000 ಕೋಟಿಗಳ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಫಲತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಫಲತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಇರಲಿಲ್ಲ. Expenditure ಆಧಾರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಇಷ್ಟು ಹಣವಿದ್ದು, ಇಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಜನರಿಗೆ ಏನು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 1,200ರಷ್ಟು ಸೂಚಕಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊರ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆಸಕ್ತರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರ ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ ತಮ್ಮ constituency ಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ಅಂದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಯಾರು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರು, ಯಾರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ 1200 ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಾವು ಒಂದು comparison ಮಾಡಿ ನೋಡಬಹುದು. <https://kgis.ksrsac.in/kag1/> ಎನ್ನುವ website ಗೆ ಹೋದರೆ

ಅಲ್ಲ map ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳೂ ಸಹ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತವೆ.

'ಅವಲೋಕನ' ಎನ್ನುವ ನಮ್ಮ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲ ರೂ.2,34,000 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನದಲ್ಲ SCP/TSP, externally aided ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಆಯವ್ಯಯ ಇದೆ, ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಬಾಕಿಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿನೋಟ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ click ಮಾಡಿದರೆ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು, ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು, ಇಲಾಖಾವಾರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ವಾರು ವಿವರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದು public domain ನಲ್ಲ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ central sector, state sector ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ 1830 ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲ ರೂ.1 ಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು 356. ರೂ.10 ಕೋಟಿಗಳವರೆವಿಗೆ 600 ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ. ರೂ.100 ಕೋಟಿಗಳವರೆಗೆ 600 ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ. ರೂ.100 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಯೋಜನೆಗಳು 272 ಇವೆ.

ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುವ ಮತ್ತೊಂದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ 'ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ'. ಈ ವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲ ರೂ.500 ಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಯವ್ಯಯ ಒದಗಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯಿದ್ದರೂ ಅದರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಆಗಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಇರುವ ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನಾವು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ವರದಿಯನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯ website ನಲ್ಲ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಬೈಸಿಕಲ್‌ನಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಿರಬಹುದು, ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಿರಬಹುದು, ಸಾರಿಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆಯಿರಬಹುದು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ ನಾವು ವರದಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದಲೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ, ಕೇವಲ ರಾಷ್ಟ್ರವಲ್ಲ, ಪ್ರಪಂಚದ 193 ದೇಶಗಳು 17 ಗುರಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲ ಸಮಾನತೆ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಮಾನತೆ ಬಗ್ಗೆ

ಆಗಿರಬಹುದು, ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಗಿರಬಹುದು. ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲ, Planning Department ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ 17 ಗುರಿಗಳು ಏನು?

1. ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ
2. ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ
3. ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ
4. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ
5. ಅಂಗ ಸಮಾನತೆ
6. ಸ್ವಚ್ಛ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ
7. ಅಗ್ಗವಾದ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಶಕ್ತಿ
8. ಗೌರವಯುತ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
9. ಉದ್ಯಮ, ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು
10. ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಇಳಿಕೆ
11. ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು
12. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ
13. ಹವಾಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ
14. ಜಲದ ಜೀವರಾಶಿ
15. ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಜೀವರಾಶಿ
16. ಶಾಂತಿ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸದೃಢ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
17. ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ rank ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಈ ವರ್ಷ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಆರನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲತ್ತು. ನಮಗಿಂತಲೂ ಮೇಲೆ ಕೇರಳ, ತೆಲಂಗಾಣ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳಿವೆ. ಈ 17 ಗುರಿಗಳ ಪೈಕಿ ಐದನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಯೂ ನಾವು ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಐದು ಗುರಿಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ, ಸ್ವಚ್ಛ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಜೀವರಾಶಿ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ಕೇವಲ ಶೇ.17ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬಡತನದಲ್ಲಿದೆ. ಆ 17% ಜನರ ಬಡತನವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ತರಗಳ umbrella scheme ಮಾಡಿದರೆ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಪ್ರತಿಶತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯಾಗಬಹುದು. ಕೇರಳದಲ್ಲ 0.7% ಬಡತನ ಇದೆ. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲಾ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತಲೂ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ಗುರಿಯನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕ ಮಕ್ಕಳು 36% ಅದರಲ್ಲಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲ ತಾವು ನೋಡಿರುತ್ತೀರಿ. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆ. ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಜನರು ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. Diabetes, heart attack ಎಲ್ಲಾ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು 3ನೇ ತರಗತಿಯಾದ ನಂತರ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್.ಉ.ಇ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಓದಬೇಕೆಂಬುದು ಗುರಿ.

ಅಂಗ ಸಮಾನತೆಯೆಲ್ಲ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಕೆಳಗಿದೆ. ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಂಗ ಸಮಾನತೆಯೆಲ್ಲ ಕೆಳಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ IIIT Bangalore ಜೊತೆಗೆ big data analytics ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯಿರದೆಯೋ ಅಲ್ಲಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇವಲ ಶೇ.17 ರಷ್ಟು ಜನ ಬಡತನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ನಕಾಶೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು

ಬಡತನವಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲ ನಾವು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು focus ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಬಡತನದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಆ ಯೋಜನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಕೇಳಲಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡತನ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ income ಅಲ್ಲ, ಈಗ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಮಕ್ಕಳ ಮರಣ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮರಣ, ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ, ಶೌಚಾಲಯ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವಸತಿ ಇವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ 10 points ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. 10 criteria ಆಧಾರದಲ್ಲ ನಾನು ಯಾರು ಬಡತನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ನಕಾಶೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಖಾರಿಫ್ ಸೀಸನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ತೋರಿಸಿರುವುದು ಐದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೃಷಿಗಳಾದ ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳವರೆವಿಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ 398 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಾವು ತಲುಪುತ್ತೇವೆ. ಹಸಿವುಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅದನ್ನು redistribute ಕೂಡ ಮಾಡಬಹುದು. ಪಂಚಾಯತ್‌ವಾರು ನಮಗೆ data ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಸುಧಾರಣೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲ focus ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ 22 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಲಿಕಾ ಫಲತಾಂಶವಿರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕಾ ಫಲತಾಂಶ ಎಲ್ಲ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ ಹಾಗೂ dropout ಗಳು ಎಲ್ಲ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ focus ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಎಸ್ ಡಿ ಜಿ 5 - ಅಂಗ ಅಸಮಾನತೆ

ತಾವೀಗ ಅಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪವರ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ 97 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದೆ. ಅಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಬಹುಆಯಾಮದ ಬಡತನ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಇದೆಯಾ? ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇದೆಯಾ? ಅವರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಇದೆಯಾ? ಇತ್ಯಾದಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಸೇರಿ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯವರು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಇಲಾಖೆಯವರು ಇಲ್ಲಿ focus ಮಾಡಿದರೆ, ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈ 97 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ನಮ್ಮ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿದೆ. ತಮಗೆ ಅದರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

AKANKSHA ತಂತ್ರಾಂಶ

ನಾವು "AKANKSHA" ಎಂಬ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ತಮಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಇದರ ವಿವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು CSR. ಈಗ ನಮಗೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಇದೆ, ಅದಲ್ಲದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿನೂತನವಾದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು single portal ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದರೆ, ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ Corporate companies ಅವರ ಒಂದು ಮಾಹಿತಿ contact links, ನಮ್ಮ 15 ಸಾವಿರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಆ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು 5 ಸಾವಿರ ಎನ್.ಜಿ.ಒ.,ಗಳು ಇವರೆಲ್ಲನ್ನು ಈ portal ನಲ್ಲಿ entry ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಅಂಕ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಅಂಕ್ ಮೂಲಕ ಯಾವ ಇಲಾಖೆಯವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಉದಾಹರಣೆ ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು Computer Lab ಆಗಬೇಕು. ಅದು CSR ನಿಂದ ಆಗಬೇಕು. ಇದು CSR Fund ನಿಂದ ಆಗಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಹಣ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯವರು Website ಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, Corporates ರವರು ಎಲ್ಲ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕೋ, ಬಾಗಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕೋ ಎಂದು Corporates ಗಳಿಗೆ ಇದು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರ guidelines ಪ್ರಕಾರ, ಅವರ

ಕಾಲಮಿತಿ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು Online ಆಗಿ MoU ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ನಾನು ಹಣ ಕೂಡುತ್ತೇನೆ, ನೀನು ಅದನ್ನು implement ಮಾಡಿ work ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ವರದಿ ಬಗ್ಗೆ Photo, Video, Amount, Utilization Certificate ಎಲ್ಲವೂ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲ 287 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅನುದಾನ CSR ರಡಿ ಬಂದಿದೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ Akanksha Portal ಪಾಸ್‌ವರ್ಡ್‌ವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಪಾಸ್‌ವರ್ಡ್‌ವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ನಾವು CSR Partners ಗೆ ಒಂದೇ ಕೋಟಾದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಡಬಹುದು ಮತ್ತು follow-up ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು "Akanksha ತಂತ್ರಾಂಶದ" ಒಂದು ನೋಟ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸಕರ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ

ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಭೆಯ ವಿವರ

ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಶಾಸಕರ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಒಂದು "ಗಾಂಧಿ ಸಾಕ್ಷಿ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು" ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವರ್ಷದ 2020-21ರ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿದ್ದು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 812 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅನುದಾನ ಖರ್ಚಾಗದೆ ಅವರ ಪಿ.ಡಿ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇದೆ. As on 1st of April, ಈ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲ. ಅದರ ವಿವರ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಇದೆ. ಅದು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಈ ವರ್ಷ 450 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಅವರ ಬಳಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.1,273 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ಪೈಕಿ ಇದುವರೆಗೂ ಖರ್ಚು ಆಗಿರುವಂತಹ ಹಣ ಒಟ್ಟು ರೂ.726 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಉಳಿಕೆ 500 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಅವರ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಈ ತಂತ್ರಾಂಶದ ಅಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು Deputy Commissioner ಅಥವಾ Assistant Commissioner ರವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಡಿ.ಸಿ., ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ enter ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿ enter ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾಸಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇಂತಹ

ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು Panchayath Raj Engineering Department Engineer ಅಥವಾ PWD Engineer ಬೇರೆಯವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೊತ್ತ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಅಥವಾ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ಅವರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಈ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ enter ಆಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ನಿರ್ದೇಶನ ಏನಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಬಹುತೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ entry ಮಾಡಿದ ತಕ್ಷಣ ತಾವು ಯಾವ ಏಜೆನ್ಸಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, let us say PRED, ಜಿಲ್ಲಾ PRED Executive Engineer ಗೆ ಅದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ತಾವು ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ low-down ಯಾರು AEE ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೂ ಸಹ ಆ ಮಾಹಿತಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಶಾಸಕರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ, AEE ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಸ್ಥಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ site availability ಇದೆ, line estimate ಮಾಡಿ, ಇದು ಇಷ್ಟು ಅಳತೆ ಇದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಅಮೌಂಟ್ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಅವರು line estimate ಅನ್ನು ಹಾಕಿ ವಾಪಸ್ಸು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯವರಿಗೆ ಅಥವಾ Assistant Commissioner ರವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಆಡಳಿತ ಅನುಮೋದನೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಅವರು 75% ಅಂದರೆ, 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿದ್ದರೆ, ಅದರ 75% ಹಣವನ್ನು ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗೆ advance ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. PRED or KREDL ಎಲ್ಲಾ ಹಾಕಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ, ತಾವು ಯಾವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಅವರಿಗೆ entrust ಮಾಡಬೇಕು. ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಟೆಂಡರ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಟೆಂಡರ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು majority work five percent ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಒಂದು ಪೋಟೋವನ್ನು upload ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಾದ ಕೂಡಲೇ ಡಿ.ಸಿ., ಕಛೇರಿಗೆ ಅಥವಾ ಎ.ಸಿ., ಕಛೇರಿಗೆ ಉಳಿದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಇಂಜಿನಿಯವರ ಕಛೇರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದು ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ ಎಂದರೆ, ಅದು ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವ ಇರಬೇಕು.

ತಿಂಗಳಾನುಗಟ್ಟಲೇ ಕಡತ move ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಡತ Executive Engineer Office ನಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಿರುತ್ತದೆ. Executive Engineer Office ರವರು AEE ಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. AEE ರವರು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. Estimate ಅನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳು ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೇ ಬಾಕಿ ಇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಕರೆದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ಇದ್ದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ monitor ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ. ನಾನು ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು update ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಇದು ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಂತ್ರಾಂಶ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ, ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲ. ಇವರು ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಅವರು Executive Engineer ರವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು, ಮತ್ತೆ Assistant Executive Engineer ರವರಿಂದ ಚಲ್ ಬರುವುದು, ಮತ್ತೆ ಅವರು ಪೇಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. Estimate ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಸಭೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ simplify ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಆರ್‌ಡಿ‌ಪಿ‌ಆರ್‌ನಲ್ಲಿ 85% ಬರುತ್ತದೆ. ತಾವು PRED ಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ. PRED ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ implement ಬೇಗವಾದರೆ, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಬೇಗ ಆಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೇ ಹಳೆಯ ಕೆಲಸ 10 ವರ್ಷ, 8 ವರ್ಷವಾದರೂ ಸಹ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಹ, ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. Progress ಇಲ್ಲವೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ನಾವು PRED ರವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆಂದರೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ AEEಗೆ ನರೇಗಾದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಪವರ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 3 ರಿಂದ 4 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಒಬ್ಬ AEE ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆ AEE ಗೆ KLADS ಕೂಡ ನೇರವಾಗಿ ಡಿಸಿ ಕಛೇರಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಎಸಿ ಕಛೇರಿಯಿಂದಾಗಲಿ ನೇರವಾಗಿ ತಂತ್ರಾಂಶದಿಂದ ಪತ್ರ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಿಷಯ ಹೋಗುತ್ತದೆ. 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇದ್ದರೆ, Executive Engineer ರವರು ಟೆಂಡರ್ ಮಾಡಲಿ. 99% ಕೆಲಸವನ್ನು AEE ರವರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ implement ಮಾಡಲಿ. ತಾವು ಹೇಳಿದಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಕೊಡಲಿ. ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿ. ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ತಂತ್ರಾಂಶದಿಂದ remaining 25% ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ದೂರು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು estimates ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಲೈನ್. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, estimate ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ, administrative approval ಆಗಿ ಮುಂಗಡ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅಲ್ಲ implementation ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. Implementation ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತಡ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಜನರು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ.

ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನಡೆದಾಗ, ಹಿಂದಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಪಿ.ಡಿ ಅಕೌಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಣವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಇಲಾಖೆಯವರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಕೋವಿಡ್-19 ಎಂದು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಎರಡು ಕೋಟಿಯ ಅನುದಾನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಯಾವುದೇ ಕಂತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀವು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಫಂಡ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಇಲಾಖೆಯವರು ಅಖತವಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಬೇಗ ಹೇಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಸುವುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಾಗಬೇಕು. ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ accountability ಇದ್ದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಬಾರಿ ಈ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರಿಗೂ ಸಹ ಅದರ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕವಾರು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಅವರ ಅಕೌಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ opening balance ಎಷ್ಟು ಇತ್ತು? ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬಂತು? ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ? ಎಷ್ಟು advance ಹೋಗಿದೆ? ಅದರಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಪೇಮೆಂಟ್ ಎಷ್ಟು ಇದೆ? ಅವರು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು propose ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬ up to date ಮಾಹಿತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಚೇರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕೆಲಸವನ್ನು update ಮಾಡಲಿ. ಈಗ

financial matter ಅನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಚೇರಿಯವರು update ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ ಗೆ ಎಷ್ಟು ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ ಗಳಿಗೆ ಆರು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಬಳಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಪುಸ್ತಕ ಇದೆ. ತಾವುಗಳು ಇದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಈಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಸಹ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರೆ, ನೀತಿ ಆಯೋಗದವರು ಅದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದವರಿಗೂ ಕೂಡ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಮತ್ತೊಂದು ಪುಸ್ತಕ ಇದೆ. ಅಂದರೆ, 'ಮುನ್ನೋಟ-20-30' 'Vision-20-30'. ಅಂದರೆ, ನಾವು 2020-30ರ ಒಳಗಡೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವರ್ಷ-ವರ್ಷ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ 2030ರ ಒಳಗೆ ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ ಗಳಿಗೂ 135 ಕೋಟಿ opening balance ಇತ್ತು. ಆದರೆ, ನಾವು ಈ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಗೆ 111 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು 246 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಇದುವರೆಗೆ ಖರ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕೇವಲ 54 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ. ಇನ್ನು 171 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ ಬಾಕಿ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಸಭೆ ಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಏನೆಂದರೆ, ಶಾಸಕವಾರು ಇಷ್ಟು ಮೊತ್ತವೆಂದು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದರೆ, ಬೇಗ ಬೇಗ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಂತು ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಕಂತು ಬಂದಿದೆ, ಎರಡು ಕಂತು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ಶಾಸಕರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಜೂನ್ ಮತ್ತು ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಬರಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ಅವರ ಹಣ opening balance ಎಂದು ಪಿ.ಡಿ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈ

ವರ್ಷದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಂದರೆ, ಈಗ ಹಣವನ್ನು ಶಾಸಕವಾರು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅದನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ ಎಂದು ಹತ್ತು ಜನರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ತಾವು ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಅಡಚಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಪಿ.ಡಿ ಖಾತೆಗೆ ಕಂತು ಬಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ
Power Point Presentation ನ ಉಪನ್ಯಾಸವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12 ಗಂಟೆ 45 ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ
ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿತು)

**ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು,
ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು, ಶಾಸನ
ಸಭೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಪದಬಳಕೆ,
ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಗಳು**

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡ (ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು):- ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ಇಂದಿನ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನೆಚ್ಚಿನ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ ಮತ್ತು ಈ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ರೂವಾರಿಗಳಾದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರೇ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯವರೇ, ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಸಹಧ್ಯೋಗಿ ಸನ್ನಿತ್ರರೇ, ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರೇ, ಮಾಧ್ಯಮ ಸ್ನೇಹಿತರೇ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೂತನವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ನೂತನ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕಳೆದ 2 ದಿನಗಳಿಂದ ಗಂಭೀರವಾದ ತರಬೇತಿ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ತರಬೇತಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ನಿನ್ನೆ ಮತ್ತು ಇವೊತ್ತಿನ ತರಬೇತಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಕಾಲಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ, ಮುಂದಿನ 14ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಅಧಿವೇಶನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವಂತಹ ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ತಾಲೀಮು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ತರಬೇತಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಫ್ಲೋರೀ ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಿತಾಮಹ 'ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್' ಎಂದು. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಅನ್ನು 2349 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಗ್ರೀಕ್ ದೇಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಜ್ಞನಾದಂತಹ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಅವೊತ್ತಿಗೆ 153 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ, 'ದಿ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್' ಕೃತಿಯನ್ನು ಕ್ರಿಸ್ತ ಪೂರ್ವ 328ರ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಸರಿಸುಮಾರು 2349 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ರೀತಿಯ ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಗಳು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಕುರಿತು ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಅವರನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದು ನಾವು ಇವೊತ್ತಿಗೂ ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್‌ನ ಗುರು ಫ್ಲೋರೀ. ಫ್ಲೋರೀವಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿ, 'ದಿ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್' . ದಿ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರು ಐಡಿಯಲ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಮತ್ತು ಜಸ್ಟೀಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಐಡಿಯಲ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಎಂದರೆ, ಆದರ್ಶ ರಾಜ್ಯ ಎಂದು. ಆದರ್ಶ ರಾಜ್ಯ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಫ್ಲೋರೀವಿನ ಕೃತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಆಗಿತ್ತು ಎಂದರೆ, ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಂತಹ ಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದ ಜನರಿಂದಲೇ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ರಾಜ್ಯ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವಂತಹದನ್ನು ತನ್ನ ದಿ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಇರಬಾರದು, ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಪರ್ಕ ಇರಬಾರದು, ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಕೌಶಲ್ಯ

ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಅವರಿಂದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವಂಥದ್ದನ್ನು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ, ಸುಮಾರು 2349 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಫ್ಲೇಟೋ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಈ ತರಬೇತಿಯ ಮಹತ್ವ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಯಿತು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ, ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾದರಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಮಾದರಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಸದೀಯ ಮಾದರಿ. Presidential type of Democratic Government and Parliamentary type of Democratic Government. ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಮಾದರಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾದರೆ, ಬ್ರಿಟನ್ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶ ಸಂಸದೀಯ ಮಾದರಿಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಉದಯದ ತವರಾದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಉದಯದ ತವರೂರು ಬ್ರಿಟನ್. ನಾವು ಬ್ರಿಟನ್ ಮಾದರಿಯ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಂದರೆ, ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಸಂಸತ್ತೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ರಾಜ್ಯದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಮಂಡಲವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ, ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸದೀಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಮಂಡಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಮಹತ್ವ, ಘನತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಇದೆ.

ಒಂದು ಆಳವಾದ ಸತ್ಯ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಹಿರಿಯರ ಸದನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಹಿರಿಯರ ಸದನ ಇವೆರಡೂ ಸಹ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸದನಗಳು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆರಂಭವಾದ ನಂತರ, ಇದಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸಭೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಭೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಾಗಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ಸಹ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು 'permanent body' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ, ಅವು ಯಾವ ರೀತಿ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ, ಪ್ರತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ, ಉಳಿದ ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ

ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ಸದನ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನಸಭೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಲಿ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಂದರೆ, ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲ ಕೇವಲ ೦೩ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ೦೬ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತೆಲಂಗಾಣ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಇರುತ್ತದೆ. ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಮೊದಲು ಇದ್ದು, ಈಗ ರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ೦೬ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 169ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. It is a creation of Legislative Assembly. ಒಂದು ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅದು ಅಂಗೀಕಾರವಾಗಿ ಬಂದ ನಂತರ, ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಬೇಡವೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಪುನಃ ಅದು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂಗೀಕಾರ ಪಡೆದರೆ ಅದು ರದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂವಿಧಾನದ ರಾಜ್ಯ ಸಮಿತಿಗೆ ಇರುವ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನವೇ ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, it is a creation of Constitution, whereas Legislative Council of a State is creation of Legislative Assembly. ಹಾಗಾಗಿ. ಅದರ ಆಯ್ಕೆ, ಅದರ ಭವಿಷ್ಯ, ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಆ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ, ಆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಗೆಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡಬೇಕಿದೆ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಮುದ್ರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸದಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆ ನಿಯಮಗಳು. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದ 208 (i) ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದ ಪ್ರಕಾರ ಮುದ್ರಣ ಆಗಿರುವಂತಹ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲ 27 ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ, 350 ನಿಯಮಗಳು ಇರುತ್ತವೆ, ಎಣಿಕೆಗೆ ಬಾರದಷ್ಟು ಉಪ ನಿಯಮಗಳು ಇವೆ ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ 27ನೇ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದನದಲ್ಲ ಶಾಸಕರು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅವರು ಬಳಸಬೇಕಾದಂತಹ ಪರಿಭಾಷೆ, ಪದಪುಂಜ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಕರಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಗಳಾದಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಅತ್ಯಂತ relevant ಆದ ವಿಚಾರಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಇವೊತ್ತಿಗೂ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಇರುವಂತಹ ಸದನದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯನಾದಂತಹ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ಆದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

Practice and Procedure of Parliament by Kaul and Shakhder ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾವು ಈ Rules of Procedure and Conduct of Business in the Karnataka Legislative Council ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೇಗೆ ಓದುತ್ತೀರೋ, ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಓದುತ್ತೀರೋ, ಅದೇ ರೀತಿ Practice and Procedure of Parliament by Kaul and Shekhdhar ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಂತಹ ಹವ್ಯಾಸ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಜೊತೆಗೆ, ತಮಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಯಾರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ಶಾಸಕನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅವರು ಸದನದಲ್ಲ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. Involvement brings interest, curiosity and success. ಸದನಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗಲೇಬೇಕು, ಅದರಲ್ಲ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಲೇಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ವ್ಯಾಮೋಹ, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸ ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ತಾವು ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸದನದಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ, Kaul and Shekhdhar ಸದನದಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಆರಂಭದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸದೀಯ ಬದುಕಿನ

ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತಹ ಸಲುವಾಗಿ ಸದಸ್ಯರು ಸದನದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ನಡತೆ ಎಂಬ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸದನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಂತಹ ಸದಸ್ಯರ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯು ಸದನದ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಉಳಿಸಬೇಕಲ್ಲ. ಈ ಸದನದ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಸದನದ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಸದನದಲ್ಲ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನು? ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಏನೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳ 25ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ನಿಯಮ 303, 303ಎ, 303ಬಿ, 303ಸಿ, 304, 305, 306 ಮತ್ತು 307 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಸದನದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾಕ್ಕಿಂತ ಸದಸ್ಯರು ಸದನದಲ್ಲ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ನಡವಳಿಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸದಸ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಭೂಪಟದಲ್ಲ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸದನದಲ್ಲ involvement ಮತ್ತು ಸದನದಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸದನದಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಪಾತ್ರ, ಘನತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸದಸ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಮತ್ತೆ ಸದನಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗೇ ಆ ನಡವಳಿಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ, 303, 303ಎ, 303ಬಿ, 303ಸಿ, 304, 305, 306 ಮತ್ತು 307 ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಓದಲೇಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಮನವಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, 303 ನಿಯಮ ಮತ್ತು ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಮೊದಲನೇ ವಿಚಾರ

ಸದಸ್ಯರು ಸದನದಲ್ಲ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಸದನವನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಾಗಲೇ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಬರಬೇಕು. ಸದನದಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಆಸನಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತೆ ಮೇಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗಂತ ನೀವು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವಂತಹ ಭಾವನೆ ಬರುವುದು ಬೇಡ. ಆ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ಸದನಕ್ಕೆ ತಮಗೂ ಸೇರಿದಾಗಲೇ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಅರ್ಥ. ಆ ಮೂಲಕ ಸದನದ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಅರ್ಥ. ಹಾಗಾಗಿ ಸದನದ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ ನಿಮ್ಮ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿರಾಮಿಸುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಯೇ ಹೊರಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನೀವು ಸದನದೊಳಗಡೆ ಬರುವಾಗ, ಸದನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ತರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ತರಬೇಕು. ಅದು ಬಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ, ಪುಸ್ತಕ, magazine ತರುವುದು. ಅದನ್ನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಓದುವುದು, ಅದು ಕೂಡದು. ಸದಸ್ಯರ ಇಡೀ ಗಮನ ಸದನದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನಿಯಮ ಇರುವಂತಹದ್ದು. ಬಹಳ ಜನ ಸದಸ್ಯರು ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಕೂಡದು. ಆಗ ಪೀಠದಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಹಳ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ lounge ನಲ್ಲಿ ಓದಬೇಕು. ಬಹಳ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಓದಬೇಕು. ಸದನದೊಳಗಡೆ ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಕ್ಕೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದಂತೆ, ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ, magazine ಅಥವಾ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುವ ಸಂದರ್ಭವಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಏರು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿದರೆ, ಅದು ಕ್ರಮ ಬಾಹಿರ. ಆ ರೀತಿಯ ನಡವಳಿಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನೀವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಯಾರಾದರೂ ಸದಸ್ಯರು

ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹಾದು ಹೋಗುವಾಗಿದ್ದು. ಆದರೆ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ನಡುವೆ ನಿಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿ ಬರಬಾರದು. ಅದು ಗೌರವ ಮತ್ತು ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದಲೇ ಹೋಗಬೇಕು, ಬರಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಾಗ, ಅನಿವಾರ್ಯ ಜಾಗವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕತ್ತನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದು ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾದ ವಿಚಾರ. ಇನ್ನು ಸದನದಲ್ಲ ಸಚಿವರು, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸಭಾ ನಾಯಕರು, ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಾಗ, ಸಭಾಪತಿಯವರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಿದ್ದರೂ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮೂಲಕವೇ ಅದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲೀ, ಸಭಾ ನಾಯಕರಾಗಲೀ, ಸಚಿವರಾಗಲೀ, ಬೇರೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಲೀ ಗುರುತಿಸಬೇಕು ಪರಂತು ನೇರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ address ಮಾಡುವಾಗಿದ್ದು. ಇದು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ವಿಚಾರ. ಸಭಾಪತಿಯವರನ್ನೇ ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ಅವರ ಮೂಲಕ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಿಗೆ ನಾನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದರೆ ಹೊರತು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರೇ, ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿ ಎನ್ನುವ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರಲಿ. The members shall always address the Chair. ಯಾವತ್ತು ನೀವು ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮೂಲಕವೇ address ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನು ಸದನದಲ್ಲ ನೀವು ಮಾತನಾಡದೇ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, ನಿಶಬ್ಧವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇರೆಯವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುವಾಗಿದ್ದು. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಭಾಪತಿಯವರು ಯಾರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸದಸ್ಯರಷ್ಟೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತನಾಡಕೂಡದು. ಆಗ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಶಿಸ್ತು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲ mike ಗಳು ಇರುತ್ತವೆ, ಅಲ್ಲ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಆಸನವನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೋ, ಆ ಆಸನದಲ್ಲಯೇ ನಿಂತು

ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸೀಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟುರುತ್ತೀರಿ. ಆಗ ತಾವು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಾಗ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಕ್ಷಣ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಆಸನಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರಬೇಕು. ಆ ಆಸನದಲ್ಲೆಯೇ ನಿಂತು ಆ ಆಸನದಲ್ಲೆಯೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಅಷ್ಟೇ ಮಾತ್ರ ದಾಖಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಿಮಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಬೆಲೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಮಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲ, ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗ, ಸಭಾಪತಿಯವರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿ. ನಾನು ಕೋಟ್ ತಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕೋಟ್‌ನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ. ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿಯೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಟೀಪ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಫೋನ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸದನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಸದನದಲ್ಲ ಮೊಬೈಲ್ ಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಾರದು, ಪೋಟೋಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬಾರದು ಹಾಗೂ ಲೈವ್‌ನ್ನು ನೋಡುವಾಗ. ಯಾರೊಬ್ಬ ಬೇಕಾದಂತಹ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮೊಗಸಾಲಿಗೆ ಅಥವಾ ಮೇಲಿನ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಗ್ಯಾಲರಿಗೆ ಬಂದರು ಅಂತಾ ಹೇಳಿ ನೀವು ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯುವಾಗ. ಅಥವಾ ಅವರು ಬಂದರು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನೀವು ಅವರಿಗೆ address ಮಾಡಿ, ನೀವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ. ನೀವು ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ address ಮಾಡಿ, ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ನೀವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಸಭಾಪತಿಯವರ ಎದುರಿಗೆ ನೀವು ಕುಳಿತುರುತ್ತೀರೋ, ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಪಿರಕೆ ತೋರಿಸಬಾರದು. ನಾನು ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಬೆನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ, ಅದು ಅಪರಾಧ. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪಿರದ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಸಭಾಪತಿಯವರನ್ನು ಕಾಣುವಾಗ. ಮಾಹಿತಿ ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡುವಾಗ. ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮೂಲಕ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತಲುಪಿಸಬೇಕು. ನಿಮ್ಮದು ಏನೇ ಮಾಹಿತಿ ಇದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನಾನು ಗನ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಗನ್ ಇದೆ. ಅದು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಸದನದೊಳಗಡೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ. ಅದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವಾಗ. ಅವೆಲ್ಲಾ ಏನಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನೀವು ಹೊರಗಡೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದಂತಹ ವಿಚಾರ. ಬಹಳ ಜನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಭಾಷಣ ಮುಗಿದ ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದು

ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮಾತು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಯೇ ಕುಳಿತಿರಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗಂಟೆ ನಂತರ ಎದ್ದು ಹೋಗಬಹುದು. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಟ್ಟ ನಡವಳಿಕೆ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಕೂಡದು. ಅದು ನಮ್ಮ ಕಾನೂನಿನ ವಿರೋಧವಾದ ನಡವಳಿಕೆ. ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನೀವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾತನಾಡಿದ ತಕ್ಷಣ ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ಜಾಗವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದು.

ಇನ್ನು ನಾನು ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಸದನದ ಒಳಗೆ ಸದನದ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಕ್ಕೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಯಾವುದಾದರೂ handbills, ಭತ್ತಿ ಪತ್ರಗಳು ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಮಾಹಿತಿಗಳಿದ್ದರೆ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಂಚುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಮೊಗಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ಹಾಸ್ಯ-ಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸುವುದು, ನಗಾಡುವುದು ಆ ಮೂಲಕ ಸದನದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಬಾರದು. Press Meet, ಕೂಡ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಕಚೇರಿ allot ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ. ಸದನದ ಮೊಗಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಆ ಮೊಗಸಾಲೆ ನಾವು rest ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಏನಾದರೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವಂಥದ್ದು. ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಧೂಮಪಾನವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಗಂಭೀರವಾದ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ನೋಡಿರುವಂತೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಶಾಸಕರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ “ಏ ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ರೀ” ಎಂದು ಅದನ್ನು ಹರಿದುಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀವು ಹರಿಯಬಾರದು. ಅದು ಯಾವುದೇ ಉತ್ತರ ಬಂದಿರಲಿ, ಅದು ನಿಮಗೆ ಸಮಂಜಸವೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅಸಮಂಜಸವೇ ಆಗಿರಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ನೀವು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಆ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟಂಥ ನಡವಳಿಕೆ, ಯಾವುದೇ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಹರಿದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ

ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಹರಿಯತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಒಂದು ಅಪರಾಧ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ, ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮತ್ತೆ ನೀವು ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮೂಲಕ "ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ದಯಮಾಡಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು" ಎಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು yield ಆಗದಿದ್ದರೆ ನೀವು ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು yield ಆಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ನೀವು ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಒಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಏಕಾಏಕಿ ನೀವು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೀವು ಒಂದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಸದನದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಗೊಂದಲ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ, ನಾಲ್ಕಾರು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ದಿಢೀರನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವವರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಸದನದ ಶಿಸ್ತು. ಅವರು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಯಾರ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ನಡವಳಿಕೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಬಹಳಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದಿಢೀರನೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಎದ್ದು ನಿಂತರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಮಾತನಾಡುವವರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ಕೊಡುವಂತಹ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಯ ನಿಯಮ 303ರಲ್ಲಿ 29 ಉಪ ನಿಯಮಗಳಿವೆ. ನಿಮಗೆ bore ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಆ 29 ಉಪ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಅವಧಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಆಮೇಲೆ ನೀವು ಸದನದಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗೆ ಧಾವಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಇದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ನಾವು ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಗಬಾರದು. ಅತ್ಯಂತ ಅನಿವಾರ್ಯ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಗಬೇಕು. ಮತ್ತೆ

ಸದನದ ಒಳಗಡೆ ಯಾರು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಿಯಮ 303 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಇವತ್ತು ಈ ಸದನದ 303ರಲ್ಲಿನ 29 ಉಪ ನಿಯಮಗಳು ನಾವು ಸದನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಯಶಸ್ವಿ ಶಾಸಕನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿಯಮ 303 (ಎ) ರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸದನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಾಗ ಏನನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ರಹಸ್ಯದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರುಗಳು ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅರ್ಥಾತ್ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಗುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರ ಜೊತೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಮುಜುಗರಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬಾರದು. ಆ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಶಾಸಕರ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿದೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು “ನಾನು ಎಂಎಲ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಎಂಎಲ್‌ಎ ಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಂಪನಿಗೆ, ತನ್ನ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನಿಯಮ 303 (ಎ) ರಲ್ಲಿನ ನಿಯಮ 1 ಮತ್ತು 2 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ನಾವು ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ನಮಗೆ ಆತಿಥ್ಯ ಮತ್ತು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಸ್ವಿಕಾರ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಉಪ ನಿಯಮಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಕೆಲವರು ವಕೀಲರು ಬರುತ್ತಾರೆ, as a Legislator and as an Advocate ಒಬ್ಬ ಸಚಿವರ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ವಕೀಲರಾಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ತಾನು ಶಾಸಕನಾಗಿದ್ದು ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ನೀವು ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಗುರುತರವಾಗಿ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಂದ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು convince ಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ನೀವು ಸದನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅನ್ಯತಾ ನೀವು ಯಾರ ಮೇಲೆಯೂ ಯಾವುದೇ ಆರೋಪಗಳನ್ನು

ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸದನದ ಒಳಗಡೆ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ, ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಬೇರೆಯವರೂ ಬರಬೇಕಾದರೆ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಅವಲಂಬಿತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಮತ್ತೆ ತಾವು ಒಮ್ಮೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಮಧ್ಯೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ನೀವು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರೆಸನವರು ಕೇಳಿದರೆ ನೀವ್ಯಾರು ಮಾತನಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಥವಾ ಆ ನಿಯೋಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಷ್ಟೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ನೀವು ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗಲೂ ಕೂಡ the Chairman of the Committee or the Leader of the delegation ರವರು ಮಾತನಾಡಬೇಕು. Only the Leader of the delegations are authorized to make press statements or give interviews. ನೀವ್ಯಾರೂ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಯಾರ ಹತ್ತಿರವೂ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ನಿಯಮ 303 (ಸಿ) ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಸದನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವಾಗೆಲ್ಲಾ ಕರೆಯುತ್ತಾರೋ ಆಗಷ್ಟೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮ 304ರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. Otherwise, ನೀವು ಮಾತನಾಡಲೇಬಾರದು. ಇನ್ನು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ನಾನು ಯಾವುದೂ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಪದವೀಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತ ಅಲ್ಲ. ನೀವು ಒಮ್ಮೆ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತೀರಿ. ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದನವು ಆ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಸಂಸತ್ತಿನ ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವಂತಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೆಗಲಮೇಲಿದೆ. ನೀವು ಯಾವುದೋ ಸಣ್ಣ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗುವಂಥದಲ್ಲ.

ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮ 300 ಜನರ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ 225 ಶಾಸಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ, ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ 75 ಶಾಸಕರು ಇದ್ದೇವೆ. “ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿದೆ” ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಏನೇನೂ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾವ್ಯಾವ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ್ಯಾವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಗಲಮೇಲಿದೆ. ಯಾವ್ಯಾವ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇದು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ನೀರಾವರಿ, ಕೃಷಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಲ್ಲ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲ ಆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವಂಥ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಧಿಕಾರ ನಿಮಗೆ ಇದೆ. ಇನ್ನು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಘನತೆ ಇದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ನೀವು ಸದನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕೇಸ್ ದಾಖಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಯಾರೋ ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ, ನೀವು ಹೊರಗಡೆ ಇದ್ದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಏಕೆ ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಏಕೆ ಕೇಸ್ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಏಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿವೆಂದು ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಗೌರವ ಮತ್ತು ಘನತೆ ನಿಮಗೆ ಇದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ protocol ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂಘವು ಆಹ್ವಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಭೆ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಉದ್ಘಾಟನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ; ಆ ವಿಚಾರದ ಸಂಬಂಧ ಸದನ ಆರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೂ ಮುಂಚೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿ ಸದನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸದನದಲ್ಲೇ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿಯೂ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಸಮಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ

ವರದಿ ಕೊಡುವಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಹಾಗೂ ಸದನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಶೇಷ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಅಗತ್ಯತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ, ವಿಷಯ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ವಿಶೇಷ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರವು ಸದನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸಭಾಪತಿಗಳಿಗಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಉಪಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಲ್.ಧರ್ಮೇಗೌಡ ರವರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದರ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷ ಸದನ ಸಮಿತಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಸದನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪರಿಭಾಷೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪದ ಪುಂಜಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಸದಸ್ಯರು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯು ಸಂಸದೀಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರು ಬಳಸುವ ಪದ, ಪದಪುಂಜಗಳು ದೇಶ-ರಾಜ್ಯ ದ್ರೋಹ, ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯ ವಿರೋಧಿ ಮತ್ತು ಮಾನಹಾನಿಕಾರಿಕವಾಗಿರಬಾರದು. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ವರ್ಗ, ವೃತ್ತಿಗೆ ಕುಂದು-ನೋವುಗಳನ್ನು ತರುವಂತಿರಬಾರದು. ಇದನ್ನೂ ಮೀರಿ ಸಮಾಜವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಾರದು. ಇಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು 'ಅಸಂಸದೀಯ ಪದ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಭಾಪತಿಯವರ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದನ್ನು ನೀಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ 20 ವರ್ಷಗಳ 2001 ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ, ಈ ಹಿಂದೆ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ದಿನಾಂಕ 29/03/2001 ರಂದು ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಗಡಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ನೋವುಗಳ ನಿವಾರಣೆ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ " ಈಗ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 3,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ; ಇದು ಸಮಾಧಾನ ತಂದಿಲ್ಲ ; ಆ ಜನರ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಯುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಫಲವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ರವರು ಋರ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ

'ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಉದ್ದ ಸಾಲುಗಳು ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು; ಇದರರ್ಥ ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಮೂದಲಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ಆಗ ಸಭಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ನೀವು ಈಗ ತಾನೇ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ; ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಸರ್ಕಾರವು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹಜಾಮತಿಯ ಮೂಲಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್.ಪಾಟೀಲ್‌ರವರೊಂದಿಗೆ ಸದಸ್ಯರು ನೀವು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹಜಾಮತಿ ಮಾಡುತ್ತೀನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಇದು ಸಲ್ಲದು , ಇದು ಅಸಂಸದೀಯ ಪದ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಪೀಠದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಭಾಪತಿಯು ಹಜಾಮತಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕಡತದಿಂದ ತೆಗೆಸಿದರು.

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ - ಶ್ರೀ ಎಂ.ಸಿ.ನಾಣಯ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರ ನಡುವಿನ ಮಾತುಕತೆಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದು ದಿನಾಂಕ 12/03/2001 ರ ರ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಆಗಷ್ಟೇ ರಾಯಚೂರಿನ ಶಾಖೋತ್ಪನ್ನದ 5 ನೇ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಚದ್ದು ಅವಗಡ ಸಂಭವಿಸಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ; ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ರಾಮಯ್ಯ ಎನ್ನುವ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸದನದಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಸಿ.ನಾಣಯ್ಯನವರು ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ "ನೀವು ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ; ಕುಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ" ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ಶ್ರೀ ನಾಣಯ್ಯನವರು ಸಿಟ್ಟುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿ 'ಕುಚೇಷ್ಟೆ' ಎಂಬ ಅಸಂಸದೀಯ ಪದವನ್ನು ಕಡತದಿಂದ ತೆಗೆಸುತ್ತಾರೆ.

ಹತ್ತು ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬುಡುಬುಡಿಕೆ, ಬೇವರ್ಸಿ, ಕೊಲೆಗಡುಕ, ಅಯೋಗ್ಯ ಸರ್ಕಾರ - ಅಯೋಗ್ಯ ಸಚಿವ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಅಸಂಸದೀಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕಡತದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಯೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ನಿಂದನೆ ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳೂ ಸಹ ಅಸಂಸದೀಯವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ನಾನೇನೂ ಇಲ್ಲ ಅಗಸನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆಯೇ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೂ ಸಹ ಅಸಂಸದೀಯ ಪದವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಪದಗಳು ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಗೆ ಅಗೌರವ ತೋರುವ ಮತ್ತು ಬಾಧಕವಾಗಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು

ಬಳಸಬಾರದು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅಸಂಸದೀಯ ಪದಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಸಹ ಬಳಸಬಾರದು.

ಸದನದ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಸದಸ್ಯರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದು ಚ್ಯುತಿಯುಂಟಾದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ, ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಇಬ್ಬರು ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕರುಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯಶಸ್ವಿ ಶಾಸಕನ ಗುಟ್ಟು. ಯಾವುದೇ ಮುಲಾಜಿಗೊಳಗಾಗದೇ, ಆ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಅರಿವು ಹಾಗೂ ಸಂಸದೀಯ ಜ್ಞಾನ, ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳವೆಯೋ ಅವರನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಅವರುಗಳು ಚುಕ್ಕೆ ಗುರ್ತಿನ ಮತ್ತು ಚುಕ್ಕೆ ರಹಿತ ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು, ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು, ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಚರ್ಚೆಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮ ರುಜು ಪಡೆದು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರುಗಳು ಇನ್ನಿತರೆ ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಜ್ಞಾನವುಗಳ್ಳೆ ಅನುಭವಸ್ಥ ಒಬ್ಬ ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕರುಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕರುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ವಿಷಯಗಳೂ ನಮಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಮುಂಬರುವ ಅಧಿವೇಶನದ ವಿಷಯವು ಈಗಾಗಲೇ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅಧಿವೇಶನದ 10 ದಿನಗಳ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಮೂರ್ನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಕಾಲಾವಧಿ ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರಬಹುದು. ಆಗ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕರುಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಚರ್ಚೆಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಡಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಘಟನೆಯು ರಾತ್ರಿ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಮಾರನೆಯ ದಿನದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ಶೂನ್ಯವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಒಬ್ಬ ಅನುಭವಸ್ಥ ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕರನ್ನು

ನೇಮಿಸಿದಾಗ, ಸದನದಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಕೆಲಸವು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನಾರದೇ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮುಲಾಜಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೇ ಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನವಿರುವ ಅನುಭವಿಸ್ಥೆ ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ.

ಬಹಳಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಸದನದಲ್ಲ ಒಂದು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 3-5 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಮಾತನಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು Rules of Procedure and Conduct of Business in the Karnataka Legislative Council, Practice and Procedure of Parliament by M.N. Kaul and S.L. Shakhder, ಈ ರೀತಿ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದೇನೆ ; ಇದರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯನಾದವನನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಆತನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಪರಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದು, ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗಿರಬೇಕು ಇದರಿಂದಾಗಿ ನೀವು ಯಶಸ್ವಿ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗುತ್ತೀರಿ. ಎಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗುತ್ತೀರೋ ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಡಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದರೆ, ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಾರಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ನೀವುಗಳು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿ, ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸಚಿವರಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಗಳು:-

ಯಾವುದೇ ಸಚಿವರನ್ನು ಏಕವಚನದಲ್ಲ ಮನಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ; ಅಸಂಬಂಧ ಪದಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಲದಾಗಿ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮೂಲಕ ಸಚಿವರಲ್ಲ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಅವರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದಿತ್ತು, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು; ಅವರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲ ಈ ರೀತಿಯಾದ

ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ; ನೀವು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದಿದ್ದು ಕೆಲಸಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ; ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬತ್ತಾದಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯ ಧೋರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರ ಮನವೊಲಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸದನದ ಕಲಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀವು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತೀರೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಗೌರವಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಧೋರಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ನಿಮಗೆ ಗೌರವ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯು 'ಆಯಾ ರಾಮ್ ಗಯಾ ರಾಮ್' ಎನ್ನುವ ಹಿಂದಿ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಂತಾಗಬಾರದು. ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸದಸ್ಯನಾಗಬೇಕಾದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ದಾರಿಯೆಲ್ಲ ಘನತೆ-ಗೌರವಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂಲದ ಸದನದ ಘನತೆ-ಗೌರವಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವೂ ಸಹ ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೇಲ್ಮನೆ ಶಾಸಕರು ಆಯ್ಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಠೆಹತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳಿಂದ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರ ಮನೆ ಮಾತಾಗುತ್ತೀರಿ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮೇಲ್ಮನೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗಿರುವ ಏಕೈಕ ಅವಕಾಶ ಸದನವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸದನವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಅಸ್ತವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸದನದಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಸ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ತಪ್ಪದೆ ಸದನದಲ್ಲ ಹಾಜರಿದ್ದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಶಾಸಕರು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಷ್ಟು ಸಮಯ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

(1 ಗಂಟೆ 40 ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಭೋಜನ ವಿರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೂಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು)

(ಭೋಜನ ವಿರಾಮದ ನಂತರ ಸಭೆಯು 2 ಗಂಟೆ 40 ನಿಮಿಷಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು)

ನಿರೂಪಕರು, ಕವಿಪಃ- ಇಂದಿನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ರವರು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರು, ಇವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು, ಕವಿಪಃ- ಈ ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ "ಸದನದಲ್ಲ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಾಜರಾತಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹಾಗೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳ" ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಆಗಮಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಯುತ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ರವರು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರು, ಇವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇವರ ಸುದೀರ್ಘವಾದ 8 ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಅನ್ನು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಹಿರಿಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡಲು ಆಗಮಿಸಿರುವ ಅವರಿಗೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಪರವಾಗಿ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ರವರಿಗೆ ಹೊಗಳುವವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಬಯಸಲಾಯಿತು)

**ಸದನದಲ್ಲ ಕಡ್ಡಾಯ
ಹಾಜರಾತಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹಾಗೂ
ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ
ನಿಯಮಗಳು**

ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ (ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರು):- ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಹಾಗೂ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರೇ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮೀಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೇ,

ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಇದ್ದು, ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಲ್ಲಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಏಕೆ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನು ಎಂಬಲ್ಲಿಂದಲೇ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಅರ್ಥಂಬರ್ಧ ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ಹಾಗೂ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ಹಣಕಾಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಳತೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ರೀತಿ ಏಕೆ ಮಾಡುವವರು ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವ ಅಥವಾ ಬರೆಯುವ ಪ್ರತೀತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಈ ಪೀಠಿಕೆ ಏಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ, ಇವತ್ತು ನನಗೆ . ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಬ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಜರಾತಿಗೂ ಹಿಂದೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಜರಾತಿ ವಿಷಯ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಹಾಗಾಗಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಬಹಳ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಸಭೆಗಳು ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲ. ಏನೋ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದುಕೋಗಿದೆ ಎಂದೋ ಅಥವಾ ಯಾರೋ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಿಂದ ಆಗಿದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. Constituent Assembly ಯಲ್ಲಿ ಆದ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಭಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ CD (Compact Disc) ಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ತಾವುಗಳು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆ ಮತ್ತು ಅದು ಏನು ಮಹಾದೊಡ್ಡದು? ಆ Constituent Assembly ಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಹಾನ್ ನಾಯಕರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಅತ್ಯುದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ನಾನು Constitution ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ Constituent Assembly ಯಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಸಭಾಪತಿಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಿಸಿದ್ದು, ಈಗಲೂ ಅದು ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನಾನು "ಸಭಾಪತಿ" ಎಂದು ಸಂಭೋದನೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಈ ಸಭಾಪತಿ ಎನ್ನುವ ಪದ ಎಲ್ಲಂದ ಬಂತು? ನಾನು ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದೆ. ಇದರ ಬದಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಥವಾ Chairman ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಭಾಪತಿ ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಸಿಗುವ ಗೌರವ, ಆ ಗಮ್ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಮಜಾ ಬೇರೆಯದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ದಯಮಾಡಿ ಇದನ್ನೂ ನಮ್ಮ Library ಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ. ವೇದಗಳ ಕಾಲ ಈ ತರಹದ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಸಭಾಪತಿ ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇದಗಳಿಗೆ time fix ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿರುವ ವೇದದಲ್ಲಿ ಸಭಾಪತಿ ಪದ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಭಾಪತಿ ಪದವನ್ನು elected by the people, Lower House ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ಅದ್ಭುತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಸಭಾಪತಿ ಎನ್ನುವ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನರು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕೆಲಸ ಏನು? ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಬಳಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. It becomes a duplicate of the Lower House. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು duplicate of the Lower House ಎಂದಲ್ಲ. ಅದು ಆಗಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾದರೂ, ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಕೆಲಸವೇ ಬೇರೆ, ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕಲು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ಹಾಜರಾತಿ ವಿಷಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಈ ಹಾಜರಾತಿಗೆ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲಸವೇ ಬೇರೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಏನು ಕೆಲಸ? ಇದು ಇದ್ದರೆಷ್ಟು ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟರೆಷ್ಟು!. ಏನಾಗಬಹುದು, ಹೇಗಾಗಬಹುದು? ಬಹಳ latest ಆದ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಚರ್ಚೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸಭಾಪತಿ ಆಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು Education Bill ಬಂತು. Lower House ನಲ್ಲಿ Government ಗೆ majority ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ pass ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಿಧೇಯಕ ಮೇಲ್ಮನೆಗೆ

ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಧೇಯಕದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸದಸ್ಯರು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಆ ವಿಧೇಯಕದ ಸಾಧಕಬಾಧಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ 'ನಾವು ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿರುವಂತಹ ವಿಧೇಯಕ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸರಿ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿತ್ತು. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಔಚಿತ್ಯವೇನು ಎನ್ನುವುದು ಈ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಘಟನೆಯಿಂದ ತಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಬಹುದು. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಹಲವಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಲ್ಪ ಕಾಲದ ಅಂದರೆ ನಾನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಬಂದು 30 ವರ್ಷಗಳಾಗಿತ್ತು ಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿ 8 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿದ್ದೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದು 100 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಲ್ಪ ಕಾಲದ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಸಭಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡದೇ ಕೇವಲ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಎರಡು ದಿನಗಳ ಚರ್ಚೆ ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಸುಮಾರು ಮೂರುವರೆ ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ 75 ಜನರ ಪೈಕಿ 60 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವರು ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸುಮಾರು 5-6 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದು ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂತು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಬಳಿ ಸಮಯಾವಕಾಶ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ನಾನು ಅಲ್ಲಗೆ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಚರ್ಚೆ ಅಧ್ಭುತವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಅದರ ವರದಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಾಗ, ಯುನೆಟೆಡ್ ನೇಶನ್‌ನಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಒಂದು complimentary letter ಬಂದಿತ್ತು.

ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು 25 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ರಚನೆಯೇ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಗೆ ಕೆಲವರು ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವರು ಪದವೀಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ , ಮತ್ತೇ ಕೆಲವರು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆರಿಸಿ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 224 ಜನ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಒಬ್ಬರೇ ಒಬ್ಬರು ಆಂಗ್ಲೀ ಇಂಡಿಯನ್ ಅವರನ್ನು ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶಿತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 11 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್‌ರವರು ಈ ಮನೆಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಮಲ್ಲಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರ್‌ರವರು, ಮಾನ್ಯ ಹೆಚ್.ನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಡಾ||ಎಂ.ಸಿ.ಮೋದಿವರು ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದ ಫಲವೋ ಏನೋ ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್ ಅವರ ಪಕ್ಕದ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, 'ನಿಮ್ಮ ಭಾಷಣ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಒಂದು ಹಾಡು ಹಾಡಲು ಬಿಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನನ್ನು ಅವರು ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, 'ನಾನು ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಹೇಳಿಕೊಡು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಷ್ಟು ಸರಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು. ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಸದನದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಧ್ವನಿ ಏರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್‌ರವರು, 'ಯಾಕೆ ಈ ರೀತಿ ಗಂಡಲು ಹರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಯಾ' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ತಕ್ಷಣ ಮುಂದೆ ಎಂದಿಗೂ ನಾನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಮುಂದೆ ಎಂದಿಗೂ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಮುಂದಿಡುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನೊಳಗೆ ನಾವುಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನೊಳಗೆ ಕೇವಲ ಶಿಕ್ಷಕರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಕೇಳಬಂದಿತ್ತು. 07 ಜನರು

ಪದವೀಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡು ಬಂದವರು ಮತ್ತು 07 ಜನರು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡು ಬಂದವರು ಇರುತ್ತಾರೆ ಅಂದರೆ, ಒಟ್ಟು 14 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಸದನದಲ್ಲರುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದವರು ಪದವೀಧರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪದವೀಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲರುವವರು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ದಿನ ಶಿಕ್ಷಕರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡದೇ ಕೇವಲ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು ನಾನು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆಗ ನಾನು ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆಗ ಎಷ್ಟೊಂದು ವಿಷಯಗಳು ಹೊರಗೆ ಬಂತು ಎಂದರೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗಿದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗಿದೆ, ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಅದರಲ್ಲರುವ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಅಂದಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿತ್ತು.

ಇಂದಿನ ಸಭಾ ನಾಯಕರಾಗಿರುವಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಕೋಟ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪೂಜಾರಿಯವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾದವರು. ಅವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿರುವ 25 ಜನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದೇವೆ ನಮಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸದನದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಆ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಎಲ್ಲ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಸದನದೊಳಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬೇಕು, ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂದು, ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉಳಿ-ಉಪ್ಪಣೆಗಳು ಬರಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರೇ ಉಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತಿದೆ, ಇಲ್ಲ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆಗ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದು 'ನಾನು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ಸದನದೊಳಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಚರ್ಚೆಗಳೇ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ವಿಷಯವೂ ಹೊರಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ನಾವು ಸಹ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಮತ್ತು ನಾವು ಮಾತನಾಡುವುದು ಎರಡೂ ಯಾವಾಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ, ನಾವು ಸದನದೊಳಗೆ ಹಾಜರಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸದಸ್ಯನಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರು ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ 'ನಾನು ಸದನದೊಳಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಎದ್ದು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಸದನದೊಳಗೆ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದು ನನಗೆ ಮಿಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಭಯ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಸಹ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ತೀರ ಹೋಗಲೇಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಓಡೋಡಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಎಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರು ನಮ್ಮ ಸದನದೊಳಗಿದ್ದರು ಎಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಖಾದ್ರಿ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಸದನಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗದೇ ಹೋದರೆ ಯಾರು ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಜರಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಹಾಜರಾತಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ನಾವು ಸದನದ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್‌ವಾಲ್ಟ್ ಆಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹಾಜರಾತಿ ಇರಲೇಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ಎಂದೆನಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎನಿಸಬಹುದು. ಆಗ ನೀವು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತೀರಿ. ಚರ್ಚೆಗಳು ಆಗುವಾಗ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಎನ್ನುವುದು ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಚರ್ಚೆಗಳು ಆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಚರ್ಚೆಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡುವಂತಹ ಅವಕಾಶಗಳು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇರಬೇಕು. ಚರ್ಚೆ ಆಗುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯದ ಲೇಪ ಮಾಡಬಾರದು. ಕೆಲವು ಸಲ, ಇವತ್ತಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಾಜಿಕ್ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇದ್ದರೂ ಅಂತಿಮ

ಫಲತಾಂಶ ಬಂದಾಗ, ಇದು ಏಕೋ ಸರಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು ಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಬೇರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳು ಬಂದಾಗ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಚರ್ಚೆಗಳೆಲ್ಲ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹಾಜರಾತಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಟಿಂಡೆನ್ಸ್ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದ ತನಕ ಸದನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆಯೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ, ಬೆಲ್ ಹಾಕಿ ಸದಸ್ಯರು ಸದನದ ಒಳಗೆ ಹೋದರೆ, ಸಭಾಪತಿಗಳು, ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ತನಕ ನಾವು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆವತ್ತಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಂತಹ ನಮ್ಮಂತಹ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗದೇ ಇದ್ದರೂ ನಂತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಳೆತವು. ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಸದನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಷಯ ಮುಗಿದ ತಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋಗಿಬಿಡುವುದು ಕೂಡ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಹಾಜರಾತಿ ಕಡೆ ಎಲ್ಲರೂ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಶಾಸಕರಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಶ್ರೀ ಗೋ.ಮಧುಸೂದನ (ಮಾಜಿ ಶಾಸಕರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು):- ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ನೂತನವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ, ನಮ್ಮ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದಂತಹ ಶ್ರೀಯುತ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಯುತ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಅನೇಕ

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದಂತಹ ಸಂಗತಿ. ನಾನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಬಂದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಂಥವರು, ನನಗೆ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಡಿಸಿದಂಥವರು, ನನ್ನ ಹಿರಿಯರು, ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದಂತಹ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರೇ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರೇ, ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಬಂಧುಗಳೇ, ನಾನು ಯಾವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಖಾಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಮಾಧ್ಯಮದವರು ಯಾರು ಇಲ್ಲ. ಶಾಸಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸಭಾಪತಿಗಳ ಸಲಹೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಈ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ.

ಬಹುಶಃ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೂರದರ್ಶನ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದಲೂ ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸುದ್ದಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಶಾಸಕರ ಪೈಕಿ ನಾನು ಒಬ್ಬ. ಮಾಧ್ಯಮದವರ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಯಾವಾಗಲೂ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಶಾಸಕನಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಜೊತೆ ಯಾವ ರೀತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಯ ಜೀವನದವರೆಗೂ ಇದ್ದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಶಬ್ದ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದು 'ಶಾಸಕ' ಎಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇನ್ನು ನಮಗೆ 'ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಶಾಸಕರುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸಕರು ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಂದರೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು, ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಮತ್ತು ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು, ಇವರುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶಾಸನವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರ, ಅವಕಾಶ ಎರಡು ಇರುವಂಥದ್ದು. ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಉಳಿದವರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಶಾಸನದ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸಕರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ

ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವಂತಹ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನೆಯವರೆಗೂ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ದೃಷ್ಟಿ ಬೇರೆ ಇತ್ತು. ಚುನಾವಣೆಯಾಗಿ ಫಲಿತಾಂಶ ಬಂದರೂ ನಾವು ಆಯ್ಕೆಯಾದ ನಂತರದಲ್ಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಜನ ನೋಡುವಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇನು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಶಾಸಕ ಬಂದಾಗ ವೈಯಕ್ತಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ-ಆರ್ಥಿಕ-ಸೈತಿಕ, ಇಷ್ಟು ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಏನಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯಂತನಕ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವತ್ತು ಶಾಸಕನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ನಡವಳಿಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು. ಅವನ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಜನರು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತಹವರ ಪೈಕಿ ತುಂಬಾ ಜನ ಉಳಿ-ಧೂ ಎಂದು ಉಗುಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕ ಉಗುಳಿದರೆ ಹತ್ತು ಜನರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸಕ ಒಬ್ಬ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಇವರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಉಗುಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಚಿಕ್ಕ ಸಂಗತಿಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಜನರು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದಿರುತ್ತೇವೆ. ನಮಗೆ ಏನೂ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಸಿಗರೇಟು ಹಚ್ಚಿ, ದಮ್ಮು ಎಳೆದಿರುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಇದನ್ನು ಯಾವನೋ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆಂದರೆ ಇವರಿಗೆ commonsense ಇಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನೆಯವರೆಗೆ ನಾನು ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದಿದ್ದರೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದಂತಹ ಸಂಗತಿ. ನನಗೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಗಳು ಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರು ಸದನಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಜೀನ್ಸ್ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಮತ್ತು ಉಳಿ-ಶರ್ಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸದನಕ್ಕೆ ಜೀನ್ಸ್ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಮತ್ತು ಉಳಿ-ಶರ್ಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಳೆಯಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಚಡ್ಡಿ ಬನಿಯನ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಏನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ನಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ನಮ್ಮ

ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರ ರೋಲ್ಸ್‌ನ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಲಂನಲ್ಲ ಏನು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ರೋಲ್ಸ್ ಇದೆಯೇ? ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಆರ್ಕಲ್ ಮತ್ತು ಸೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ? ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಜನರ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಅಂದರೆ, ನೀವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು, ನೀವು ಸ್ವಭಾವಿಕವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಅಥವಾ ಕೈ ಬಡಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಕೈಮುಗಿದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬಡಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಎದುರುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಆಗಬಹುದು, ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಗತಿ.

ಇನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ನಾವು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತೇವೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಬ್ಬ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಟಿ.ವಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಅಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಚಪ್ಪಲಿಯ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. “ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಚಪ್ಪಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಶಾಸಕ” ನಂತರ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಬಂದರು. ಆಗ ಅವರ ಗನ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಅವರ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ “ ಗನ್‌ಮ್ಯಾನ್‌ನಿಂದ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ ಶಾಸಕ” ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗನ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಇವರ ಜೀವ ರಕ್ಷಕನೋ ಅಥವಾ ಇವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹ ಸೇವಕನೋ, ಅವನಿಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಎತ್ತಲಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅವನು ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಬೇಕೇ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯ.

ಇನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯ. ರಾಜಕೀಯ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ. ಮೂರು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ‘Politics, Political Science and

Politicking' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ರಾಜಕಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಬಜೆಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತಹವರ ಪೈಕಿ ಶ್ರೀ ಜಗನಾಥರಾವ್ ಜೋಷಿಯವರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡುವಂತಹ ಅವಕಾಶ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಜೆಟಿಯ ಹಳೆಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಈ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ನಾವು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರು ಅವರ ಜೊತೆ ಬೆಳೆದಂತಹವರು. ನಾನು ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೇವೆ. ರಾಜಕೀಯ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ರಾಜಕೀಯ ಎಂದರೆ, ಇದು public toilet. Public toilet ಎಂದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಅಲ್ಲ ಒಂದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗಡೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಹ ಅವರ ಬಾದೆಯನ್ನು ತಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಕ್ಕೆ public toilet ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಏನು? ಅದು ಘಮ-ಘಮವಾಗಿರಬೇಕು, ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು, ಅದು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ಎಲ್ಲರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರು ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ನಿನ್ನೆ ನಾನು public toilet ಗೆ ಬಂದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನು ವಾಕಿಂಗ್ ಬರಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಒಂದು ಪೊರಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಗುಡಿಸಿ 50 ರೂಪಾಯಿಗಳ phenyl ಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಎಷ್ಟು ಜನರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಯಾರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ? ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನುಭವ ಶಾಸಕರಾಗಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಜನರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಏನು?

ಇನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಾವು ತುಂಬಾ ಜನ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿದ್ದೇವೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಚೆಕ್ ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ದುಡ್ಡು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಚೆಕ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ಆಕೌಂಟ್‌ನಲ್ಲ ದುಡ್ಡು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಚೆಕ್ ಬೌನ್ಸ್ ಆದಾಗ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ದೂರು ಕೊಡಬಹುದು. ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಯಾರು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕನ ಚೆಕ್ ಬೌನ್ಸ್ ಆದರೆ

“ಶಾಸಕರ ಚೆಕ್ ಬೌನ್ಸ್” ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ಸುದ್ದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅಡ್ಡಾಡಲಿ. ಆದರೆ, ಅತನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನ ಇವನು 420 ಮಗ. ಇವನು ತುಂಬಾ ಜನಕ್ಕೆ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿನ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನವರಿಗೆ ಬೈಯದೇ ಇರುವವರು ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಹಣಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಸೈಟ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಆದರೆ, ಸೈಟ್ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ದುಡ್ಡು ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಚುನಾವಣೆಗೆ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಪೊಲೀಸ್‌ನವರು ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ.

ನಾವು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿರುವುದು ಪೊಲೀಸರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಶಾಸನದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜನರು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಗೆದ್ದಿರುವುದು ಏಕೆ? ಜನರನ್ನು ಆಳಲಕ್ಕೆ, ಶಾಸನವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ. ಆದರೆ ಜನರು ಮಾತನಾಡುವುದೇನು? ಶಾಸನದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತು ಎನ್ನುವುದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಾವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. Never issue a cheque if you don't have balance in your account. Never do it. You will be officially caught in the web of Police case ನೀವು ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗೆ ಹೋದರೆ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನನ್ನು ನಾವೇ transfer ಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಲಾಯರ್‌ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ complaint ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. Private Complaint Register ನಿಂದ refer ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಳೆದರಾದರೂ ಈತ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತು ಇರಬೇಕು.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ನೈತಿಕತೆ. ಜನರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರಲಿ

ಎಂಬುದು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೂ ಇದಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಮಾಧ್ಯಮ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಗ. ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾರಂಗ. ಬಹುಶಃ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಂತಹ, ಯಾವ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿವರಣೆ ಕೊಡದೆ ಇರುವಂತಹ, ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಯಾವುದಾದರೂ ರಂಗವಿದ್ದರೆ ಅದು ಪತ್ರಿಕಾರಂಗ. ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಾತ್‌ರೂಂ ತನಕವೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೆಡ್‌ರೂಂ ತನಕ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. Follow ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಯ ತನಕ ಯಾರು ಯಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಿಲವಿಲ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಯಾವುದೂ ಹೊಸತಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾಧ್ಯಮ ಎಂದರೆ ಯಾವುದು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ. 1) Print Media, 2) Visual Media and 3) Social Media. ಬಹುಶಃ ಶ್ರೀಯುತ ಹೊರಟ್ಟಯವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯುತ ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರು ಇಂದು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿರುವವರು ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ/ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು cover ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂಥದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಶಾಸಕನಾದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ನನ್ನ ತಂಗಿ ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಸಹ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಂಬಾ ಜನ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದಿನ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಟಿ.ವಿ. ರಂಗನಾಥ ಸದನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಯುತ ಹೊರಟ್ಟಯವರು ಸತ್ಯನ್, ಶೇಷಣ್ಣ, ಗರುಡನಗಿರಿ ನಾಗರಾಜ್, ಶೇಷಚಂದ್ರಿಕಾ ಅವರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಕಂಡವರನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಟಿ.ವಿ ರಂಗನಾಥ್ ಅಥವಾ ಟಿ.ವಿ.9 ರಂಗನಾಥ್ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ Editor ರವಿ ಇರಬಹುದು, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಸದನಕ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಜ್ಞಾಪಕ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಶ್ರೀಯುತ ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಅದು ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು fevicol ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಹಾಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಜನ ಹಿರಿಯರು ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಯುತರಾದ ಡಾ:ಎಂ.ಆರ್.ತಂಗಾ, ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ, ಕೃ.ನರಹರಿ, ಡಾ:ವಿ.ಎಸ್.ಆಚಾರ್ಯ, ಹಾರನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ,

ಎಂ.ಪಿ.ಪ್ರಕಾಶ್, ಯಂ.ಸಿ.ನಾಣಯ್ಯ, ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಿ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಶಿಸ್ತಾಗಿ ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾಗ್ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಾಗಿದೆ, ಯಾವುದು ಚುಕ್ಕೆ ರಹಿತವಾಗಿದೆ, ಇಂದು ನಿಯಮ 64ರಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇಂದು Adjournment Motion ನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರೆ ಮಧ್ಯೆ ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ನಿಯಮ 99ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ convert ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಆಗ ನಾನು ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಾಗಲೇ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ತಿಳಿದಿದೆಯೋ, ಎಷ್ಟು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಯಾರಾದರೂ ತಿಳಿದ ಲಾಯರ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ, ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ, agriculturist ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಹೀಗೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಇದರ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳೇನು ಎಂದು ರಾತ್ರಿ 11 ಗಂಟೆಯ ತನಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನೋಟ್ಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವಂತೆ ಡಾ:ತಂಗಾ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರೆಯಲು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೇನಾದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದರೆ “ಏಯ್ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ, ಸ್ವಲ್ಪ ಬರೆದುಕೊಡೋ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಮುಂದೆ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರು. ಆದರೆ ಸದನಕ್ಕೆ ಅವರ commitment ಇತ್ತಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ hats off! ನಾವೇನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿದ್ದರೆ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅಷ್ಟೆ. ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು, ಕಲಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತ್ರವೇ. ಅದನ್ನು ನೀವು imitation ಎನ್ನಬೇಡಿ. Imitation is an inferior word. ಆದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಿಮಗೆ ಕಲಿಕೆ ಬರುವುದು. ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬೆತ್ತಲೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಕಲಿತೆವು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ತಲೆ ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿತೆವು. ಊಟ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ. ಏನನ್ನು ಕಲಿತಿಲ್ಲ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ. ಸುಂದರವಾದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಬರೆದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೆಳಗೆ ready ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹಾಗಾಗಿ, ಕಲಿಕೆ ಅಂದರೆ ಏನಿದೆ? ಈ ಕಲಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮುಖವಾದಂತಹ ಅಂಶ ಯಾವುದು ಎಂದರೆ, observation.

ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಯಾರು ಯಾರು ಏನೇನೂ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಡಾ|| ತಂಗಾರವರು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ surgeon. ನಾನು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ RSS ಪ್ರಚಾರಕನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಅವರು agriculturist ಏನೇನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹುಶಃ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ "ತೊಗರಿ ಮಂಡಲ" ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಕಾರಣ. ಎಲ್ಲ ಡಾ|| ತಂಗಾ, ಎಲ್ಲ operation, ಎಲ್ಲ operation theatre. ಅವರು ರೈತರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅನುಭವ ಇತ್ತು. ನಾನು ಕಂಡಂತೆ ಅಬಕಾರಿ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಸದನದಲ್ಲ ಯಾರಾದರೂ authority ಇದಿದ್ದರೆ, that was M.C.Nanaiah. ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಬಕಾರಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು, ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬಾರದು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ authoritative ಆಗಿ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಸಿ.ನಾಣಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸದನದಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರದ್ದೇ ಆದಂತಹ ಒಂದು style ಇರುತ್ತದೆ. Everybody will have their own style of speaking. ಶ್ರೀ ಎಂ.ಸಿ.ನಾಣಯ್ಯನವರು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸದನದಲ್ಲ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ attentive ಆಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಥವಾ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆಯೋ, ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಸಹ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ ದೊಡ್ಡ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಯಾವುದರಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆಂದರೆ, ಆ ಸದಸ್ಯ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸದನದಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

ನಾನು media ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. Print media ಅವತ್ತು ಸಹ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಇವತ್ತಿಗೂ ಸಹ print media ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಜನ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಹಾಗಾಗಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಬರುವಂತಹ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪುರಸತ್ತು ಇಲ್ಲದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ಸಹ,

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಎರಡು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ನಾನು ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ. ಈ ಹಿಂದೆ "ಖಾದಿ ಶಾಮಣ್ಣ"ನವರು editorial ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಈಗಲೂ ಸಹ, ಆ editorial ನೆನಪಿದೆ. ಆ editorial ನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಹ, ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾ ಪದ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಖಾದಿ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಕ್ರಿಯಾ ಪದವೇ ಇಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ editorial ಅನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಂತಹ ಮಹಾನ್ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. Print media ಇವತ್ತಿಗೂ ಸಹ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ. Print media ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಅದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ನಾವು ಅದರ ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಅಸ್ತಾಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಏನು ಆಗಬೇಕು? ಯಾವುದೋ ಜಾರ್ಜ್‌ಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಏನು ಆಗಬೇಕು? ನಮಗೆ ಎಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಹ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದು print media ದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿ ಓದುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ನೀನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಎಂತಹ ಬೋರಿಂಗ್ ಆಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಎಂತಹ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನು ಇಲ್ಲದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಿಶ್ಚೇಷವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತಹ ಒಂದು ಗುಣ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಹ, sensational news ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು Indian Express ಮಾತ್ರ. ನಾನು 1959ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು 1969ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ news reader ಆಗಿದ್ದೆ. 1967 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ನಾನು 1969ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ "ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ" ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ದಿವಸವೂ ಸಹ ಓದುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಓದುತ್ತೇನೆ. Print media ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು? ನೀವು ಶಾಸಕರಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ, print media ದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಗುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಸದನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಪುಟ್ಟ, ಬಂದ

ಪುಟ್ಟ ಎಂದಾದರೆ, ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕರೆ M.S.Building ಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪೇಪರ್ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವರ್ಗಾವಣೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಯಾರದ್ದೋ grants ಅಥವಾ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಗೂ ಹೋಗಬೇಡಿ. ನಿಮಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲ ದಯಮಾಡಿ ಯಾವುದೇ star hotel ಗೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ನಮ್ಮ canteen ನಲ್ಲ ಒಂದು ghee rice ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಒಂದು pulao ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಅನ್ನ ಸಾಂಬರ್ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ canteen ನಲ್ಲ ಊಟ ಮಾಡಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಯಾರು ಹೊರಗಡೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪತ್ರಕರ್ತರೆಲ್ಲರೂ lobby lounge ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಇರುವುದು ಇದೊಂದು ಅವಕಾಶ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲ ಯಾವ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಮಗೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಪತ್ರಕರ್ತರಲ್ಲ ಎಂತಹ ಪ್ರಚಂಡರು ಇದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಯಾರು ಎದ್ದು ನಿಂತರೆ, ಅವರು ಏನೇನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಯಾವ ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅಲ್ಲ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಸ್ತು ಆಗದಿರಬೇಕಾದರೆ, ಅವರು ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಏನೇನು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಲ್ಲವೇ? ನಾವು ಎಲ್ಲಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ; ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಲಗೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾವು ನೋಡಿರುವಂತಹ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಅಣ್ಣ ನಾನು ಇವತ್ತು ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಏನಾದರೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ ಎಂದು ನೀವು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದರೆ. ನಿಮಗೆ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ತಾವು ಶಾಸಕರು, ತಾವು ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರು ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಅಲ್ಲಂದ ದೂರು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ನೀವು ಏನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪತ್ರಕರ್ತರು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ

ಬೇಕಾದಂತಹ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಅವರು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಒಂದು ನ್ಯೂಸ್ ಆಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ there is a public cause. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದು ನಿಂತುಹೋಗಬೇಕಷ್ಟೇ, ಅದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಏನಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇವತ್ತು ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂಸ್ ಅನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಡಿದರೆ, ಇವನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಬಳ ಅಷ್ಟೆ ಇದೇ ವಿನಃ ಇವನು ಎಂತಹ sensational news ಕೊಟ್ಟ ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನ್ಯೂಸ್ value ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ಎಂಬ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಇವರಿಗೆ ಏನೂ ಸಂಬಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನೀವು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ social concern ಅನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಅವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಹ ಶಬ್ದಗಳು ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡುವಂತಹ ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, visual media, ಇವತ್ತು visual media ಎಂದರೆ ಯಾವುದು? ನಮಗೆ ಟಿ.ವಿ. ಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಈಗ ಟಿ.ವಿ. ಯವರು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಮೈಕ್ ಹಿಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಚಟ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಈ ರೀತಿಯ ಚಟ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಜನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ನನಗೂ ಸಹ ಇದೆ. ಅವರು ಕೇಳುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಗೊತ್ತಿರಲಿ ಅಥವಾ ಗೊತ್ತಿರದೆ ಇರಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಯಾವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ನಿಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತಾವು ಉತ್ತರ ನೀಡಿ. ನಿಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡದೆ ಇರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಕೇಳದರೆ, ಅದು ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಕೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಾವು ಜಾರಿಕೊಳ್ಳಿ. ಈಗ ನಿಮಗೆ ಉತ್ತರ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಈ ರೀತಿ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ, ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ? ಮತ್ತು ಕನ ಹೊರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, 'ಮಾಡಿದವನ ಪಾಪ ಆಡಿದವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲ' ಎಂದು ಇದೆ. ಈಗ ಯಾರೋ ಪಾಪ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ, ನೀವು ಏಕೆ ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ

ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಈಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ visual media ದವರು ತುಂಬಾ ಪ್ರಚಂಡರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬುಕ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಇವತ್ತು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಪಧ್ವ ನುಡಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕೆಣಕಿ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಮೈಕ್ ಇಟ್ಟು, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅನ್ನಿಸದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಅನ್ನಿಸಿ, ನಂತರ ಅದನ್ನೇ ತಿರುಗಿಸಿ, ತಿರುಗಿಸಿ ತೋರಿಸಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣವನ್ನು ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಂಥದ್ದು ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇರಬೇಕು. ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂದರೆ, ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತಿದೆ, "ಐಸೆ ಜಗಹ್ ಪೆ ಬೈಟ್, ಕೋಯಿ ನ ಬೋಲೆ ಉಲ್. ಐಸೆ ಬಾತ್ ಬೋಲ್, ಕೋಯಿ ನ ಬೋಲೆ ಜೂಟ್" ಎಂದು. ಈಗ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಜನ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಚೇರ್ ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ದಯಮಾಡಿ ಮಧ್ಯದ ಚೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗ ನಾನು ಬೇಗ ಬಂದು ಮಧ್ಯದ ಚೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಚೇರ್ ಎಂದು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರು ಬಂದು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನಾನು ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಚೇರ್‌ಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ, ಅದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರ್‌ಮೂರ್ತಿಯವರ ಚೇರ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ, ಕೊನೆಯ ಚೇರ್ ಅನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ, 'ಐಸೆ ಜಗಹ್ ಪೆ ಬೈಟ್, ಕೋಯಿ ನ ಬೋಲೆ ಉಲ್' ಅಲ್ಲಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ಎಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನೀವೇ ಪ್ರಮುಖರಾದಂತಹವರು ಮತ್ತು ನೀವೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಜನರ ಅಥವಾ ವೇದಿಕೆಯವರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ, ಆಗ ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ವೇದಿಕೆಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಗೋ.ಮಧುಸೂಧನ್‌ರವರೆ, ತಾವು ದಯಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ಚೇರ್‌ಗೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನೀವು ಬೇಡ ಬೇಡ ಎಂದು ಆ ನಂತರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೇಡವೆಂದರೆ ಋಷಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ, 'ಐಸೆ ಬಾತ್ ಬೋಲ್, ಕೋಯಿ ನ ಬೋಲೆ ಜೂಟ್' ಇದನ್ನು ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದಂತಹ ಕೆಲಸ.

Whenever you speak in public, you make it a point that you speak only truth and truth alone, nothing else. ನಾನು ಕಳೆದ 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೀಡಿಯಾ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ಇಲ್ಲವರೆಗೆ ಮೀಡಿಯಾ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡಿರುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಮಾತನ್ನು ಸಹ ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. I have never taken back my words so far. ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಶಾಸಕರ ಪೈಕಿ ನಾನು ಮೀಡಿಯಾ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿರುವಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಸಹ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಮೂರರಿಂದ ಆರು ಟಿ.ವಿ ಚಾನಲ್‌ಗಳ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕೆಲಸವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅಲ್ಲ ಏನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಮೀಡಿಯಾದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಂಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ, debate ಗೆ ಅಲ್ಲ ವಿಷಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೂರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಅಲ್ಲಗೆ ಹೋದ ನಂತರ debate ವಿಷಯ ಏನೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. Unless, you are thorough with your regular working system, you will not be able to do it. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲ ಸಚಿನ್ ತೆಂಡೋಲ್ಕರ್‌ರವರು ಆದರ್ಶರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬ್ಯಾಟಿಂಗ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, without pads, guards and helmet ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಬ್ಯಾಟ್ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಿ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಬೌಲಿಂಗ್ ಮಾಡಲಿ. ಈಗ spin ಹಾಕುತ್ತಾರೆಯೇ ಹಾಕಲಿ, medium pace ಹಾಕುತ್ತಾರೆಯೇ ಹಾಕಲಿ, superfast, ಹಾಕುತ್ತಾರೆಯೇ ಹಾಕಲಿ, googly ಹಾಕುತ್ತಾರೆಯೇ ಹಾಕಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲ ಬ್ಯಾಟ್ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕೇವಲ ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಗೊತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. A successful batsman is one who knows which ball to hit and which ball to not hit. ಈಗ ಯಾವ ಬಾಲ್ ಅನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವ ಬಾಲ್ outside the off stump ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸಹ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. Outside the off stump ಹೋಗುವ ball ಅನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಪುಕ್ಲಟೆ ಕ್ಯಾಚ್ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಏಕೆ ಬರಬೇಕು? ನಿಮಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ನಾನು

ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವುದು, ನೀವು ಮೀಡಿಯಾ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ, unless you are thorough with your subject, ಯಾವೊತ್ತು ಸಹ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನೀವು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ, ಮಾತನಾಡುವ ಅರ್ಥ ಗಂಟಿಯೊಳಗೆ you will be bounced back with hundreds of questions. ಆ ನೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಂತಹ documentary evidence ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಇವೆಯೇ? ಅವುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀವು ಬಜಾವ್ ಆಗುತ್ತೀರಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಜಾವ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಹಿಂದೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದೆ. ಬಹುಶಃ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿಯು ಏನೇನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಇದ್ದರೆ, ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಹ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಎಂಥಂಥವರ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಯನ್ನು ತಂದಿರುವಂಥದ್ದು. ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಇದೆ. ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು unanimous resolution ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವಂಥದ್ದು. ಆಗ ವಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದರು. ಈಗ ಅವರು ನಿಧನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 55 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ವಕ್ಟ್ ಜಾಗವನ್ನು ನುಂಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಅಲ್ಲ ದುಡ್ಡು ತಿಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಹ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ documentary evidence ಅನ್ನು ತಂದು ಇಟ್ಟಿವು. It was unanimous resolution. ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿರುವಂಥದ್ದು. ಆಗ ನಮಗೆ ಬಂದಂತಹ threat ಏನು ಎಂದರೆ, ಒಂದು ಕಡೆ threat ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಆಮಿಷ ಸಹ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕೈ ಚಿಟ್ಟರೆ deal. ಇಲ್ಲವೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ deal ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. Either we deal with you or we deal with somebody else in respect of you. ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಇಲ್ಲವೇ ಸುಫಾರಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲ ಎರಡೂ ಸಹ ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲೇ close ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನಮಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಬದ್ಧತೆ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ನೈತಿಕತೆ ಎಂದು ನಾನು ಏನು ಹೇಳದೆನಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ಜನರ ಅನ್ನ ತಿಂದಿದ್ದೇವೆ, ಜನರಿಂದ ಮತ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಜೀವ ದೊಡ್ಡದು ಆಗಬಾರದು. ದೇಶದ ಹಿತ ದೊಡ್ಡದು ಆಗಬೇಕು.

ಇನ್ನೂ ನಾವು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಿದೆ. ಯಾವುದೇ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ನಾವು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ತಯಾರಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಬದಲಾಗಿ, ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೂಗು ತೂರಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಮೂಗನ್ನು ಕಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ನಾವು ಶೂರ್ಪನಖ ಅಥವಾ ಶೂರ್ಪನಖ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವ ಇರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಯಾವಾಗಲೂ ನನಗೆ ಶ್ರೀ ಉಪೇಂದ್ರರವರ ಒಂದು ಹಾಡು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಬರಿ ಹೋಳು, ಬರಿ ಹೋಳು ZEE TV ಮಾದೇಗೌಡರಿಗೆ ಬರಿ ಹೋಳು, MTV ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಬರಿ ಹೋಳು, ಬರಿ ಹೋಳು ಎಂದು ಆತ ಏನೇನೋ ತೋರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಬರಿ ಹೋಳು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಜಾಗ ಇದ್ದರೆ ಅದು ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮ ಮಾತ್ರ. “ಮಧುಸೂದನ್ ಬಹಳ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ರೀ. ಏನ್ ನನ್ನಗ ಸಂಸ್ಕಾರ ಎಂದರೆ ಏನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಏನು, ಇತಿಹಾಸ ಎಂದರೆ ಏನು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರೆದು, ಕುಡಿದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು, ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ರೀ, ಬಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನಗ ಕುಡಿದು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಚರಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ. ನಾನು ಆತನನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ, ಆಟೋದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ.., ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬೇರೆಯವರ ಹೆಸರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಏತಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ಯಾವುವೆಂದರೆ, ಕಾಯಾವಾಚಾಮನಸಾ ಎಂದು. ಕಾಯಾ-ನಮ್ಮ ಶರೀರದಿಂದ/ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ; ವಾಚಾ-ನಮ್ಮ ಶಬ್ದದಿಂದ ಮತ್ತು ಮನಸಾ-ನಮ್ಮ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ನಾವು ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾಯಾವಾಚಾಮನಸಾ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು. ಈ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ನಮಗೆ ಇದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಮಗೆ ತೋರಿಸುವವರು ಯಾರು? ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು ನಮಗೆ ಅದನ್ನು

ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಕನ್ನಡಿ ನಮಗೆ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ನಾವು ಕನ್ನಡಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ ನಾವು ಏನು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ, ಆದರೆ ನಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಕನ್ನಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲ ನಮಗೆ ದೃಶ್ಯ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ತಮಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಈ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅವಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂಬ ದುರಂಹಕಾರ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. You cannot buy a pen of a Print Media or a camera of a Visual Media. No, you cannot buy them. ಅದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಗರಣ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಟಿ.ವಿ. ಚಾನೆಲ್‌ಗಳನ್ನು, ಅಲ್ಲದಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಡೀಲ್ ಮಾಡಿ ಆ ಚಾನೆಲ್ ಅನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಇವೆಲ್ಲರ ವಿರುದ್ಧ ಡೀಲಿಂಗ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿಯೇ ಒಬ್ಬನು ಆರೋಪ ಮಾಡಿದನು. ಆತ ಆರೋಪ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಫಾಲೋ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಇವರ ಬಳಿ ಯಾವುದೇ ಸುದ್ದಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಇವರು ಡೀಲ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರು ಕೂಡ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ತಲೆಕೆಟ್ಟ ಪತ್ರಕರ್ತ ಅಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಡೀಲ್‌ಗೆ ಬರದೇ ಇರುವಂತಹವನು ಅಥವಾ ದುರಂಹಕಾರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. “ನಮ್ಮನ್ನು ಆತ ಬೆತ್ತಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮಾಡಿ ಮಹಾಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ, ನಾವು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಅವರ ಜೊತೆ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ತಾವು ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಳಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಅಲ್ಲ. ತಮಗೆ

ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸಹ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, you should never try to play with the Visual Media.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣವನ್ನು. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣ ಬಹುಶಃ, ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದಂಥದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕರಣ ದಾಖಲಿಸಿ, ವಕೀಲರಿಂದ ನೋಟಿಸ್ ಕೊಟ್ಟು, ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಲೆಸಿ, ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದಾದರೂ ಸುಳ್ಳು ಪ್ರಕರಣ ದಾಖಲಿಸಿ, ಏನೋ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಅಥವಾ ಬೆದರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಜಾಹೀರಾತು ಸಿಗದೇ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನವಾದರೂ ಸಹ ನಾವು ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣದವರಿಗೆ ತಾವು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಈ ಹಿಡನ್ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಜೇಜನಲ್ಲರುವ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳಿಂದಾಗಿ ಶೂಟ್ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಯಾರ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆಯಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ, you should be very careful.

ತಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂಥವರು ಇಬ್ಬರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಪಿ.ಎ. (ಆಪ್ತ ಸಹಾಯಕ), ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಗನ್‌ಮ್ಯಾನ್ (ಅಂಗರಕ್ಷಕ). ಏಕೆಂದರೆ, ತಮ್ಮನ್ನು ಅಂಡರ್‌ವೇರ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದು ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ. ಅಂಡರ್‌ವೇರ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಎಂದರೆ ಅದು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಬಟ್ಟೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಇಡೀ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿರುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ. ನಾನು ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಪಿ.ಎ.ಗಳು ನಂತರ ಶಾಸಕರಾಗಿರುವುದು, ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವುದು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ನಾಯಕರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ಗುರುವಿಗೆ ತಿರುಮಂತ್ರ ಹೇಳಿದ ನಂತರವೇ ಅವರು ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ, you should

be very careful. ಹಾಗಾದರೆ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಉತ್ತರವೇನು? ಏನು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮಧುಸೂದನಾರವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೆದರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ತಾವು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ನಾನು ಯಾರನ್ನು ಸಹ ಹೆದರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಇರುವಂತಹ ಒಂದೇ ಒಂದು ರಾಮಬಾಣ ಏನೆಂದರೆ, ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ದಯಮಾಡಿ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಡಿ, ಯಾರಿಗೂ ಸಹ ಮೋಸ ಮಾಡಬೇಡಿ ಆಗ ಯಾರು ಕೂಡ ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ ಆಗ ಯಾರು ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಸಹ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಹ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಎರಡು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಬ್ಬಳು ಸೀತೆಗಾಗಿ ಲಂಕಾ ದಹನವಾಯಿತು. ಕೋಟಿ ರಾಕ್ಷಸರ ನಿನಾಮವಾಯಿತು, ನಾಮಾವಶೇಷವಾಯಿತು. ಒಬ್ಬಳು ದ್ರೌಪದಿಯ ಅವಮಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ 18 ಅಕ್ಷೋಯಿಣಿ ಸೈನ್ಯ ಬಲಿಯಾಯಿತು. ಅವಳು ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ, ಆಕೆ ದೇವರು, ಪಾರ್ವತಿ, ಆಕೆ ತಾಯಿ ಸ್ವರೂಪಿ. ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ. ಆಕೆ ದೇವಿ. ಆಕೆ ಪಾರ್ವತಿ. ಆಕೆ ತಾಯಿ ಸ್ವರೂಪಿ. ಈ ದೇಶ ಏನೂ ಬೇಕಾದರೂ ಸಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಹಿಸಬಾರದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಂತೂ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಸಹಿಸಬಾರದು. ನಾವು ಯಾವತ್ತು ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯ ಗೌರವಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲ, ನಡೆ-ನುಡಿಗಳಲ್ಲ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಸಹ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಗೌರವದ ಸಂಗತಿಗಳು ಬರಬಾರದು. ಇಷ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳು ತಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಾಧ್ಯಮ ಅಂತಾ ಬಂದಾಗ, ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕನಾಗಿ ನಾವು ಏನೆಲ್ಲಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಎಸ್ ಹೊರಟ್ಟ, ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಂ.ಆರ್. ತಂಗಾ ಹಾಗೂ ಡಾ.ವಿ.ಎಸ್.ಆಚಾರ್ಯ ಇರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಹಿರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್.ಆಚಾರ್ಯರವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಅವರು ಇಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಐ.ಪಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆ.ಪಿ.ಎಸ್.ಸಿ ಯಿಂದ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಆಗಿ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಆಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ಗೃಹ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರು. 'ಇಂತಹವರದ್ದು ಆಗಬೇಕು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಫೈಲ್ ಬಂದಿದೆ' ಎಂದು ನಾನು ಅವರಿಗೆ

ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಅವರ ಮನೆಯೊಳಗಡೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ಅವರು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು? 'ನಾನು ಹೀಗೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಐ.ಪಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೊರಗಡೆ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಹೊರಗಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೀಯಾ, ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಳಗಡೆ ಕರೆಯಿರಿ' ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆದೆ. ಆಗ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬನ್ನಿರಿ ಮುಂದುಗಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದರು. ಅವರು ಜೀವಮಾನದಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸೆಲ್ಯೂಟ್ ಹೊಡೆಯುವುದು ಗೊತ್ತಿತ್ತೇ ವಿನಃ ಸಚಿವರ ಮುಂದೆ ಚೇರ್‌ಗೆ ಚೇರ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಚೇರ್ ಹಾಕಿ ಕೂರಿಸಿದರು. ಅವರ ಪಿ.ಎ. ಕರೆದು, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಟೀ ಕಾಫಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪಿ.ಎಸ್.ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಕರೆಸಿದರು. ಆ ಫೈಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಫೈಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿ, 'ನೀವೇನಾ, ತಮ್ಮ personal records ಸರಿಯಿದೆಯಾ, ಸರಿ ಇದೆ ಎಂದು ಸಹಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರು. ತಾವು ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನನಗೆ "ಸರ್, ಇಷ್ಟು ಬೇಗ, ಇಷ್ಟು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಫೈಲ್ ಕ್ಲಿಯರ್ ಆಯಿತಲ್ಲ" ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ can we be transparent? ಈ ತರಹ ತುಂಬಾ ಜನ ಈಗಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಸತ್ತವರ ಹೆಸರು ಏಕೆ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ, ಅದು ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ತರಹ ಜನರನ್ನು ತುಂಬಾ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಪಕ್ಷದವರು ಈ ಪಕ್ಷದವರ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷದವರು ಈ ತರಹ ಪ್ರಮಾಣಿಕರು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯವ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೆಟ್ಟವರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ, ಕೆಲವರು ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟವರಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಾರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೂಡ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ದ್ವೇಷವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಎರಡನೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪಕ್ಷದ ದ್ವೇಷವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ದಯಮಾಡಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ maturity

ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲ ಇದ್ದವನು ಎಲ್ಲ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ, ನಾಳೆ ಅಲ್ಲ ಇದ್ದವನು ಇಲ್ಲಗೆ ಬರುತ್ತಾನೋ, ಇಲ್ಲ ಇದ್ದವರು ಎಲ್ಲಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ಏನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಅಯೋಮಯ ಇರುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಒಂದು ತರಹ ಇದೊಂದು ರಾಜಕೀಯವಾದಂತಹ maturity ಯೂ ಹೌದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಲ್ಪಜ್ಞಾನವಿದೆಯೋ, ಅದರ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರಿದ್ದೀರಿ. ಸಮಾಜದಲ್ಲ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ, ಈ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದಿದ್ದು, ತಾವು ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿದ್ದೀರಿ. ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆ ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಅದು ಖಂಡಿತ ಉಜ್ವಲವಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ವಲವಾಗಬೇಕು. ಹಣ ಯಾವತ್ತು ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರ ಯಾವತ್ತು ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮಾಡಿದಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಜನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ಹೋದರು. ಯಾವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧಾನಸೌಧ ಕಟ್ಟಿ ಹೋಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್. ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೋದರು. ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರವರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ರಾಜರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ರಾಜರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಮನೆಯಿಂದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು, ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಆದರ್ಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ತುಂಬಾ ಹಿರಿಯರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಣ. ನಾವು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಕಲಯಬೇಕಾದಂತಹದ್ದು ಏನಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಹುಡುಕಿ ಕಲಿಯೋಣ. ನಾವು ಯಾರಿಗೂ ಕಲಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ನಾನು ಯಾರಿಗೋ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಕಲಿಯಿರಿ. ಆದರೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ನಿರ್ಮಲ, ಅಪರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕ.ವಿ.ಪ.:- ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಮಾಧ್ಯಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೇ ಅಂಗವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗ. ಮಾಧ್ಯಮ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ನಂತರ ವೈಯಕ್ತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ನೈತಿಕತೆ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನವಿರಾದ ಹಾಸ್ಯಯೋಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಂತಹ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗೋ. ಮಧುಸೂದನರವರಿಗೆ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ವತಿಯಿಂದ ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸೋಣ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಂ ಎಲ್. ಅನಿಲ್ ಕುಮಾರ್‌ರವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ವೇದಿಕೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಯಿತು)

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಲ್. ಅನಿಲ್‌ಕುಮಾರ್, (ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು):- ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಎಸ್. ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಎರಡು ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದಂತಹ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಡಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯ ಮುಖಂಡರು ಹಾಗೂ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರು 'ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರ ಹಾಜರಾತಿಯ ಬಗ್ಗೆ' ಸಾಕಷ್ಟು ಉಪಯುಕ್ತವಾದಂತಹ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ಗೋ. ಮಧುಸೂದನರವರು ಶಾಸಕರು ಯಾವ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮ ಯಾವ ರೀತಿ ಸದಾ ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್.ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀರವರೇ, ಮಾನ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರುಗಳೇ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರೇ; ಇದು ಬಹಳ ಅಪರೂಪದ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ 25 ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ, ಪರಿಷತ್ತಿನ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯೇನು? ನಾವು ಸದನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನಮಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಏನು ಇರುತ್ತವೆ ಇದ್ದಾವುದರಲ್ಲೂ ಅರಿವಿಲ್ಲದೇ ಬಂದಂತಹ ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ನಾವೂ ಸೇರಿದಂತೆ 75 ಶಾಸಕರನ್ನು ಕೂರಿಸಿ, ನಮ್ಮಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮಹಾನಿಯರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಜೆಟ್ ಮಂಡನೆ, ಬಜೆಟ್ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು, ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಸೂಲ ಮಾಡಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು; ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಭವ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರ ನಂತರ ಸುಮಾರು 13 ಬಜೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಅನುಭವ ಇರುವಂತಹ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಸಮಿತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೇನು? ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೆಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು, ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಸುಮಾರು ಒಂದೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಸುಧೀರ್ಘವಾದಂತಹ ಅವರ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳು, ಸದನ ಸಮಿತಿಗಳು ಅದರ

ಕತ್ಯವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರಾದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಕೆ.ಆರ್.ರಮೇಶ್‌ಕುಮಾರ್‌ರವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಶೋತ್ತರದಲ್ಲ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಶೂನ್ಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್.ಶಂಕರ್ ರವರು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಯಾವಾಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಎಂದು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದರು. ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಸದನದ ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ನನಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಮಾನ್ಯ ಕೆ.ಟಿ.ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡರವರು ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು, ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಸದನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ಸಂಯಮದಿಂದ ಇರಬೇಕು, ಯಾವರೀತಿ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸದನದ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಯಾವರೀತಿ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಾವಿಗೆ ಇಳಿದು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥದ್ದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದರು. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಬಳಸಬೇಕು, ಪದಬಳಕೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಬಳಸಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪದ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಸಂವಿಧಾನಿಕವಾಗುತ್ತದೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಾಕಷ್ಟು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ರವರು ಸುಮಾರು 30 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು 8 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಭಾಪತಿಯವರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಂತಹ ಅನುಭವ, ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾಜರಾತಿ ಎಷ್ಟು ಕಡ್ಡಾಯ, ಯಾವ ರೀತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು, ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಹಾಜರಾತಿ ಎರಡೂ ಇದ್ದರೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ;

ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಾಸಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಮಾತನಾಡಿದಂತಹ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು 1983 ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 8-10 ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಸದನದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಅಥವಾ ಹಾಜರಾತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಜರಾತಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಆ ವಿಷಯ ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು, ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು, ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ನೀವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಹಾಜರಾತಿ ಕಡ್ಡಾಯವೆಂದು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಮಾನ್ಯ ಕೆ.ಆರ್.ರಮೇಶ್‌ಕುಮಾರ್‌ರವರು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಜರಾತಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸದನದಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ 10 ನಿಮಿಷ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ನಾನು ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಬೆಲ್ ಹೊಡೆದಾಗ ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಗೋ.ಮಧುಸೂಧನ ಸಾಹೇಬರು ಸೇರಿದಂತೆ, ಮಾತನಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಾಜರಾತಿ, ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 114 ವರ್ಷಗಳ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಜನರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗತಕ್ಕಂಥ ಸದನಕ್ಕೆ ಕೆಳಮನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಮೇಲ್ಮನೆ ಅಂದರೆ ಚಿಂತಕರ ಛಾವಡಿ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ನಾವು ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನ ಸದಸ್ಯರವರೆಗೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಮತ ಹಾಕಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಮಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ತಾವೆಲ್ಲಾ ಹಿರಿಯರು ಇದ್ದೀರಿ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನ ಸದಸ್ಯರವರೆಗೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಮತಹಾಕಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬಹುಶಃ ನಮಗೆ ಅವರ ಒಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅಥವಾ ಅವರು ನಮ್ಮಿಂದ ಏನು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ

ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವಂಥದ್ದನ್ನು ಕೂಡ ಕೇಳಲಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರು ನಮಗೆ ಬರೀ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಬೇರೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿವೆ. ನಿಮಗೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಜೀವನದಿಂದ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಬಂದಿರುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಮತ ಹಾಕಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಅವರು ಬಹಳಷ್ಟು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದಿನ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಾವು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಅವರೆಲ್ಲರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಥಮಬಾರಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಂತಹ 25 ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೆ ಎರಡು ದಿವಸಗಳ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜೈ ಹಿಂದ್, ಜೈ ಕರ್ನಾಟಕ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್.ನವೀನ್:- ನಿನ್ನೆಯ ದಿನದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರೇ, ಹಿರಿಯರು ಹಾಗೂ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರೇ, ಹಿರಿಯರು ಹಾಗೂ ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗೋ.ಮಧುಸೂಧನ್ ರವರೇ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ರವರೇ, ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಶಾಸಕರೇ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರೇ, ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಅನುಭವಿ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ

ನಾಯಕರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿದ್ದು, ಇವರುಗಳೇ ನಮಗೆ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ನಮಗೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ-ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳೇನು ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರಾದವರ ನಡವಳಿಕೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು, ಸದನದ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೆ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜನ ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ; ಸಂವಿಧಾನಿಕವಾಗಿ ನಾವು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಉಪನ್ಯಾಸಕರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸಕರ ಪರವಾಗಿ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಅಭ್ಯಾಸವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾದ 2-3 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ, ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಮುಂದುವರೆದು, ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಹಳ ದಶಕಗಳಿಂದ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸಂಘಟನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆದರೆ, ಇದು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರಾಗಿ ನಾವುಗಳು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ನಾವು ನಮಗೆ ಮತ ಚಲಾಯಿಸಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ನಾವು ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮಗಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮರೆತು ನಾವು ಸದನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇದೆ. "ಚುನಾವಣೆಗಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸೋಣ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಭಾಪತಿ ಮತ್ತು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು ಇವತ್ತಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಸಹ ಸೂಚಿಸಿದರು. ನಾನು ಮೊದಲನೇ ಬಾರಿಗೆ ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಅವಧಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಗಮನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸದನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಟ್ಟುಪಾಡನ್ನು ಇಂದು ನನಗೆ ನಾನು ಹಾಕಿ, ಇಲ್ಲಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ ನೆರೆದಿರುವ ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮೀಯರಿಗೆ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಡಾ||ಡಿ.ತಿಮ್ಮಯ್ಯ:- ಇಲ್ಲ ನೆರೆದಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ಇದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿದೆ. ವೇದಿಕೆ ಮೇಲಿರುವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಗಣ್ಯರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಮಾತನಾಡುವ ಮುನ್ನ ನಾನು ನನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮೂಲತಃ ಮೈಸೂರಿನವನಾಗಿದ್ದು, ಮೈಸೂರು-ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. 1973 ರಲ್ಲಿ ನಾನು ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆನು. 1985 - 1987 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ, 1987 - 1977 ರ ವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಂತರದಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಯ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕ, ಅಪರ ನಿರ್ದೇಶಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಸಲಹೆಗಾರರನಾಗಿಯೂ ಸಹ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ನಂತರದಲ್ಲ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅರೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆನು. ಆ ನಂತರದಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆನು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮೇಲ್ಮನೆ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡೆನು. ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿಯು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ನಾವುಗಳು ನಮ್ಮ ಮೊದಲನೇ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ; ನಮಗೆ ತರಬೇತಿ ಇದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನು. ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷಕ್ಕೆ ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಭಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನೆಯ ದಿನದ ಶಿಬಿರದ ವಿವರವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಸುಮಾರು 2 1/2 - 3 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬಹಳ ಅರ್ಥಗರ್ಭತವಾಗಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ ಎಂಬ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು; ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರು ಅಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆಗ ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ವಿವರಿಸಿದರು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ವಿಧೇಯಕಗಳು, ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಈ ಶಿಬಿರ ಬಹಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಮೊದನೆಯ ಸಾರೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ನಮಗೆ ಈ ಶಿಬಿರದಿಂದ ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಎಂ.ಪಿ(ಸೂಜಾ) (ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು):- ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೆ, ಇಂದಿನ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಅಯೋಜಿಸಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರೆ, ನಾನು 1988ರಿಂದ ಕೊಡುಗಿನಲ್ಲಿ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರೆ, ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗೋ.ಮಧುಸೂದನವರೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮ ಮಿತ್ರರೆ.

ನಾನು ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದೆ. ಈಗ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನೆ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ಸಾರೆಯಾದರು ಈ ವಿಧಾನಸೌಧ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಸಾರೆ ನಮ್ಮ

ಮತದಾರರು ನನ್ನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಮತದಾರರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸದನದಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು, ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಯ ನಮಗೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳು ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಬಜೆಟ್ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು, ಬಜೆಟ್ ಅಂದರೆ ಏನು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಸದನದಲ್ಲ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹಾಜರಾಗಿ ಸದನದಲ್ಲ ಭಾಗಿಗಳಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾಧ್ಯಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿಯಾದಾಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗೋ.ಮಧುಸೂದನರವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸದನ ನಡೆದಾಗ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು, ಧರಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸದನದಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭ

(ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿರುವ ಪ್ರೊ:ಪಿ.ಈಶ್ವರಭಟ್ಟ, ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ
ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಇವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಯಿತು)

ಪ್ರೊ:ಪಿ.ಈಶ್ವರಭಟ್ಟ (ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ):-

ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗಿರುವಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರೆ,
ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾಜಿ
ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗೋಮಧುಸೂದನ್‌ವರೆ, ಹಾಗೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ
ಬಂದಿರುವ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಶುಭಾಶಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಎರಡು ದಿನಗಳ ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಇದನ್ನು
ಆಯೋಜಿಸಿರುವಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಯವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು
ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂಸತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು
ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಕೆಲಸ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಈ ಶಿಬಿರದ ಮೂಲ
ಉದ್ದೇಶ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ,
ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಉನ್ನತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಕುರಿತಾಗಲಿ
ಅಥವಾ ಸಂಸದೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತಾಗಲಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರುವಂತಹ
ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂವಿಧಾನ
ರಚನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಿಚಾರಗಳು ಹೇಗೆ ಚಾಲನೆಗೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವು ಮತ್ತು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಹೇಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟಯವರಿಗೆ ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಗೌರವ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಗೌರವ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಪಾರಂಗತರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ creamy layer ಅನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟ ಸಂದರ್ಭ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಕಾನೂನು, ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರಾದ ಮಾನ್ಯ ಜೆ.ಸಿ. ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ರವರು ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿದರು. ನುರಿತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟು ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರಾದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಂತರ 8 ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ನುರಿತ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹಾಗೂ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ವಿಧೇಯಕಗಳು, ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಪಾತ್ರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಕೆ.ಆರ್. ರಮೇಶ್‌ಕುಮಾರ್ ರವರು ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳು, ಸದನ ಸಮಿತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್. ಶಂಕರ್ ರವರು ಅಧಿವೇಶನದ ಕಲಾಪಗಳು, ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ವೇಳೆ, ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ, ಶೂನ್ಯವೇಳೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ ರವರು ಸಂವಿಧಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಗ್ಗೆ, ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡರು ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು, ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು, ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಪದಬಳಕೆ, ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರಮೂರ್ತಿ ರವರು ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರ

ಕಡ್ಡಾಯ ಹಾಜರಾತಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹಾಗೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಗೋ. ಮಧುಸೂಧನ ರವರು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಗೋ.ಮಧುಸೂಧನ್ ರವರು ಸದಸ್ಯರು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಸತ್ಯಸಂಧರಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಮಾಧ್ಯಮ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾರೂ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಈ 8 ಸೂಕ್ತವಾದ, ಕೌತುಕಮಯ ವಿಚಾರಗಳ ಮಂಡನೆ ಆಗಿದ್ದು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲ ಅಥವಾ ತಿರುಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಏನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಅದರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಿ, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ, ದುರ್ಬಲ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುವ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುವರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲ ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾಗಿವೆ. ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವೇ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಸಂಸದೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವೇನೆಂದರೆ, ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಂದು instrumental ಅಥವಾ ಅದೊಂದು ಸಾಧವಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಮೂಲಕ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ authority ಗಳು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜಗಳ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. There are so many global challenges. During the last 25 years, we have experienced how globalization has posed very tall challenges. There are social crisis and economic crisis. In agriculture and in various other fields we came across such crisis. During the last

25 years there has been much thinking in European countries, America, South Africa and various other countries including in India as to how the present society can adhere to the values of parliamentary affairs, constitutionalism and also democracy. We are preparing for next millennium. How to prepare for the next one thousand years? We have to prepare in such a way that in the field of agriculture, business, education, technology, science, in all these spheres we have to excel in such a way that the whole society should be able to cope-up with all such developmental challenges and make the life of people very much comfortable because, the basic objective of Indian Constitution is to bring social transformation. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತರಬೇಕೆಂಬ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಒಂದು ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತರುವಾಗ, there is also a need to balance between the past and the present. ನಮ್ಮ culture, tradition or historical lesson ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಏನಿದೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊಸದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹಳೆಯದನ್ನೂ ಸಹ continue ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. There is a change with continuity. That is the principle which we have to accept. The basic propositions are to be maintained. Parliamentary Institutions operate as power management tools. These are the words of Gabriela Nemtoi who is a Romanian Scholar who elaborately discusses about the role of parliamentary system in a modern democratic world. Thus, it is essential to keep in mind the basic ideas with which our political system has evolved these propositions. In fact, we come across the basic objectives of Parliamentarism or Parliamentary system. ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೂಲಭೂತ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು

ಮೊದಲು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. First of all, there should be effective representation. Walter Bagehot an eminent scholar in English Constitutional Law says, 'First, you must establish a very good Legislature.' ಒಂದು ಬಾರಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಸಕಾಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ basic commitments ಗಳಾಗಿರುವ democratic values, protection of human rights and social development, ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವಂತಹ commitments ಗಳನ್ನು ಫುಲ್‌ಫಿಲ್ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಶಾಸಕಾಂಗ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸದೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುವುದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅಲ್ಲ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ, there should be representation from all the sections of the Society. ಮಹಿಳೆಯವರು, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಅಥವಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಸಹ ಇದರ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾದರೆ, ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಾಸಕಾಂಗವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರು ಅಲ್ಲ ಇದ್ದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. Edmund Burke says that the legislators are not the ambassadors of their specific Constituencies. ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾದವರು ಜನರಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದಾಗ, a constituency ಯ ಸದಸ್ಯರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತಗೊಂಡವರು, ಪದವೀಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸುಭಿಕ್ಷಾ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲ ಸಾಮರಸ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ

ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲ ಬಿಂಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. Edmund Burke ಅವರು '*...general good, resulting from the general reason of the whole....*' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ದ್ವಿಸದನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು 2ನೇ ಸದನವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದು *opposable interest* ನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದರೆ, ಆಗ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸದನಕ್ಕೂ ಎರಡನೆಯ ಸದನಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಸದನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಾಗ, *opposable interest second chamber* ನಲ್ಲಿ *reflect* ಆದಾಗ ಮೊದಲನೇ ಸದನದ *dominant views* ನ್ನು *counter or* ಜಾಲೆಂಜ್ ಮಾಡುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಎರಡನೆಯ ಸದನದಿಂದ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಸದನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದು ಆ ರೀತಿಯ *diverse interest* ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ. *Michael Foucault says, 'Power is ubiquitous.'* ಇದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದುಹಂಚಿ ಹೋಗಿದೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಪವರ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು *represent* ಮಾಡುವಂತಹ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಂತರ, '*the legislators must be more effective public communicators*' ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವಂತಹ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಮೀಡಿಯಾ, ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಮತ್ತು ಸೋಷಿಯಲ್ ಮಿಡಿಯಾಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಗೋ.ಮಧುಸೂದನ್‌ರವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶಾಸಕಾಂಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವಂತಹ ಕರ್ತವ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮೇಲಿದೆ. ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಸಕಾಂಗ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

'Public authorities should keep a good relationship with the civil Society' is one more important aspect. ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. *Lobbies* ಇರಬಹುದು, ಶಾಸಕಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದೆಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತವಾದಾಗ, ಸಮುದ್ರ ಮಂಥನ ನಡೆದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ದೊರೆಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ

ದೊರೆಯುವಂತಹ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. Code of Conduct for Parliamentarians ಎಂದಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಸಕಾಂಗ ಎಂದು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲನ ಜನರು ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಸೀಮಿತ ಅಥವಾ ಸಂಕುಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೇ ವಿಶಾಲ ಹೃದಯದಿಂದ ಜನರ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದತ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಾಸಕಾಂಗಗಳಿಗೆ ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ Code of Conduct ನ್ನು Parliamentarians ಗೆ ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಲಾಯರ್ಸ್, ಜಡ್ಜ್‌ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಪರತೆಗೆ ಒಂದು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರಿಗೂ ಸಹ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. The relevant portion in 'Foreword' of 'Background Study; Professional and Ethical Standards for Parliamentarians' reads as follows:

"...The regulation of parliamentary behaviour and ethics standards is an essential element to secure public trust in the efficacy, transparency and equity of democratic systems, as well as to foster a culture of public service that favours public interest over private gains..."

ಸ್ವಂತ ಲಾಭವನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, code of conduct is essential. 'Streamlining the legislative process', is another important aspect. ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ, there is very good observation by 'Jeremy Bentham'. He says, 'Public good are to the object of every legislator' and 'general utility is to be the foundation of every reasoning.' ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಒಳತಿಗಾಗಿ ನಾವು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು

ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ರೀತಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. *Parliaments should exercise more effective oversight of the executive and to be more active in transnational collaborations.* ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಹ ಕೆಲವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವಂತಹ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಕೃಷಿ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಐ.ಓ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಒಪ್ಪಂದವೆನ್ನುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಇದರಿಂದ ಏನಾದರು ತೊಂದರೆಗಳು ಇವೆಯೇ ಎನ್ನುವುದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮೊದಲೋ ಅಥವಾ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೊದಲೋ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ representative system ನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಸಹ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವಂತಹ dominant views ಇರಬಹುದು, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದರೆ, it is the parliament which could be exclusively responsible for up warding the human rights or interest of a common man. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕಾನೂನುಬೇಕು, ಮಹಿಳೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಜೀತ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಯಾವ ಕಾನೂನಿನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ Magna Carta ನಿಂದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ

1998ವರೆವಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿರುವಂತಹ ಹಲವಾರು ಕಾನೂನುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾವನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎನ್ನುವುದು ಅಲ್ಲ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ.

ಒಂದು ಅಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನ ಪದ್ಧತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತು human rights system ಅನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ವಿಚಾರ ಏನೆಂದರೆ, it is the parliamentarianism which has given rise to the better protection of democratic values. ಅದೇರೀತಿ ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮೊದಲು ಸಭಾ-ಸಮಿತಿ ಎಂಬುದೊಂದಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, groups of villages ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, republic ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಸದೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂತು. Indigenous Representative System, ಇದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತ್ತು. ಪಂಚಾಯಿತಿ ಎಂದರೇನು, ಅಥವಾ ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ; ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತಾಗಿ ಪಕ್ಷವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ಮಧ್ಯ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ Native Representative System ನಾಶವಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಮೂಲಕ ಜನ ತಮಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೆಲವು ಕಾನೂನುಗಳ ಮೂಲಕ ಸೀಮಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. 1861 Charter Act (The Indian Councils Act) ನಲ್ಲಿ 6 ರಿಂದ 12 ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಅವರಿಗೆ advice ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. 1892ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 10 ರಿಂದ 16ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲಾಯಿತು. 1909ರಲ್ಲಿ Minto-Morley reforms ನಲ್ಲಿ 60ಜನರ ಏಕ ಸದನದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಂದರು. ಅದರಲ್ಲಿ communal representation ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ semblance of democracy ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. 1919ರಲ್ಲಿ ದ್ವಿಸದನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೊದಲನೆ ಬಾರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು.

60 ಜನ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 160 ಜನ ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ 100 ಜನ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಚುನಾಯಿತರಲ್ಲದ Official Members ಗಳಿದ್ದರು. 1935ರಲ್ಲಿ 150 ಸದಸ್ಯರು ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 250 ಸದಸ್ಯರು ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವದ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆದು ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. Constituent Assembly debates ಅಥವಾ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದರೆ, ಬಹಳ ಜ್ಞಾನವಂತರಾದಂತಹ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತಹ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು Constituent Assembly Members ಆಗಿ ಬಂದರು. ಡಾ:ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಶ್ರೀ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರು, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳು ಬಂದರು. ಇವರು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿದರು. ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಮಾದರಿಯಾದ ಸಂವಿಧಾನ ಬರುವುದಕ್ಕೆ Parliamentary System or Parliamentarianism ಅಥವಾ ಸಂಸದೀಯ ಪದ್ಧತಿ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂತಹ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬುನಾದಿ ಹಾಕುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡುವಂತಾಯಿತು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕೈಗೊಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾದುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ ಒಂದು ದಿನದ ವ್ಯವಹಾರ ಅಲ್ಲ. ಇದು ನಿರಂತರವಾದ ಕ್ರಿಯೆ. ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಅವರ commitment revive ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು, ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದಾದರೆ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಅಧಿಕಾರ ಗುಣವರ್ಧಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಸೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವಂಥದ್ದು it is an apportion of that

particular process ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಒಂದು ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರ ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ ಮಾನ್ಯ ಬಸವರಾಜ ಹೊರಟ್ಟಿಯವರು ಆದರಣೀಯರು; ಅಭಿನಂದನೀಯರು. ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಪರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಶ್ರೀ.ಪಿ.ಈಶ್ವರಭಟ್ಟ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು. ನಂತರ, ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಡೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಶಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎಂ. ಮಂಜೇಗೌಡ ವೇದಿಕೆಗೆ ಬಂದರು)

ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎನ್.ಮಂಜೇಗೌಡ (ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು):- ಎರಡು ದಿನಗಳ ಶಾಸಕರುಗಳ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿರುವಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಗಣ್ಯರೇ, ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹವೇ ಇಷ್ಟು, ಯಾವಾಗಲೂ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲೇ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರು ನೋಡೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ, ಈಗ ನೀವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ನೋವು ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಕ್ಷಣವೇ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾಜಿ ಸೈನಿಕನಾಗಿದ್ದೆ. ತಾವು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆರ್ಗನೈಸ್ ಮಾಡಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ, ಎ.ಪಿ.ಎಂ.ಸಿ., ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಗೋ.ಮಧುಸೂದನಾರವರು ಶಾನ್ ಭೋಗರು ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಜೆ.ಸಿ.ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿಯವರ

ಭಾಷಣ ಕೇಳಿದಾಗ ನನಗೆ ಒಂದು ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು; ಅದೇನೆಂದರೆ, needs and wants. ಯಾವಾಗಲೂ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಶಕ್ತಿ ಇರತಕ್ಕಂಥವರು needs ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗಂತೂ ಇದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಮುಖಾಂತರ ನನಗೆ ಬಹಳ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಗು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕದೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲರುವ ತೂಕವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸುಳ್ಳಿನ ಮಾತು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ನಗಿಸುವಂತಹ ಜನರನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾತುಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ, ನಾನು ವಿಧಾನಸೌಧಕ್ಕೆ ಕಾಲಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಕಾಲಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಯಾರು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹನೀಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆರೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 75 ಜನರು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ.ಗಳು., 225 ಜನ ಶಾಸಕರು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳು., ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಈ ಪುಣ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡು ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡಂತಹ ಅನುಭವ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು, ಶ್ರೀಮತಿ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್‌ರವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಬಹಳ ಹುರುಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಅವರು ಇದೇಕೆ ಗಂಟಲು ಹರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು, ನಾನು ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರಮೂರ್ತಿಯವರು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹನೀಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನೀವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸಮಯದ ಕಡೆ ಗಮನ ಇರಲಿ, ಸಮಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ, ಮಾತನಾಡುವಂತಹ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನನಗಿಂತ ಮುಂಚೆ

ಬಂದಂತಹ ಸದಸ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಕೂಡ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಲಾಪಗಳು ನಡೆಯುವಾಗ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮುಖಾಂತರ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿನವನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ದಿನ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾವ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಮಹನೀಯರುಗಳು ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಮಾನ್ಯ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಶಂಕರ್‌ಮೂರ್ತಿಯವರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಬಹಳ ಹಿರಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿಯವರು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಬ್ರೀಕ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಡಬೇಡ ಎಂದು ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಆಯಸ್ಸು ಎಂದು ಇದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಅದೃಷ್ಟ ಎಂದು ಇದ್ದರೆ ಇವರೇನು ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಕೂಡ ಮಿಸ್ ಆಗದ ಹಾಗೆ ನಾನು ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಿಂದ ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಏನೇ ಆಗಬೇಕಾದರೂ ಚರ್ಚೆಗಳಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಚರ್ಚೆ, ಸಮಯ ಮತ್ತು ಹಾಜರಾತಿ, ಈ ಮೂರು ಈ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಲಿತಿರುವಂತಹ ಪಾಠ. ನಾನೊಬ್ಬ ಮಾಜಿ ಸೈನಿಕನಾಗಿ ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿದ್ದೇನೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇವತ್ತೇನು ನಮಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವಂಥದ್ದನ್ನು ನಾನು ಅಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲ ಸೇರಿತಕ್ಕಂಥ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಪಾಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಧುಸೂದನ್‌ರವರು ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಈಗಾಗಲೇ ಸಮಯ ಆಗಿದೆ. ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಾನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವಂಥವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ. ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಬಾವಿಗಿಳಿದು ಧರಣಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ರಾಜ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸೈನಿಕ ಇರಬೇಕು. ಗುರುಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶಿಷ್ಯ ಇರಬೇಕು. ನಮಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದಂತಹ ಹಿರಿಯರು ಏನಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಹೇಳದಂತಹ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ

ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲ ನನಗೆ, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಈ ನಾಡಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಗಣ್ಯರಿಗೂ, ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೂ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಂದನಾರ್ಪಣೆ

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ನಿರ್ಮಲ, ಅಪರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕವಿಪ:- ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನಡವಳಿಕೆಗಳು, ನಿಯಮಗಳ ಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯದೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕ ಉತ್ತಮ ಸಂಸದೀಯ ಪಟು ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಅವರ ಪಾತ್ರ, ನಡವಳಿಕೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಚರ್ಚೆಗಳೆಲ್ಲ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ತಾಳ್ಮೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮನದಾಸೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ಪ್ರೇರಕರಾಗಿ ಈ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿರುವ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿರುವಂತಹ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಶಿವಅಂಗಪ್ಪ ಹೊರಟ್ಟ ಅವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಶಾಸಕರುಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರಕರಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ನೀಡಿದಂತಹ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಹೆಗಡೆ ಕಾಗೇರಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ವಿದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು, ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜೆ.ಸಿ. ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದಂತಹ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ.ಕೆ. ಹರಿಪ್ರಸಾದ್ ರವರಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾದ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೌಢವಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿ, ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ನೀಡಿದಂತಹ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ, ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಮಾಜಿ ವಿಧಾನ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು ಆದಂತಹ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಆರ್. ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್‌ರವರಿಗೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್. ಶಂಕರ್ ರವರಿಗೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿಯವರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಹೆಚ್. ಶಂಕರ ಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡ ರವರಿಗೆ , ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಗೋ.ಮಧುಸೂಧನ್ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈಗಷ್ಟೇ ಸಮಾರೋಪ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡಿದಂತಹ ಪ್ರೊ.ಪಿ. ಈಶ್ವರಭಟ್ಟ, ಉಪ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಇವರಿಗೂ ಸಹ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅನಂತಾನಂತ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂವಾದವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಶಿಬಿರವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರುಗಳಿಗೂ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಪರವಾಗಿ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಕಾರಣರಾಗಿದಂತಹ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಆರ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವರಿಗೂ ಸಹ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆಯೋಜನೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಮಾಧ್ಯಮ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವು ಸಂಜೆ 6-00 ಗಂಟೆಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು)

<><><>